

Finanțat de Uniunea Europeană

Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova

STUDIU

SITUAȚIA ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD

Proiectul „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” este finanțat de Uniunea Europeană și este implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). În regiunea de Nord, partenerii proiectului sunt AO „Pro Cooperare Regională” și AO Centrul de Asistență Socio-Medicală la Domiciliu „CASMED”.

061.2(478)

S 61

Acest studiu este disponibil și în limba rusă.

Autori: Irina Ciumac, Tudor Lazăr, Aliona Țurcan, Patricia Vieru.

Studiul „Situația Organizațiilor Societății Civile din Regiunea de Dezvoltare Nord” a fost realizat de Centrul de Instruire și Consultanță Organizațională (CICO) la solicitarea AO „Pro Cooperare Regională” și AO Centrul de Asistență Socio-Medicală la Domiciliu „CASMED” în cadrul proiectului „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Opiniile exprimate în prezentul text aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al agenției de implementare, finanțatorilor și partenerilor proiectului.

Fotografiile utilizate în acest studiu aparțin AO „CASMED” și AO „Pro Cooperare Regională”.

Prezentare grafică: Bonsanco SRL

Tipografia: Lunie Prim SRL

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Situația organizațiilor societății civile din regiunea de dezvoltare Nord : Studiu / Irina Ciumac, Tudor Lazăr, Aliona Țurcan, Patricia Vieru ; Centrul de Instruire și Consultanță Organizațională (CICO), Proiectul "Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova", Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). – [Chișinău : S. n., 2021] (Tipogr. "Lunie Prim"). – 68 p. : fot., tab.

Referințe bibliogr.: p. 63-64 (20 tit.) și în subsol. – Apare cu sprijinul Uniunii Europene. – 850 ex.

ISBN 978-9975-3244-4-1.

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR UTILIZATE	2
INTRODUCERE	4
ASPECTE METODOLOGICE	5
SUMAR EXECUTIV	7
CAPITOLUL 1. STAREA GENERALĂ A OSC-URILOR DIN RDN	9
1.1. Analiza OSC-urilor din Regiunea de Nord și prioritățile de dezvoltare ale acestora	9
1.2. Analiza instituțională	12
1.3. Implicarea OSC-urilor în procesul de luare a deciziilor, planificare și monitorizare a serviciilor publice	14
CAPITOLUL 2. RELAȚIA OSC – CETĂȚEAN ȘI ACTIVISMUL CIVIC AL CETĂȚENILOR	15
2.1. Percepțiile cetățenilor privind conceptul de implicare civică	15
2.2. Formele de implicare a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor, planificare și monitorizare a serviciilor publice	17
2.3. Atitudinea cetățenilor privind activitatea OSC-urilor din Regiunea de Dezvoltare Nord	21
CAPITOLUL 3. DURABILITATEA FINANCIARĂ A OSC-URILOR	22
3.1. Sursele de finanțare ale OSC-urilor din Regiunea de Dezvoltare Nord	22
3.2. Fondurile locale, oferite de autorități pentru finanțarea OSC-urilor	25
CAPITOLUL 4. RELAȚIA OSC – AUTORITĂȚILE PUBLICE	27
4.1. Cadrul normativ de colaborare între autoritățile publice și OSC-uri în procesul de luare a deciziilor, planificare și monitorizare a serviciilor publice	27
4.2. Mecanisme eficiente și parteneriate sustenabile între autoritățile publice și OSC-uri în procesul de luare a deciziilor și dezvoltarea serviciilor publice	29
CAPITOLUL 5. RELAȚIA OSC – MEDIUL DE AFACERI	31
5.1. Cadrul de colaborare între mediul de afaceri și OSC-uri în procesul de luare a deciziilor, planificare și monitorizare a serviciilor publice	31
5.2. Mecanisme eficiente și parteneriate sustenabile între mediul de afaceri și OSC-uri în procesul de luare a deciziilor și dezvoltarea serviciilor publice	33
CAPITOLUL 6. RELAȚIA OSC – MASS-MEDIA	35
6.1. Modalități de cooperare cu mass-media	35
CAPITOLUL 7. COOPERARE ÎNTRE OSC-URILE DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD	37
7.1. Cadrul de asociere la nivel local și regional	37
7.2. Mecanisme de asociere și cooperare, premise și impedimente în crearea și funcționarea coalițiilor, alianțelor și altor forme de cooperare la nivel local și regional	38
CONCLUZII	39
RECOMANDĂRI SPECIFICE	40
ANEXE	42

APL	Administrație Publică Locală
ASP	Agenția Servicii Publice
BNS	Biroul Național de Statistică
CC	Codul Civil
FG	Focus grup
GAL	Grup de Acțiune Locală
GIZ	Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei
IA	Interviu Aprofundat
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MECC	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
ONC	Organizație necomercială
ONG	Organizație neguvernamentală
OSC	Organizație a Societății Civile
RDN	Regiunea de Dezvoltare Nord
RM	Republica Moldova
SIDA	Agenția suedeză pentru dezvoltare și cooperare internațională
UE	Uniunea Europeană
USAID	Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională

MULȚUMIRI

În realizarea prezentului studiu le mulțumim tuturor specialiștilor din cadrul instituțiilor publice, precum Biroul Național de Statistică; Ministerul Educației Culturii și Cercetării; Serviciul Fiscal de Stat; Casa Națională de Asigurări Sociale, precum și din alte instituții care ne-au furnizat datele și informația necesară pentru realizarea cercetării.

Le aducem sincere mulțumiri echipei AO „Pro Cooperare Regională” și AO „CASMED” pentru oferirea sprijinului, informațiilor necesare, cât și pentru ghidare pe întreg parcursul realizării activităților.

Nu în ultimul rând, suntem recunoscători tuturor respondenților care au participat la sondaj, participanților la interviuri și focus-grupuri: reprezentanții OSC-urilor, APL, Mass-Media și mediului de afaceri. Le mulțumim pentru că au împărtășit opiniile și experiențele lor.

Implicarea directă a tuturor persoanelor menționate mai sus a adus o valoare adăugată prezentului studiu.

INTRODUCERE

Context

Proiectul „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova”, este realizat în baza Cadrului Unic de Sprijin al Uniunii Europene (UE), acordat pentru Republica Moldova (2017-2020) din cadrul Instrumentului European de Vecinătate și este implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Proiectul aplică o abordare holistică de consolidare a capacităților pentru a sprijini dezvoltarea capacităților cetățenilor, dezvoltarea capacităților instituționale ale OSC-urilor și dezvoltarea condițiilor adecvate pentru rețele și mecanismelor funcționale pentru coordonarea și comunicarea dintre OSC-uri și diferiți actori de la diferite niveluri instituționale.

Proiectul „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” își propune să contribuie la implicarea organizațiilor societății civile (OSC) și a cetățenilor Republicii Moldova în procesele decizionale, inclusiv în guvernarea proiectelor de investiții publice, ceea ce va conduce la îmbunătățirea transparenței și responsabilizarea autorităților. Această acțiune va promova asumarea de către cetățeni a investițiilor în comunitate, prin împuternicirea acestora de a participa la procesul decizional aferent proiectelor de investiții locale și le va permite să monitorizeze și să comunice publicului larg impactul acestor proiecte de investiții.

Obiectivul general al proiectului este de a abilita cetățenii prin participarea constructivă a organizațiilor societății civile (OSC) la procesele decizionale locale, regionale și naționale.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

- Planificarea participativă: cetățenii, bărbații și femeile în egală măsură, sunt abilitați să contribuie într-un mod semnificativ la planificarea participativă a infrastructurii publice de către administrațiile publice locale;
- Monitorizarea participativă: cetățenii sunt abilitați să participe într-un mod semnificativ la supravegherea proceselor de achiziții, gestionare și întreținere a infrastructurii publice;
- Creșterea gradului de conștientizare: cetățenii – inclusiv elevii școlilor publice – sunt informați despre investițiile în apă și canalizare (AAC) și managementul deșeurilor solide (MDS), despre problemele de mediu relevante ce țin de serviciile publice locale, precum și relevanța tarifelor de recuperare a costurilor pentru furnizarea acestora.

Pentru implementarea proiectului, au fost selectate patru OSC-uri pentru punerea în aplicare a Programului de granturi locale care acționează la nivel regional (Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia) și o organizație pentru creșterea potențialului de informare și comunicare. În regiunea de dezvoltare Nord partenerii de implementare sunt AO „Pro Cooperare Regională” și AO Centrul de Asistență Socio-Medicală la Domiciliu „CASMED”, fiind vizate 11 raioane (Briceni, Ocnîța, Edineț, Soroca, Dondușeni, Drochia, Rîșcani, Glodeni, Fălești, Florești, Sîngelei) și municipiul Bălți.

Studiul dat urmărește furnizarea date clare, atât din punctul de vedere al calității, cât și al cantității, cu privire la situația Organizațiilor Societății Civile (OSC) din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN), inclusiv nivelul lor de implicare în procesul de luare a deciziilor, planificare și monitorizare a serviciilor publice.

ASPECTE METODOLOGICE

Scopul studiului:

cartografierea OSC-urilor din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) și evaluarea situației acestora din punctul de vedere al durabilității financiare, cooperării la nivel regional, implicării în procesul de luare a deciziilor și mobilizării comunitare în vederea formulării constatărilor și recomandărilor pentru dezvoltarea societății civile din RDN.

Obiectivele studiului:

- Analiza din oficiu a reglementărilor și politicilor publice în domeniul OSC-urilor;
- Evaluarea stării generale a OSC-urilor din Regiunea de Dezvoltare Nord;
- Colectarea de exemple de bune practici și lecții învățate cu privire la implicarea OSC-urilor în procesul de luare a deciziilor, planificare și monitorizare a serviciilor publice din comunități;
- Analiza exemplarelor de cooperare la nivel local/ regional dintre OSC-uri, APL, agenți economici și membri ai comunității.

Pentru realizarea obiectivelor studiului au fost aplicate următoarele metode sociologice:

- Analiza din oficiu a cadrului normativ de referință, a documentelor de politici și statisticilor naționale în domeniul ONG-urilor;
- Studiu cantitativ – sondaj de opinie CATI;
- Studiu calitativ – focus grupuri și interviuri individuale.

Analiza din oficiu a inclus analiza studiilor sociologice în domeniul OSC-urilor, analiza cadrului legal și analiza datelor statistice existente pe zona de Nord, referitoare la: numărul OSC-urilor, repartizarea geografică, perioada de activitate, domeniile de activitate, structura veniturilor etc. În urma demersurilor expediate, au fost obținute informații de la următoarele instituții de stat: Serviciul Fiscal de Stat, Biroul Național de Statistică, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Casa Națională de Asigurări Sociale și Agenția Servicii Publice (Anexa 1, Tabel 1).

Studiu cantitativ

Pentru efectuarea sondajului de opinie CATI, au fost accesate două baze de date care teoretic puteau servi la eșantionarea OSC-urilor din RDN în scopul cartografierii:

- 1) Baza de date disponibilă la Agenția Servicii Publice (ASP), care listează toate organizațiile înregistrate;
- 2) Baza de date a Biroului Național de Statistică (BNS) care listează organizațiile care prezintă anual raport statistic către BNS.

Aceste baze au fost suplimentate cu date (de contact) și din date compilate de Centrul de Instruire și Consultanță Organizațională. În urma compilării datelor din cele trei surse a rezultat o listă de 230 de organizații din regiunea Nord, care au și constituit cadrul studiului. Toate aceste organizații au fost vizate de colectarea de date, fiind contactate telefonic pentru completarea fișei de cartografiere:

- a) La telefon, prin interviu administrat de interviuator;
- b) Online, la solicitare fiind oferită forma fișei de cartografiere pe email.

De la toate organizațiile s-a reușit colectarea de date de contact (completarea fișei de cartografiere) cu 103 OSC-uri. În cazul celorlalte organizații datele au fost imposibil de colectat.

Studiu calitativ

Studiul calitativ a fost realizat cu scopul de a suplimenta informațiile furnizate de studiul cantitativ, precum și pentru a viza unele categorii de respondenți specifice din perspectiva problematicii studiate, ponderea cărora, totodată, în eșantioanele cantitative este mult prea mică pentru o analiză separată.

Studiul a cuprins 5 discuții de grup (FG) și 56 de interviuri aprofundate (IA) cu populația vizată din cele 12 raioane de referință (*Anexa 1, Tabel 2, Tabel 3*).

În concordanță cu scopul cercetării s-au stabilit două criterii de bază în distribuția discuțiilor de grup, primul se referă la localitate (fiind invitați respondenți doar din localitățile din cele 12 raioane incluse în eșantion), iar al doilea criteriu vizează angajarea în activități comunitare. Alte criterii care au fost luate în considerare pentru a se asigura eterogenitatea grupurilor se referă la: sexul, vârsta și ocupația respondenților. Selectarea participanților pentru discuțiile de grup s-a făcut prin intermediul metodei „bulgărelui de zăpadă” (snow-ball).

În cadrul interviurilor aprofundate a fost utilizată și metoda „bulgărelui de zăpadă”, s-a urmărit includerea în eșantion a categoriilor de respondenți relevanți pentru subiectul cercetării: reprezentanți ai OSC-urilor, reprezentanți ai Administrațiilor Publice Locale (APL), agenți economici, reprezentanți mass-media.

Pentru colectarea datelor a fost utilizat ghidul de interviu adaptat fiecărei categorii de respondenți. În cadrul interviurilor aprofundate, ghidurile au fost adaptate fiecărei discuții în parte, în funcție de experiența interviuatului.

Perioada de colectare a datelor: iunie-iulie 2020.

Limitele studiului:

- În contextul pandemiei și al măsurilor de restricție, programul activităților de cercetare a fost distorsionat, cercetarea s-a desfășurat online și/sau la telefon. În acest sens, unii subiecți ai cercetării au fost dificil de identificat;
- Populația generală are cunoștințe limitate privind activitatea OSC-urilor, precum și privind existența acestora în localitate/ raion;
- Constatările studiului calitativ prezintă fenomene, tendințe ale societății, acestea nu pot fi generalizate/ standardizate.

SUMAR EXECUTIV

Studiul **„SITUAȚIA ORGANIZAȚIILOR SOCIETĂȚII CIVILE DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD”** a fost realizat de Centrul de Instruire și Consultanță Organizațională (CICO), la solicitarea A.O. „Pro Cooperare Regională” și A.O. Centrul de Asistență Socio-Medicală la Domiciliu „CASMED”, în cadrul proiectului „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Prezentul studiu vine să sprijine activitățile în domeniul dezvoltării și fortificării capacităților asociațiilor locale, precum și sporirii gradului de implicare a acestora în procesul de planificare participativă, monitorizării procurărilor/achizițiilor și asigurării durabilității investițiilor în infrastructura locală. La fel se urmărește susținerea dezvoltării socio-economice durabile a comunităților locale, în concordanță cu necesitățile cetățenilor, prin oferirea de granturi organizațiilor societății civile pentru implementarea ideilor inovative în domeniile prioritare.

Scopul principal al studiului constă în cartografierea OSC-urilor din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) și evaluarea situației acestora din punctul de vedere al durabilității financiare, cooperării la nivel regional, implicării în procesul de luare a deciziilor și mobilizării comunitare în vederea formulării constatărilor și recomandărilor pentru dezvoltarea societății civile din RDN.

Pentru realizarea obiectivelor studiului au fost aplicate următoarele metode de cercetare și analiză:

- Analiza din oficiu a cadrului normativ de referință, a documentelor de politici și statisticilor naționale în domeniul ONG-urilor;
- Studiu cantitativ – sondaj de opinie CATI în rândul reprezentanților OSC-urilor din RDN;
- Studiu calitativ – focus grupuri și interviuri individuale cu actori relevanți subiectului cercetării.

Principalele constatări:

Starea generală a OSC-urilor din RDN – cadrul juridic al Republicii Moldova favorizează dezvoltarea OSC-urilor și recunoaște trei forme distincte de organizare: asociații obștești, fundații și instituții private. Din numărul total de OSC-uri existente la nivel național, 1,396 dintre acestea își au sediul sau activează în Regiunea de Nord, ceea ce constituie circa 13% din numărul total de organizații din RM. Marea majoritate sunt asociații obștești - 1,356 (dintre care 36 – asociații ale utilizatorilor de apă), fundații - 31 și instituții private - 9.

Relația OSC – cetățean și activismul civic al cetățenilor - Majoritatea cetățenilor au menționat că sunt preocupați de tot ce se întâmplă în localitate, pentru că „aici trăiesc ei/ familiile lor și își doresc o viață mai bună pentru ei și copiii lor”. Cu toate acestea, chiar dacă cetățenii și-au exprimat interesul pentru implicarea în soluționarea problemelor localității, datele din sondaj relevă că un număr mare de reprezentanți ai OSC-urilor (81,2%) apreciază implicarea populației la nivel de localitate ca fiind foarte scăzută și scăzută.

Durabilitatea financiară a OSC-urilor - viabilitatea/sustenabilitatea financiară este domeniul cel mai slab dezvoltat și reprezintă una din principalele probleme ale sectorului asociativ din Republica Moldova. Politica statului de susținere a OSC-urilor este realizată la nivel local și de către APL-uri, însă există o practică limitată de contractare de către APL-uri a serviciilor OSC-urilor, acest aspect nefiind exploatat pe deplin, iar suportul financiar acordat de APL-uri este destul de limitat și posibilitățile acestora de finanțare sunt modeste.

Relația OSC – Autoritățile Publice - parteneriatele dintre OSC-uri și autoritățile publice permit implicarea activă și stabilirea responsabilităților, astfel încât problemele din societate să fie soluționate cât mai eficient. Autoritățile publice înțeleg importanța implicării OSC-urilor în soluționarea problemelor comunităților locale, contribuind la dezvoltarea mecanismelor de colaborare existente. Pentru soluționarea problemelor locale și dezvoltarea comunitară, APL este interesat de parteneriatul cu OSC-urile, în special datorită faptului că majoritatea finanțărilor externe sunt destinate OSC-urilor.

Relația OSC – mediul de afaceri - pentru a spori conlucrarea cu oamenii de afaceri, OSC-urile trebuie să fie consecvente în activitate, să fie transparente, să arate rezultatele și să prezinte meritele celor care au contribuit. Agenții economici se dezamăgesc, apare neîncrederea dacă OSC-urile au întâmpinat dificultăți în realizarea proiectului, activităților promise. De asemenea, trebuie să existe o responsabilitate din partea OSC-urilor și o comunicare intensă.

Relația OSC – mass-media - mass-media clasică nu este percepută ca fiind un element important în promovarea OSC-urilor, prioritate pentru respondenți fiind sursele on-line, rețelele sociale. Acestea din urmă sunt percepute ca fiind mai populare, mai accesibile și cu un potențial mai înalt, pot direcționa informația ținută spre beneficiari, voluntari, comunitate. Mediul online rămâne de fapt principalul spațiu de promovare a OSC-urilor, în timp ce mass-media tradițională abordează subiectele provenind dinspre OSC-uri de cele mai multe ori fără a recunoaște în ansamblu sectorul asociativ ca pe un element aparte al societății.

Cooperare între OSC-urile din Regiunea de Dezvoltare Nord - cooperarea OSC-urilor este mai mult la nivel de Platforme naționale organizate după domeniul de activitate/ grup țintă de beneficiari și foarte redusă la nivel local/ regional. De asemenea, OSC-urile din teritoriu stabilesc frecvent relații de parteneriat în implementarea unor activități, în desfășurarea proiectelor care vizează activități în mai multe localități. Factorul cheie care stimulează parteneriatele locale este asemănarea din punctul de vedere al domeniului și tipurilor de servicii prestate. Cele mai multe colaborări sunt între ONG-urile care activează în domenii similare.

Concluzie generală

Societatea civilă din RDN a Republicii Moldova se află într-o situație destul de dificilă din punct de vedere instituțional, financiar, legal și chiar de imagine. Societatea civilă se dezvoltă odată cu instituțiile de stat, reprezentanții mediului de afaceri, statul per ansamblu și o importanță deosebită în acest proces îi revine colaborării intersectoriale. Unul din cele mai eficiente mecanisme de colaborare tripartită APL – mediu de afaceri – OSC a fost menționat ca fiind Grupul de Acțiune Locală, mecanism de cooperare unic, eficient, viabil și cu o perspectivă mare de dezvoltare economică.

CAPITOLUL 1

STAREA GENERALĂ A OSC-URILOR DIN RDN

1.1. ANALIZA OSC-URILOR DIN REGIUNEA DE NORD ȘI PRIORITĂȚILE DE DEZVOLTARE ALE ACESTORA

Definiții privind sectorul asociativ din RM

Crearea și existența organizațiilor necomerciale este o consecință a realizării dreptului la asociere, consacrat prin art. 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 22 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice din 16 decembrie 1966, precum și prin Constituția Republicii Moldova prin care este garantată libertatea opiniei și exprimării (art.32), libertatea întrunirilor (art. 40), libertatea partidelor și a altor organizații social-politice (art. 41), dreptul de afiliere în sindicate etc.

Pe lângă legislația internațională și Constituția RM, cadrul legal privind activitatea OSC-urilor din RM este reglementat de Legea cu privire la organizațiile necomerciale și Codul Civil al RM. Respectiv, deducem că RM dispune de un cadru legal amplu, care are drept scop asigurarea respectării dreptului la asociere.

Deși actele normative au fost elaborate într-un limbaj accesibil, implementarea lor este dificilă și complicată. După punerea în aplicare a Codului Civil modificat la 01 martie 2019, au fost evidențiate un șir de contradicții între dispozițiile acestuia și actele legislative în vigoare la acel moment. Cu regret, legiuitorul nu a înlăturat contradicțiile existente nici până în prezent, lăsând pe seama celor care aplică legea să aleagă normele cu valoare juridică mai mare. Aceasta a determinat nesiguranța și incertitudinea celor interesați. Odată cu modernizarea Codului Civil s-au creat lacune legislative care au afectat activitatea unor OSC-uri. Astfel, versiunea actuală a Codului Civil nu include prevederi cu privire la Uniunile de Persoane Juridice, o formă asociativă a organizațiilor comerciale. Această lacună a fost completată de Legea cu privire la organizațiile necomerciale, intrată în vigoare la 27 august 2020 și care a venit cu precizări privind instituția privată și uniunile de persoane juridice.

Definiția legală relevă patru elemente esențiale: organizație (structură organizatorică) proprie, patrimoniu distinct, răspundere, capacitate civilă și procedurală. Fiind supusă unei analize complexe în baza dispozițiilor art. 175-177 și art. 296 din Codul Civil, organizația necomercială ca persoană juridică nu are ca scop obținerea de venit. Pentru o organizație necomercială este deja stabilit faptul că membrii (fondatorii, asoci-

ții) nu au drepturi patrimoniale asupra patrimoniului persoane juridice și, prin urmare, drepturile lor nu sunt transmisibile.

Persoanele juridice fără scop lucrativ sunt numite și organizații necomerciale (ONC-uri) sau organizații ale societății civile (OSC-uri). Se consideră că ele nu au scop lucrativ, deoarece fondatorii, asociații și membrii lor nu au scopul de a obține profit din activitatea acestor persoane juridice, ci au un ideal prin care sunt satisfăcute anumite interese spirituale, culturale, științifice, sociale etc. Fondatorii, asociații și membrii organizației necomerciale nu dețin drepturi patrimoniale față de această persoană juridică. Astfel, potrivit dispozițiilor Codului Civil, există trei categorii de organizații necomerciale: Asociația, Fundația și Instituția. Diferența și caracteristicile celor trei categorii de organizații necomerciale sunt menționate în *(Anexa 2)*.

Date generale privind dimensiunea sectorului guvernamental și dinamica acestuia în Regiunea de Nord

În prezent, nu se cunoaște numărul exact de OSC-uri din RM. Unica sursă oficială de date la nivel național, care reflectă dimensiunea sectorului neguvernamental din RM și dinamica acestuia este Registrul de stat al unităților de drept privind organizațiile necomerciale, administrat de Agenția Servicii Publice (ASP), în care se găsesc informații cu privire la toate organizațiile neguvernamentale înregistrate, precum și informații generale privind activitatea acestora: IDNO, data înregistrării, forma juridică, denumirea, adresa etc. Inexactitatea datelor cu privire la numărul OSC-urilor existente în RM se explică și prin faptul că odată cu adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 31 din 16 martie 2018, competența înregistrării organizațiilor de la nivel local/regional (APL-uri) a fost transferată ASP, însă informația existentă și dosarele de la nivel local nu au fost transmise în totalitate către ASP, proces care încă continuă.

La data de 13.07.2020, în Registrul de stat al unităților de drept privind organizațiile necomerciale erau incluse 14,015 organizații non-profit dintre care 10,725 pot fi considerate OSC-uri. Conform Strategiei de Dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020, se atestă o proporție de circa 2 OSC-uri la 1000 de locuitori, ceea ce reprezintă un progres comparativ cu Ucraina (1,2) și Federația Rusă (1,6). Însă acest număr este considerabil mai mic în comparație cu unele țări din Europa de Est, precum România (2,9), Macedonia (5,6), Ungaria (6,6) sau Croația¹.

Din numărul total de OSC-uri existente la nivel național, 1,396 OSC-uri își au sediul sau activează în Regiunea de Nord, ceea ce constituie circa 13% din numărul total de organizații din RM. Marea majoritate sunt asociații obștești - 1,356 (dintre care 36 sunt asociații ale utilizatorilor de apă), fundații - 31 și instituții private - 9.

Deși nu se cunoaște numărul exact de OSC-uri existente sau active atât la nivel național cât și local, un indicator ar putea fi numărul organizațiilor care au prezentat situația financiară la organele de resort, fapt care este prevăzut drept obligatoriu de către legislație. Astfel, conform datelor oferite de BNS, se constată că aproximativ 26% din numărul total de OSC-uri la nivel național au prezentat informații privind situațiile financiare.

Din numărul total de OSC-uri existente în RDN, doar 161 au prezentat în 2018 rapoarte privind situațiile financiare către organele de resort, ceea ce constituie 12% din numărul total de organizații înregistrate în RDN. Totodată, din cele 161 de OSC-uri active, doar 123 au prezentat situații financiare cu venituri de 1 leu și mai mult. (Anexa 3)

TABEL 1

DISTRIBUȚIA OSC-URILOR DIN RDN

 Agenția Servicii Publice - Registrul de stat al unităților de drept privind organizațiile necomerciale înregistrate în Republica Moldova

Nr.	Unitate Administrativ-teritorială	Nr. total OSC	Nr. după tipul OSC			Asociații Obștești, dintre care Asociații ai utilizatorilor de apă
			Asociații Obștești	Fundații	Instituții Private	
1	Briceni	76	76	0		5
2	Ocnița	49	49	0		5
3	Edineț	105	103	1	1	5
4	Dondușeni	49	48	1		0
5	Soroca	107	103	3	1	0
6	Drochia	78	76	1	1	0
7	Râșcani	73	70	3		1
8	Glodeni	30	30	0		0
9	Fălești	131	131	0		7
10	Florești	66	66	0		6
11	Sângerei	115	112	3		6
12	Municipiul Bălți	517	492	19	6	1
	Total RDN	1.396	1.356	31	9	36
	Total Țară	10.725	10.093	449	183	83

¹Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=u6f56pXJT-fs%3D&tabid=111&language=en-US>

Domeniile de activitate ale OSC-urilor din Regiunea de Nord

Întrucât Registrul de Stat al Organizațiilor necomerciale nu conține date privind domeniile de activitate ale OSC-urilor, este dificil de identificat cu exactitate domeniul de activitate al acestora. Datele colectate în cadrul sondajului cantitativ relevă că majoritatea OSC-urilor combină mai multe domenii de activitate: educație (46,5%) și dezvoltare durabilă/comunitară (44,6%). Fiecare al treilea OSC intervievat menționează că activează în sferile servicii sociale, mediu/ecologie sau cultură. 1 din 4 OSC-uri activează în domeniul tineret (24,8%). Doar 5 din 100 OSC-uri activează în domeniul agriculturii.

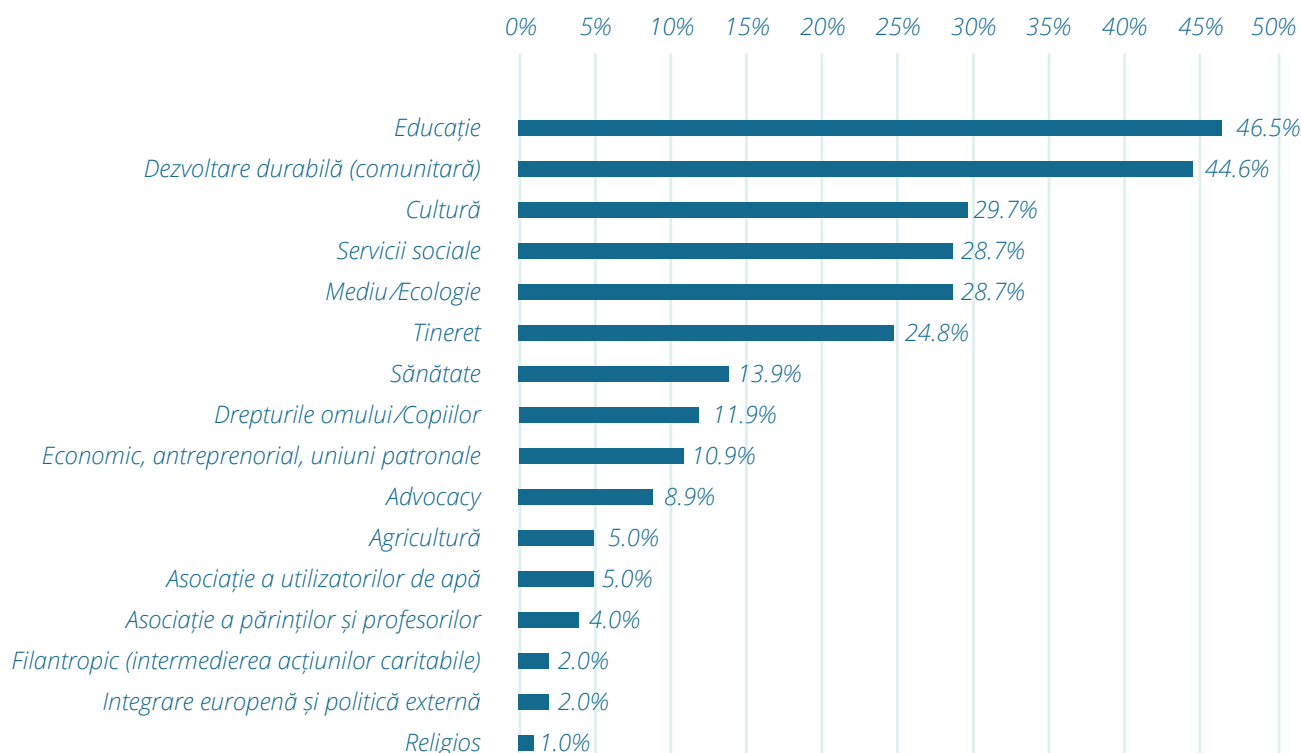
Chiar dacă organizațiile din nord menționează diverse domenii de activitate, principalii beneficiari ai acestora sunt tinerii (70,3%). Doar a cincea parte din OSC-urile intervievate lucrează cu persoanele în etate (21,8%), iar rata celor care lucrează cu femeile este și mai mică (16,8%) (Anexa 5, A3).

În cadrul studiului cantitativ, intervieții au fost întrebați care sunt tipurile de activități organizate în ultimii 3 ani. Aproape toate OSC-urile au subliniat implicarea în soluționarea problemelor locale (93,1%) și organi-

zarea de traininguri și seminare (84,2%). Marea majoritate au organizat activități de protecție a mediului înconjurător (salubritate, amenajare parcuri și terenuri de joacă, plantare copaci etc.) - 66,3% și activități de advocacy - 67,3%.

O rată relativ mare o reprezintă OSC-urile care au desfășurat activități de monitorizare și evaluare a activității APL-urilor (54,5%), chiar dacă studiul calitativ a relevat faptul că experiența OSC-urilor privind implicarea în monitorizarea APL-urilor este una preponderent negativă, atât din considerentul că APL-urile percepeau OSC-urile în acest proces ca pe organe de control și limitau accesul la informație, cât și sub aspectul lipsei de pregătire a APL-urilor și OSC-urilor pe domeniul Watchdog. O mare parte a intervieților din societatea civilă, în cadrul studiului calitativ au menționat înrăutățirea comunicării și cooperării cu APL în urma implementării unor proiecte de monitorizare a APL (Anexa 5, A4, Anexa 6, Casetă 10).

FIGURA 1 DOMENIILE PRINCIPALE DE ACTIVITATE ALE OSC-URILOR DIN RDN (3 VARIANTE)

² Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=u6f56pXJT-fs%3D&tabid=111&language=en-US>

1.2. ANALIZA INSTITUȚIONALĂ

Analiza instituțională a OSC-urilor din RDN denotă faptul că situația acestora nu s-a schimbat semnificativ în ultimii ani. În mare parte, datorită faptului că donatorii sprijină OSC-urile în dezvoltarea lor organizațională, acest segment începe să fie tratat extins de către organizații. Studiul calitativ relevă că un număr redus de intervievați din rândul OSC-urilor conștientizează necesitatea dezvoltării organizației, aceștia concentrându-se în mare parte pe implementarea și atragerea proiectelor. Necesitatea de dezvoltare apare în mare parte în urma cerințelor sau a îndemnului organizațiilor donatoare (Anexă 5, Caseta 1, Caseta 18).

Totodată persistă încă un decalaj mare între nivelul de dezvoltare organizațională a OSC-urilor din capitală și a celor din regiune, unde majoritatea organizațiilor rămân foarte vulnerabile. Marea majoritate a OSC interviuate menționează necesitatea de mentorat, dezvoltare organizațională, instruire în domeniul scrierii proiectelor. În cadrul studiului cantitativ, intervievații

din rândul OSC-urilor susțin că aplică anual la 2-3 proiecte, dintre care, în medie, unul singur este finanțat. Rata de depunere a proiectelor a crescut ușor în 2019, fiind de 2,9 proiecte depuse, comparativ cu 2017, când rata era de 2,5 (Anexa 4, A5). Una dintre barierele menționate de intervievați în obținerea finanțărilor este necunoașterea limbii engleze, 1 OSC din 3 menționând acest aspect ca fiind o problemă gravă și doar pentru 23,8% limba engleză nu este un impediment. Jumătate din respondenți au declarat că fluctuația și deficitul de cadre este o problemă. O parte din intervievați (38,6%) consideră că accesul limitat la sursele de finanțare este o problemă gravă și doar cca. a cincea parte (22,8%) nu consideră acest aspect ca fiind problematic.

Conform studiului cantitativ, doar 2 OSC-uri din 100 au un sediu care aparține organizației, aproximativ 1 din 3 OSC-uri închiriază oficiul și mai mult de jumătate (54,5%) au sediul în spații oferite gratuit de autorități (Anexa 4, A8)

PROIECTE DEPUSE

2017

2,5

2019

2,9

Scrierea de proiect este o artă cam greu de preluat.

(22IA, OSC, Drochia)

Formarea în domeniul juridic ne-ar ajuta foarte mult.

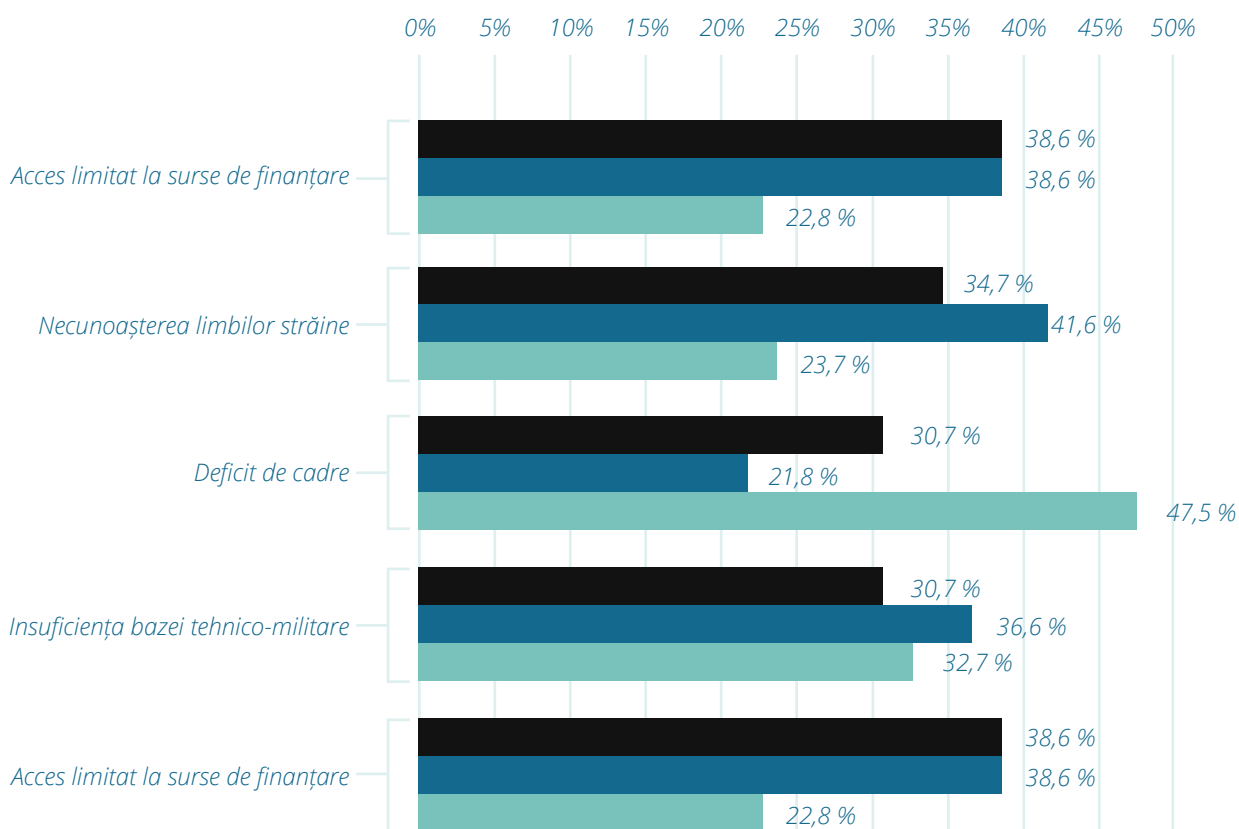
(22IA, OSC, Drochia)

Avem nevoie de dezvoltare instituțională. Noi vrem să ne dezvoltăm, vrem să evoluăm, avem nevoie de traininguri, coaching. Avem nevoie de instruire în toate domeniile.

(3IA, OSC, Ocnița)

FIGURA 2

ASPECTE CARE REPREZINTĂ O PROBLEMĂ PENTRU ORGANIZAȚIE

Este o problemă gravă ■ Este o problemă nu prea gravă ■ Nu este o problemă ■

Referitor la dotarea tehnică, datele cantitative relevă că mai mult din jumătate din OSC-urile intervievate dispun de imprimantă și scanner funcțional, aproximativ 1/3 din organizații au conexiune la internet și aproape fiecare al doilea angajat dispune de calculator (41,6%). Doar 3 organizații din 10 au o pagină web (29,7%), fiind preponderent mai active pe rețelele de socializare (Facebook), unde 68,3% din intervievați declară că au o pagină creată (Anexa 4, A9).

Datele cantitative scot în evidență că un număr relativ mic de organizații au investit în ultimii 3 ani în modernizarea și dotarea sediului. În ultimii 3 ani, aproximativ 4 din 10 OSC-uri din zona de nord au achiziționat echipament, o treime din OSC-uri au investit în renovarea cosmetică a sediului și puțin sub 30% din OSC-uri au achiziționat mobilier pentru dotarea sediului. Doar 8 din 100 OSC-uri au efectuat lucrări de reparație totală a sediului (Anexa 4, A10).

Deși majoritatea OSC-urilor implică voluntari în activitățile lor, conform Legii nr. 121 din 18.06.2010, activitatea de voluntariat este recunoscută formal doar în cadrul organizațiilor cu statut de instituție-gazdă. OSC-urile care doresc să oficializeze implicarea vo-

luntarilor, pot obține certificatul de instituție-gazdă la Comisia de certificare de pe lângă MECC. În pofida acestui fapt, din numărul total de organizații acreditate în calitate de instituție-gazdă, doar 6 OSC-uri sunt din RDN, ceea ce reprezintă cca. 6% din numărul total de organizații acreditate³.

DOTAREA TEHNICĂ A OSC-URILOR

- CONEXIUNE LA INTERNET **2/3** DIN ORGANIZAȚII
- CALCULATOR **41,6%** DIN ANGAJAȚI
- PAGINĂ WEB **29,7%** DIN ORGANIZAȚII
- PAGINĂ FACEBOOK **68,3%** DIN ORGANIZAȚII

³ https://mecc.gov.md/sites/default/files/registru_national_de_evidenta_al_institutiilor_gazda_a_activitatii_de_voluntariat_4.pdf

1.3. IMPLICAREA OSC-URILOR ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR, PLANIFICARE ȘI MONITORIZARE A SERVICIILOR PUBLICE

Organizațiile Societății Civile sunt caracterizate printr-o mare mobilitate în ceea ce privește modul și direcțiile lor de acțiune. Această mobilitate reprezintă condiția lor de supraviețuire, atâta vreme cât funcționarea lor este dependentă de o identificare corectă a nevoilor în comunitate și de atragerea resurselor necesare pentru abordarea acestor nevoi.

Sectorul neguvernamental poate influența dezvoltarea comunității în modul următor:

- Încurajând instituțiile publice să adopte soluții elaborate și folosite cu succes în cadrul sectorului;
- Educând și sensibilizând publicul în privința drepturilor prevăzute de cadrul legislativ;
- Participând la adaptarea programelor guvernamentale la nevoile publice, exprimând punctul de vedere al opiniei publice și punând în valoare experiențele locale;
- Colaborând cu instituțiile publice;
- influențând politicile de dezvoltare locală a instituțiilor naționale și internaționale;
- Ajutând administrația publică și finanțatorii să elaboreze o strategie de dezvoltare mai eficientă, prin consolidarea instituțiilor, creșterea calificării profesionale a personalului, instruirea acestuia și întărirea capacității sale manageriale.

În cadrul studiului calitativ, o parte din intervievați din societatea civilă au menționat că atât APL-urile, cât și OSC-urile nu sunt pregătite teoretic și practic pentru a se implica în procesul de luare a deciziilor. Pe de o parte, APL-urile sunt sceptice, nu oferă informațiile solicitate și consideră acest segment, implicarea în luarea deciziilor, ca fiind în afara ariei de activitate a organizațiilor societății civile. Pe de altă parte, OSC-urile recunosc că au cunoștințe și experiențe limitate privind implicarea în procesul de luare a deciziilor sau că o astfel de activitate dăunează relațiilor de parteneriat create anterior cu APL-urile (*Anexa 5, Caseta 2, Caseta 3*).

Unii reprezentanți ai societății civile și-au exprimat interesul față de domeniul de evaluare și monitorizare a serviciilor publice, dar în același timp au menționat reticența în raport cu nivelul de competență a reprezentanților societății civile de a evalua și monitoriza serviciile publice. O parte din reprezentanții societății civile, care au manifestat un interes sporit și insistență, au menționat că le-a fost limitat accesul la informații și ședințe. Unii reprezentanți ai societății civile au menționat că fac parte din diferite comisii la nivel local, dar această participare este mai mult formală, decât una lucrativă (*Anexa 5*).

CAPITOLUL 2

RELAȚIA OSC – CETĂȚEAN ȘI ACTIVISMUL CIVIC AL CETĂȚENILOR

2.1. PERCEPȚIILE CETĂȚENILOR PRIVIND CONCEPTUL DE IMPLICARE CIVICĂ

Scopul implicării publicului în procesul decizional constă în a îmbunătăți calitatea deciziilor adoptate și legitimitatea socială a acestora. Antrenarea în procesul de elaborare a actelor normative a organizațiilor societății civile, a diferitor grupuri interesate din toate sectoarele, contribuie la echilibrarea documentelor strategice, elaborate în corespundere cu interesele comunității, ale societății în ansamblu. Mai mult, participarea publicului la luarea deciziilor are o importanță esențială și în ceea ce privește educația civică, responsabilizarea atât a reprezentanților administrației publice cât și a cetățenilor, prin stabilirea unui dialog proactiv eficient.

Autoritățile publice de toate nivelurile sunt obligate să supună consultărilor publice proiectele de acte normative și administrative care pot avea impact asupra societății. Acestea trebuie să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura participarea tuturor părților interesate la procesul decizional, aplicând mecanismul de consultare publică cu societatea civilă, astfel cum prevede Legea 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Transparența procesului decizional se bazează pe principiile informării și asigurării posibilităților egale de participare pentru părțile interesate. Majoritatea participanților la focus-grupurile cu populația generală și cetățenii activi au menționat că sunt preocupați de tot ce se întâmplă în localitate, pentru că „*aici trăiesc ei/ familia lor și își doresc o viață mai bună pentru ei și copiii lor*”. Cu toate acestea, chiar dacă în cadrul studiului calitativ, cetățenii și-au exprimat interesul pentru implicarea în soluționarea problemelor localității, datele din sondaj relevă că un număr mare dintre reprezentanții OSC-urilor (81,2%) apreciază implicarea populației la nivel de localitate ca fiind *foarte scăzut și scăzut*.

Studiul calitativ relevă că, deși dispun de varii modalități pentru asigurarea participării, APL-urile se limitează de obicei, la publicarea anunțurilor, mai rar a proiectelor pe paginile de web și rareori au informat direcționat OSC-urile cu expertiză în domeniu (*Anexa 5, Caseta 2, Caseta 5*).

În cadrul studiului cantitativ, unii participanți au menționat că autoritățile publice consultă OSC-urile pe subiecte în cadrul cărora nu există interese ascunse eco-

nomice sau de grup. În schimb, pe subiecte sensibile care vizează proprietatea publică, drepturile omului, justiția sau instituțiile democratice, OSC-urile cu poziții ferme și critice au remarcat, că unele instituții publice le marginalizează, nu le mai expediază anunțuri și nu le invită la consultări publice și în grupuri de lucru. Pentru a păstra relațiile cu autoritățile publice, multe OSC-uri adoptă atitudini loiale și mai puțin tranșante (*Anexa 5, Caseta 3*).

O parte din persoanele intervievate susțin că la nivel local, procesele decizionale sunt mai puțin transparente, iar accesul la informație este limitat atât din cauza reticenței APL, cât și din lipsă de interes, cunoștințe și abilități ale OSC-urilor. OSC-urile locale de regulă nu sunt invitate la consultare, preponderent fiind invitate instituțiile sociale create de autorități (*Anexa 5, Caseta 10, Caseta 11*).

În cadrul interviurilor, au fost evidențiate mai multe avantaje ale participării cetățenești pentru administrația publică, inclusiv:

- Restabilește și construiește încrederea cetățenilor în administrația publică;
- Ajută administrația să identifice nevoile comunității;
- conduce comunitatea către consens și nu către conflict;
- Administrația și cetățenii sunt capabili să abordeze împreună problemele și oportunitățile într-un mod creativ.
- Cetățenii au posibilitatea să ia cunoștință cu proiectele de reglementări propuse de administrația publică, să-și exprime punctele de vedere cu privire la aceste proiecte, să-și apere interesele personale și cele ale comunității (*Anexa 5*).

În urma efectuării analizei calitative, s-au constatat patru lucruri care stau la baza implicării civice:

- Administrația locală deschisă spre implicarea cetățenilor în activitatea complexă a procesului de guvernare;
- Transferul continuu de informații de la administrație la cetățeni;
- Modalități eficiente prin care administrația culege informații de la cetățeni;
- Cetățeni informați care își onorează obligația de a participa ca parteneri egali în activitățile administrației, cunoscând problemele.

Implicarea comunitară este un proces democratic, prin care cetățenii unei comunități acționează în interesul lor comun. În cadrul discuțiilor de grup, participanții au menționat următoarele *pârghii pentru a convinge oamenii să se implice* (Anexa 5):

a) Comunicarea în vederea informării și convingerii persoanelor este considerată element esențial în sporirea implicării persoanelor, astfel ca fiecare cetățean să perceapă importanța problemei și a contribuției sale și să se bucure de rezultatul acțiunii;

b) Asigurarea transparenței activităților – va spori atât gradul de informare a populației, cât și nivelul de încredere în proiectele comunitare;

c) Propriul exemplu – unii reprezentanți ai OSC-urilor, dar și alte persoane active, preponderent din mediul rural, au vociferat că oferirea propriului exemplu este stimulatив pentru implicarea altor cetățeni. Unii respondenți au menționat proverbul: *„schimbarea începe de la tine”*, alții mai reticenți au replicat *„cu o rândunică nu se face primăvară”*;

d) Sporirea încrederii populației în forțele proprii – persistă ideea că managementul, primăria, poate schimba ceva și mai puțin oamenii de rând. Din acest motiv, cetățenii au nevoie de exemple pozitive că prin conlucrare și contribuție pot fi soluționate problemele, ca să aibă curaj să se implice mai mult - *„când am mers la primărie să discutăm despre gunoște mulți ziceau că nu o să facem nimic, dar după ce problema a fost rezolvată, oamenii au mai multă încredere să se implice”*;

e) Stabilirea participativă a domeniilor de interes, problemelor de soluționat – *„cetățenii sunt ușor de coagulat în jurul unei probleme/ necesități ale grupului”*;

f) Recunoaștere publică – afișarea mesajelor de mulțumire în locurile publice, publicarea, promovarea fotografiilor pe rețelele sociale etc.;

g) Împuterniciri, delegarea unor responsabilități – *„ambasadori ai schimbării”*; *„satul cu 12 primari”*;

h) Oferirea unor mici recompense, stimulente – diplome, tricouri, chipiuri, excursii, organizarea unor sărbători/ festivități, combustibil pentru șoferii implicați etc.;

i) Stimularea voluntariatului – persoanele care practică voluntariatul ar trebui să beneficieze de unele facilități, în opinia celor intervieuați, iar în acest sens ar fi bine de analizat practicile pozitive ale altor state – *„în Estonia, voluntarii au carnete de voluntariat, tinerii beneficiază de careva scutiri la universitate, aveau avantaje, cei care erau angajați, primeau bonusuri, cadouri la sfârșit de an”*.

2.2. FORMELE DE IMPLICARE A CETĂȚENILOR ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR, PLANIFICARE ȘI MONITORIZARE A SERVICIILOR PUBLICE

Implicarea cetățenilor este procesul prin care preocupările, nevoile și valorile cetățenilor sunt incluse în procesul decizional. Implicarea cetățenilor în procesul decizional responsabilizează autoritățile administrației publice locale și cetățenii deopotrivă pentru implementarea politicilor de dezvoltare a comunităților. Astfel, într-o comunitate unde cetățenii vor fi implicați în procesul decizional, APL-ul va:

- Împărtăși informațiile într-o manieră onestă, completă și clară;
- Oferi cetățenilor posibilitatea de a-și exprima opiniile și de a influența deciziile administrației într-un mod corect și deschis;
- Încuraja cetățenii să profite de aceste posibilități;
- Argumenta și explica modul în care s-a luat decizia, furnizând toate argumentele care au fundamentat această decizie.

La rândul lor, cetățenii:

- Vor înțelege drepturile și obligațiile care le revin pentru a participa la luarea deciziilor la nivel local, decizii care pot influența direct sau indirect calitatea vieții cetățeanului;
- Vor fi pregătiți să lucreze onest și constructiv pentru a sprijini reprezentanții administrației publice locale în rezolvarea problemelor.

Implicarea cetățenilor în luarea deciziilor este importantă din următoarele motive:

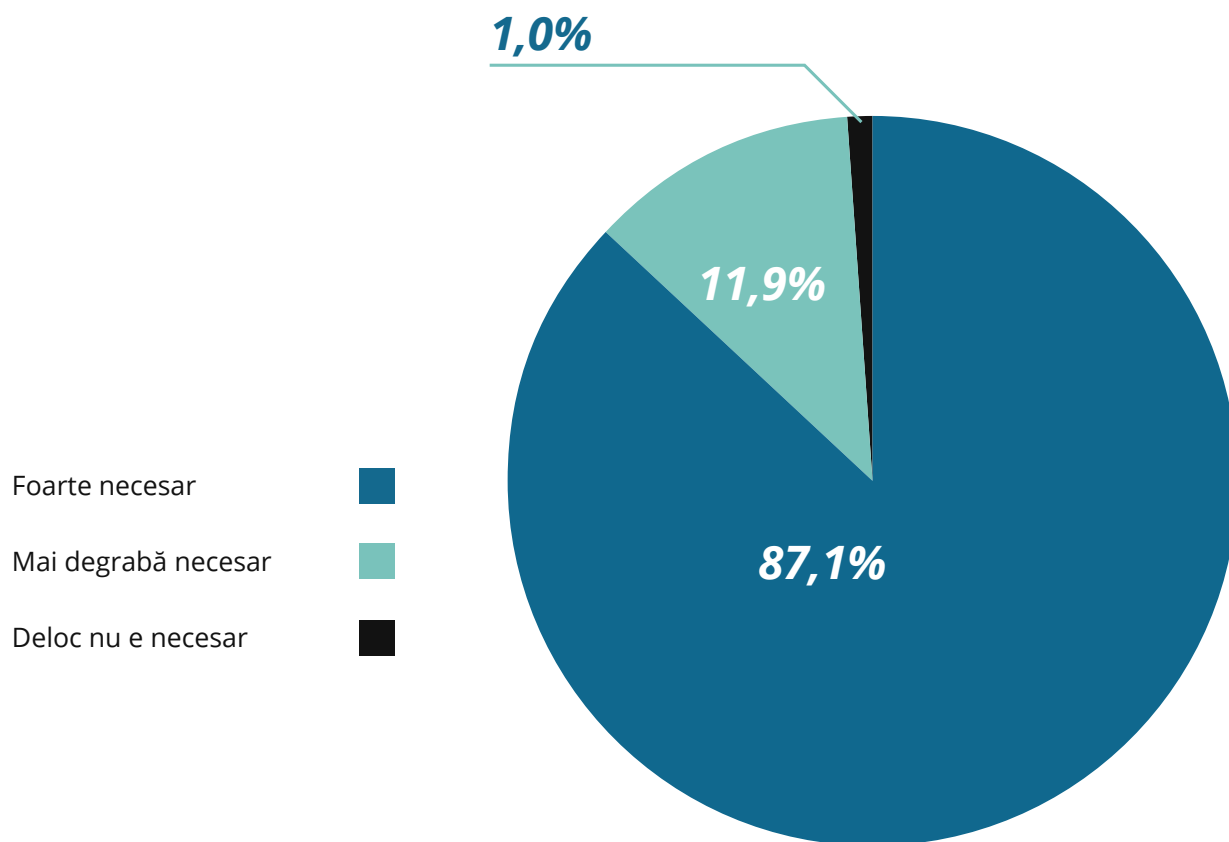
- Contribuie la îmbunătățirea calității deciziei. Cetățenii sunt „clienții” serviciilor publice, de aceea este important ca o autoritate publică să consulte clienții serviciilor sale pentru a evalua calitatea lor, cât și pentru a colecta idei și sugestii noi pentru îmbunătățirea acestora. Cetățenii pot oferi perspective diferite de cele ale funcționarilor publici;
- Sporește interesul și acordul cetățenilor cu decizia luată și, astfel, ridică gradul de respectare a acestora. Atunci când persoana este consultată, aceasta este predispusă spre respectarea deciziei mai mult, decât atunci când opinia sa este ignorată;
- Duce la îmbunătățirea relațiilor din comunitate, întrucât cetățenii se întâlnesc și discută problemele de interes pentru comunitate, se ascultă unii pe alții și în final ajung la anumite concluzii acceptate, într-o anumită măsură, de toți;
- Sporește gradul de răspundere al autorităților publice față de cetățeni și față de societate, deoarece autoritățile publice știu că se află sub controlul strict al cetățenilor, care își exprimă acordul sau dezacordul cu deciziile luate de autorități;
- Contribuie la creșterea încrederii acestora în autoritatea publică. Deseori deciziile sunt luate într-un context necunoscut de cetățeni, de aceea este importantă consultarea lor în procesul de planificare a bugetului.

Autoritățile administrației publice locale (primarul, funcționarii implicați în lucru direct cu publicul), în baza cadrului normativ și a misiunii pe care o au, sunt responsabili de implicarea cetățenilor în procesul decizional. Administrația publică locală organizează și prestează servicii pentru cetățeni. Prin urmare, autoritățile locale trebuie să comunice cu cetățenii în vederea identificării problemelor lor și a elaborării și implementării soluțiilor acestora.

Datele colectate în urma administrării sondajului CATI subliniază că 9 din 10 intervievați din rândul societății civile apreciază că, la nivel de țară și raion, implicarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor și în dezvoltarea comunitară este *scăzută și foarte scăzută*. Totuși, OSC-urile sunt ușor mai optimiste în ceea ce privește aprecierea implicării cetățenilor în localitatea în care organizațiile activează, astfel 8 din 10 OSC-uri consideră implicarea cetățenilor din localitate ca fiind *scăzută și foarte scăzută (Anexa 4, A11)*. Chiar dacă situația diferă la nivel local și național, oricum rămâne ridicată rata celor care consideră implicarea cetățenilor ca fiind redusă. Necesitatea implicării cetățenilor în procesul de luare a deciziilor și în dezvoltarea comunitară a fost menționată de 99% din intervievați ca fiind *foarte necesară și mai degrabă necesară*.

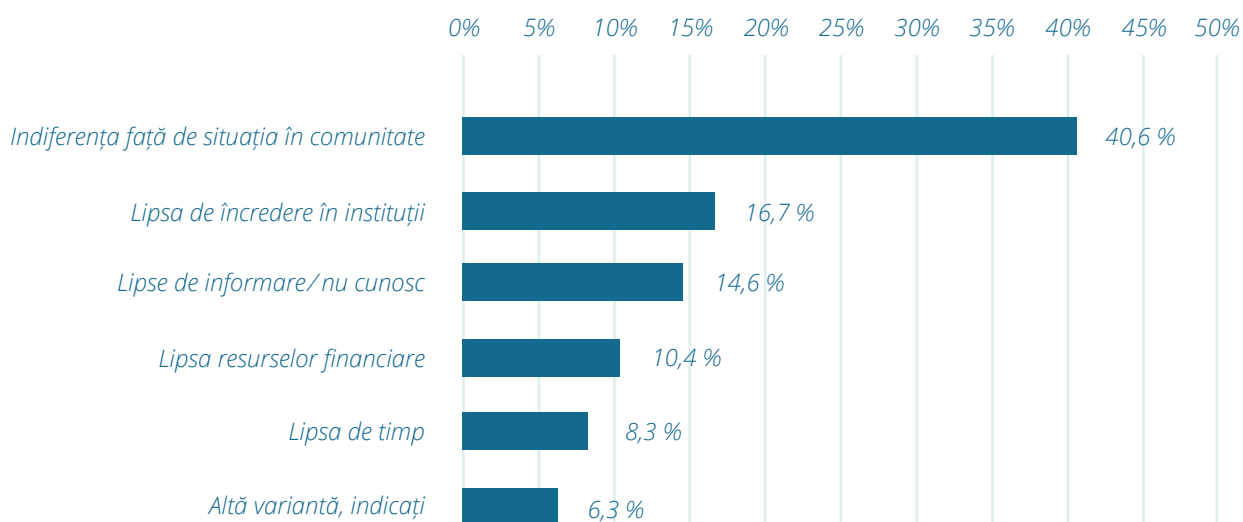
FIGURA 3

PERCEPȚII PRIVIND NECESITATEA IMPLICĂRII CETĂȚENILOR
ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR

Fiind întrebați care ar fi motivele care stau la baza implicării scăzute a cetățenilor, 40,6% din respondenți au indicat asupra indiferenței cetățenilor față de situația din comunitate, aproape în egală măsură au fost menționate lipsa de încredere în instituții (16,7%) și lipsa de informare a cetățenilor (14,6%).

FIGURA 4

MOTIVELE IMPLICĂRII SCĂZUTE A CETĂȚENILOR

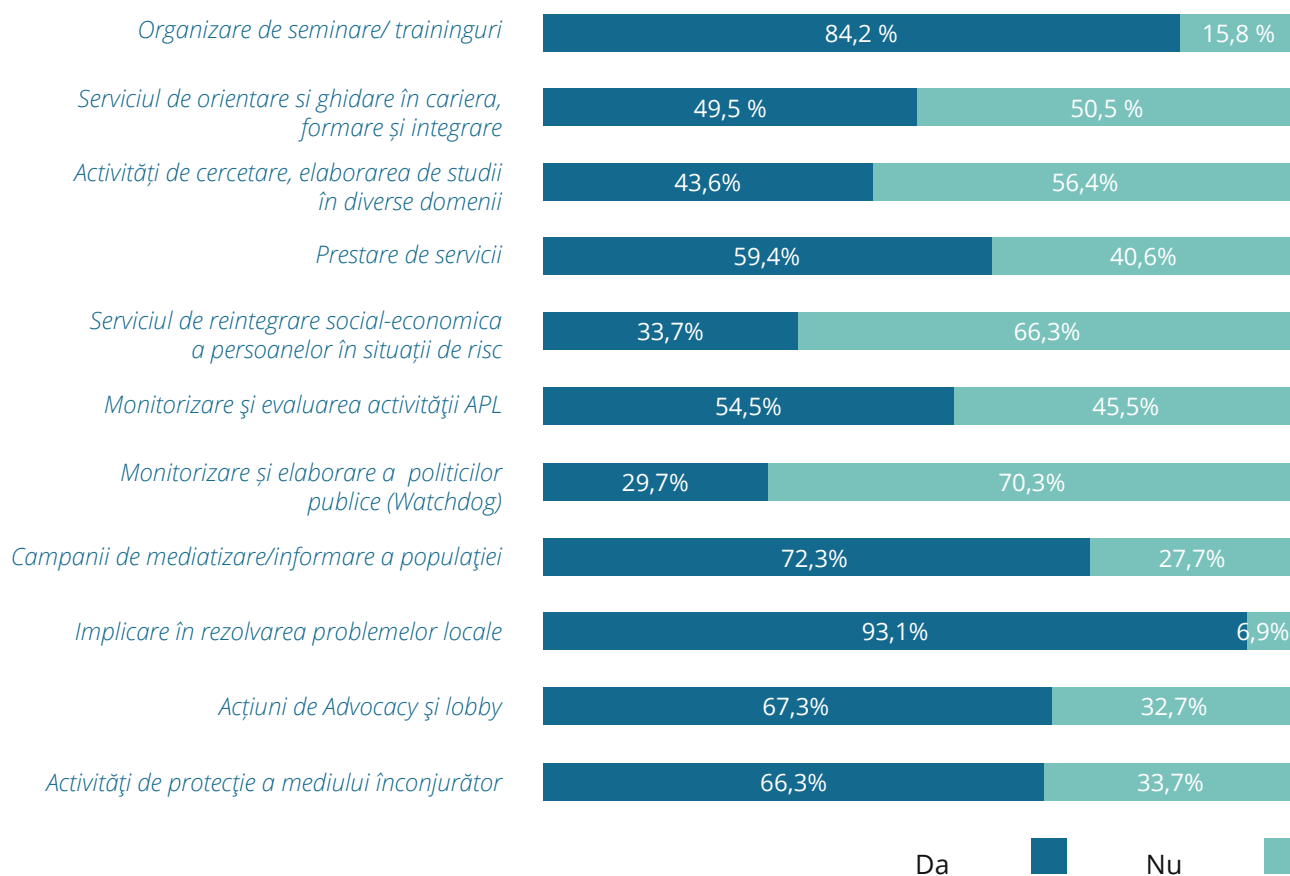

Etapele, termenele și condițiile de desfășurare a consultărilor publice în procesul decizional sunt clar stabilite de cadrul legal și normativ. Mecanismul de consultare publică cu societatea civilă include diverse modalități de consultare care pot fi utilizate separat sau cumulativ: solicitarea opiniilor societății civile, grupuri de lucru permanente sau ad-hoc, dezbateri publice, audieri publice, sondaje și alte modalități.

OSC-urile se pot implica în etapele de implementare, monitorizare sau evaluare a politicilor publice, atât pentru politici care vizează nemijlocit societatea civi-

lă, cât și pentru alte sectoare de activitate. În cadrul studiului cantitativ, un număr considerabil de OSC-uri intervievate au declarat că au realizat activități de monitorizare și evaluare a activității APL-urile (54,5%) și monitorizare și elaborare a politicilor publice (Watchdogging) (29,7%) (Anexa 4, A4). În urma suprapunerii datelor din cercetarea calitativă și din alte studii efectuate anterior, se constată că o mare parte din OSC-urile intervievate interpretează denaturat conceptul de monitorizare și evaluare a activității APL-urile, acest termen fiind uneori confundat cu activitățile de cooperare cu autoritățile locale.

ANEXA 4 CE TIPURI DE ACTIVITĂȚI A REALIZAT ORGANIZAȚIA ÎN ULTIMII 3 ANI?

O altă metodă prin care APL-urile implică cetățenii este crearea grupurilor de lucru sau crearea de comitete și consilii pe teme înguste, la care sunt invitate OSC-urile în funcție de competențele acestora, dar și de relația pe care o au cu autoritatea publică. Totodată, orice organizație se poate expune și poate participa la procesul decizional din nume propriu, fără a fi constrânsă să facă parte din organisme consultative (Anexa 5, Caseta 5).

Elaborarea unor mecanisme de comunicare directă, orientată spre cetățean, care să contribuie la transparența instituțională și la posibilitatea implicării cetățe-

nilor în procesul de luare a deciziilor, conduce, în mod cert, la îmbunătățirea relației dintre administrația publică și principalii săi beneficiari, cetățenii. Democrația participativă își propune să diminueze distanța dintre cetățean și administrația publică, să faciliteze căile de comunicare astfel încât membrii unei comunități să fie implicați în actul de guvernare, inclusiv prin cooperarea lor în procesul de adoptare a deciziilor. În cadrul discuțiilor în grup s-au conturat următoarele forme de implicare a cetățenilor și exemple de implicare comunitară (Anexa 5):

a) **Sesizarea problemelor, semnalarea acestora către APL** – în mare parte au fost relatate exemple pozitive de soluționare a problemelor din comunitate,

atunci când un grup de inițiativă a solicitat sprijin din partea APL, dar s-a implicat și la soluționarea problemei prin contribuții financiare și/sau forță de muncă.

b) **Înaintarea unor petiții, demersuri** – menționate de reprezentanții societății civile cu experiență. Aceștia recunosc că nu toate se soldează cu un răspuns din partea autorităților, dar este o formă mai eficientă comparativ cu sesizările și/sau adresările verbale.

c) **Contribuții financiare pentru realizarea unor proiecte** – o parte din cetățeni, cu precădere cei antrenati în câmpul muncii, care au un loc de muncă solicitant, dar și cei implicați în procesul de migrație în scop de muncă sunt mai predispuși să contribuie financiar la proiectele comunitare. Totodată, au fost relatate câteva experiențe de colectare de fonduri pentru realizarea proiectelor comunitare și s-a constatat că publicarea sumelor pe rețele de socializare, anunțarea, afișarea în spațiul public a sumelor cu care au contribuit unele persoane, stimulează și alte persoane să contribuie financiar.

d) **Implicarea în activități, proiecte comunitare:**

- Amenajarea unor spații de joacă, terenuri sportive pentru copii/ tineri – în unele localități au fost colectați bani în acest sens, iar în altele - cetățenii au contribuit cu materiale și au amenajat singuri terenul;
- Securizarea unor perimetre prin instalarea gardurilor sau a limitatoarelor de viteză;
- Activități de salubritate – curățenia în curtea blocului, pe străzi, în spații publice, amenajarea teritoriului în preajma unor sărbători, contribuția la lichidarea unor gunoiști;
- Activități de înverzire a localității – în aceste acțiuni au fost implicați preponderent elevii, tinerii;
- Amenajarea curților și a altor spații publice (scara blocului, parc, răstignire, cimitir etc.);
- Organizarea, contribuții la reparația drumului;
- Acte de caritate;

- Organizarea, desfășurarea unor evenimente publice, sărbători.

e) **Voluntariat** – unii respondenții care sunt voluntari și/sau au desfășurat activități de voluntariat au menționat că se bucură când văd rezultatul muncii lor și/sau atunci când pot ajuta alți oameni. În mare parte, familiile acestora încurajează activitățile în care aceștia sunt implicați. În comunitate însă, unii cetățeni îi privesc suspect – „nu cred că ne implicăm fără să fim plătiți” sau condamnă activitatea acestora – „dar ție îți trebuie?!“.

f) **Evaluare și monitorizare a serviciilor publice, a activității APL-urilor.** Câțiva reprezentanți ai societății civile și-au exprimat interesul față de acest domeniu, dar în același timp reticentă în raport cu nivelul de competență a reprezentanților societății civile de a evalua și monitoriza serviciile publice. Aceeași îngrijorare, legată de abilitatea și statutul lor, a fost sesizată și în cadrul discuțiilor de grup cu cetățenii atunci când au fost întrebați dacă cunosc cum sunt gestionați banii publici la nivelul localității. Marea majoritate a cetățenilor nu cunosc și consideră că nu țin de competența lor - „cine suntem noi?!”. Unii cetățeni s-au justificat prin faptul că au deplină încredere în primarul localității privind gestionarea fondurilor, alții au recunoscut că le este rușine, se simt incomod să solicite această informație. Puțini sunt cei care conștientizează că populația ar putea fi cea care să contribuie la prioritizarea cheltuielilor în localitate.

Câțiva reprezentanți ai societății civile au menționat că din experiența lor este necesară în primul rând informarea populației privind serviciile publice, mecanismul de formare a prețurilor (pentru serviciile de apă și canalizare, deșeuri), criteriile de includere pentru anumite servicii sociale etc. Alții au specificat că trebuie să se lucreze cu APL și alți prestatori de servicii publice ca aceștia să asigure transparența în activitate.

2.3. ATITUDINEA CETĂȚENILOR PRIVIND ACTIVITATEA OSC-URILOR DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD

Atât datele cantitative, cât și studiul calitativ au scos în evidență că marea majoritate a reprezentanților societății civile și a cetățenilor activi consideră importantă implicarea cetățenilor în rezolvarea problemelor comunitare. Participanții la discuțiile de grup au menționat că cetățenii trebuie să se implice în toate procesele, începând cu identificarea, semnalizarea către autorități, contribuția la soluționarea problemelor și finalizând cu monitorizarea ulterioară a situației. Cetățenii mai puțin activi sunt în mare parte mai pesimiști cu privire la rolul lor în soluționarea problemelor, considerând că primăria, conducătorii de la nivel local și național sunt cei de care depinde în mare măsură rezolvarea problemelor cu care se confruntă localitatea, iar ei „sunt prea mici pentru a hotărî ceva” (Anexa 5, caseta 6).

În opinia unor cetățeni activi, populația de multe ori nu este conștientă de influența și puterea pe care o poate avea asupra deciziilor care se iau la nivel de comunitate atunci când se organizează în grupuri de inițiativă active – „când inițiativa vine de la grupul de inițiativă e privit altfel, noi strângem semnături, facem demersuri”.

Conform datelor Barometrului de Opinie Publică (BOP)⁴ din luna decembrie, nivelul de încredere al populației în ONG-uri a crescut cu circa 5% față de 2018, constituind în decembrie cca 24%. Totodată, în BOP au fost introduse mai multe informații privind societatea civilă, fapt care contribuie la o mai bună înțelegere a percepției populației față de ONG-uri. Astfel, se constată că nivelul de cunoaștere a societății civile în Moldova este unul destul de scăzut, mai puțin de 20% din persoanele chestionate au cunoștințe bune despre acest domeniu, în timp ce 34.3% nu cunosc ce înseamnă societate civilă. Doar 12.5% cunosc într-o anumită măsură despre activitățile diferitor organizații non-guvernamentale și doar 11.6% au interacționat cu un ONG în ultimii 3 ani.

În general, respondenții participanți la studiul calitativ apreciază activitatea OSC-urilor în baza cunoștințelor pe care le au în raport cu acestea, remarcând că OSC-urile se orientează spre ajutorarea unor categorii vulnerabile. Unii respondenți au menționat însă că sunt situații în care aceste activități sunt făcute mai mult pentru bifă – „să arate bine în poze”, iar în realitate nu sunt schimbări esențiale. În opinia unor respondenți, pentru inițierea unui OSC sunt necesare resurse financiare, astfel doar oamenii bogați și influenți au ONG-uri, pe care le folosesc în mare parte în scopuri personale, pentru beneficii financiare, interese politice (Anexa 5)

Unii cetățeni au remarcat însă că au un nivel redus de încredere în ONG-uri, menționând că acestea urmăresc interese ascunse (ex. preluarea puterii, distrugerea economiilor locale, impunerea unor valori) sau personale prin delapidare de fonduri. În acest context, și unii cetățeni activi, dar și reprezentanți ai societății civile consideră că ar trebui ca activitatea ONG-urilor să fie monitorizată, astfel ca aceștia să-și îndeplinească responsabilitățile pe care și le asumă în cadrul proiectelor. Alți respondenți au menționat că OSC-urile sunt finanțate din exterior, din alte țări pentru a monitoriza conducerea țării, cum se iau deciziile, dacă se respectă drepturile omului etc. și consideră pozitiv acest aspect.

Câțiva participanți la discuțiile de grup au precizat că un dezavantaj al activității unor OSC-uri care oferă suport categoriilor vulnerabile este faptul că unii beneficiari devin dependenți de aceste servicii, bunuri și insistent solicită de la APL, OSC-uri să li se ofere sprijin și în continuare. De asemenea, unele APL-uri pot delega unele responsabilități către societatea civilă, fără a conștientiza capacitățile, abilitățile membrilor acestora.

NIVEL DE CUNOAȘTERE A SOCIETĂȚII CIVILE

⁴<http://ipp.md/2019-12/barometrul-opinii-publice-decembrie-2019/>

CAPITOLUL 3

DURABILITATEA FINANCIARĂ A OSC-URILOR

3.1. SURSELE DE FINANȚARE ALE OSC-URILOR DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD

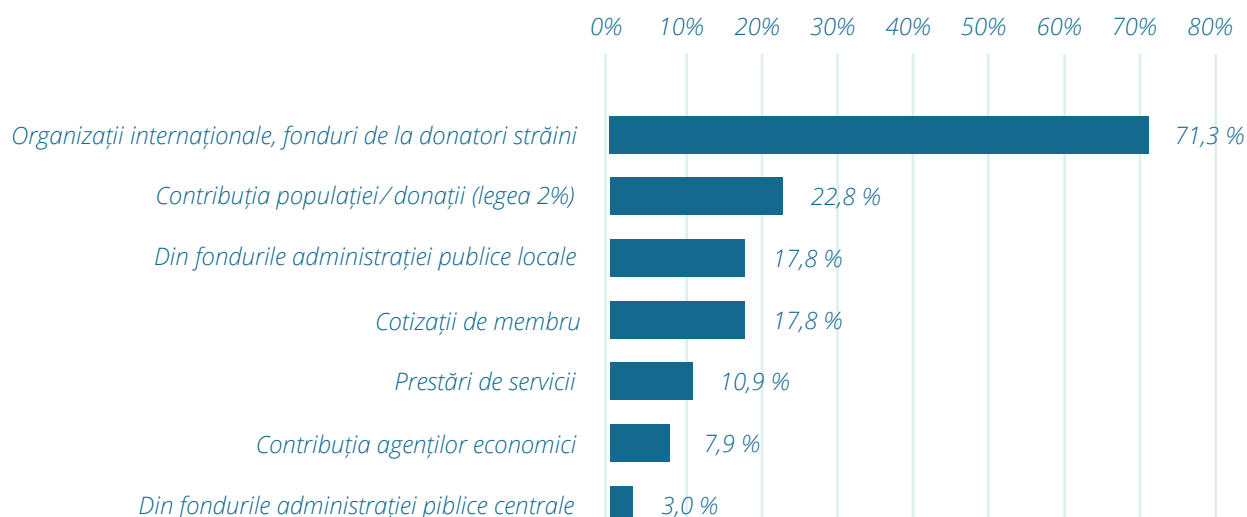
Conform Indexului Sustenabilității OSC-urilor din RM⁵, din cele 7 domenii analizate anual, viabilitatea/sustenabilitatea financiară este domeniul cel mai slab dezvoltat și reprezintă una din principalele probleme ale sectorului asociativ din Republica Moldova. Această situație se explică prin faptul că OSC-urile nu-și diversifică sursele de venit și că marea majoritate a acestora sunt dependente de granturi.

În cadrul studiului cantitativ, cea mai mare parte din intervievații din rândul OSC-urilor (71,3%) au indicat că fondurile primite de la organizațiile internaționale reprezintă principala sursă de finanțare a organizației pentru ultimii 3 ani. O organizație din 5 beneficiază de surse din donații și/sau de mecanismul 2%. Un număr relativ mic de OSC-uri, în ultimii 3 ani, a obținut fonduri de la APL (17,8%) și consideră de membru ca fiind o sursă financiară considerabilă pentru organizație (17,8%). Doar una din 10 organizații interviuate dețin fonduri obținute din prestările de servicii.

Aceleași constatări sunt confirmate și de alte studii în domeniu efectuate de organizațiile din țară, iar comparând datele, nu se atestă o schimbare a tendințelor de dependență a organizațiilor față de fondurile donatorilor externi. Conform Raportului CSO Meter, publicat de Asociația Promo-Lex în 2019, pentru anii 2017-2018, în jur de 75% din OSC-uri au indicat granturile internaționale ca fiind principala sursă de finanțare⁶.

Conform datelor publicate pe Platforma pentru gestionarea asistenței externe a Guvernului Moldovei, principalii donatori care acordă asistență financiară OSC-urilor din Moldova rămân a fi Uniunea Europeană (UE) și Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). În 2019 au fost demarate 4 proiecte susținute de UE, cu un buget total de aproximativ 11 milioane de euro. USAID a finanțat în 2019 proiecte în domeniul „Guvernare și societatea civilă” în valoare de 13 milioane USD, aproximativ aceeași sumă ca și în 2018⁷.

FIGURA 5 SURSELE PRINCIPALE ALE ORGANIZAȚIEI, PENTRU ULTIMII TREI ANI

⁵Indexul Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile din Moldova în 2018. Disponibil la: <https://management.md/wp-content/uploads/2019/10/Indexul-Sustenabilitatii-OSC-2018.pdf>

⁶<https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/10/CSO-Meter-Moldova-report-RO.pdf>

⁷Platforma pentru gestionarea asistenței externe a Guvernului Moldovei <http://amp.gov.md/portal/organizations>

Un program cu un volum considerabil pentru finanțarea OSC-urilor din RDN este Programul de Granturi Locale cu o valoare de 750.000 euro, derulat în cadrul proiectului „Angajarea cetățenilor și societății civile în procesul de luare a deciziilor și dezvoltare locală sustenabilă” (2019-2021)⁸.

Pe lângă USAID și UE, un alt donator major este Suedia, care prin intermediul agenției sale de dezvoltare - Sida, a oferit în 2019 finanțări în valoare de 3,2 milioane USD. Începând cu 2019 are loc implementarea etapei a 2-a a proiectului Migrație și Dezvoltare Locală (MiDL), care presupune abilitarea și mobilizarea migranților pentru o dezvoltare locală durabilă și care are drept beneficiari autoritățile publice naționale și locale, migranții, membrii comunității, inclusiv femeile, copiii, persoanele în etate, persoanele cu dizabilități și minoritățile din 35 de sate și orașe de pe întreg teritoriul țării; precum și migranții, inclusiv cei reînțorși, care apelează la serviciile oferite de cele 35 de Direcții Teritoriale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Prin intermediul acestui proiect, în RDN au fost create câteva Asociații de băștinași, care au beneficiat de finanțare⁹.

Pe lângă granturile externe, atât OSC-urile din RDN, cât și cele de la nivel național pot fi finanțate direct din bugetul public prin alocații de stat/subvenții, granturi pentru proiecte sau contracte de prestare a serviciilor. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC) este autoritatea publică centrală care oferă cele mai multe granturi pentru OSC-uri. În cadrul Programului de granturi 2020, pentru organizațiile de tineret, acesta a finanțat 24 de OSC-uri de tineret în valoare totală de 7 mln MDL pentru proiecte care vizează participarea tinerilor, servicii și oportunități economice pentru tineri și consolidarea sectorului de tineret. Niciuna din OSC-urile din RDN însă, nu a fost desemnată câștigătoare/beneficiară a Programului de granturi oferit de MECC¹⁰. Pe lângă granturile oferite pentru organizațiile de tineret, în 2019, MECC a oferit finanțare și pentru 81 de OSC-uri din domeniul culturii în valoare totală de 3.621.279 MDL, cu aproximativ 32.000 USD mai puțin decât în 2018, surse de care au beneficiat și unele OSC-uri din RDN¹¹.

Un alt program implementat de către MECC prin intermediul căruia și unele OSC-uri din RDN pot beneficia de finanțare sau suport este Programul de dezvoltare a centrelor de tineret, destinat pentru centrele de tineret, constituite de autoritățile publice locale de nivelul I și II, inclusiv de instituții necomerciale private, asociații obștești și fundații, care, în cooperare cu au-

toritățile publice locale de nivelul II, vor presta servicii de tineret la nivel raional/municipal ori la nivelul grupurilor de comunități¹².

Alte autorități publice centrale care au oferit finanțare pentru OSC-uri sunt Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADR); Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS); Biroul pentru Relații cu Diaspora (Cancelaria de Stat) prin intermediul Programului DAR 1+3 (Diaspora Acasă Reușește).

OSC-urile pot obține statutul de utilitate publică care le permite să beneficieze de anumite facilități fiscale. Statutul de utilitate publică este acordat de Comisia de certificare de pe lângă Ministerul Justiției (MJ). La moment, 99 de OSC-uri dispun de acest statut, dintre care doar 12 sunt din Regiunea de Nord, 11 fiind din Bălți și 1 din Soroca (Anexa 6). Certificatul de utilitate publică se eliberează pe un termen de 3 ani, printr-o procedură, relativ simplă, și obligă organizațiile să depună anual rapoarte narative și financiare la autoritatea de înregistrare. Certificatul este util mai ales pentru organizațiile din domeniul social sau sportiv, pentru că facilitează primirea de finanțare sau spații pentru activități sportive din partea autorităților publice și subvenționare sau sponsorizare din partea agenților economici, care îl solicită la stabilirea relațiilor contractuale. În ultimii ani, mai multe organizații au renunțat benevol la prelungirea statutului de utilitate publică, pentru că acesta nu le oferea avantaje clare, în 2020 fiind cu 34 de organizații acreditate mai puțin față de 2019.

O altă sursă prin care OSC-urile își pot diversifica sursele de venit este desfășurarea de activități economice. Cadrul legal este permisiv în această privință, însă această activitate trebuie să aibă un caracter accesoriu și să fie în strânsă legătură cu scopul principal al organizației. Legea nu stabilește expres în ce măsură OSC-urile pot desfășura activități economice fără să fie scutite de impozite și taxe, dar acest fapt este lăsat la discreția fondatorilor pentru a fi exhaustiv prevăzut în statut. Datele cantitative colectate arată că diversificarea surselor de venit prin desfășurarea activităților economice este la un nivel incipient utilizat de OSC-urile din RDN, astfel, doar una din 10 organizații intervievate declară că fondurile obținute din prestările de servicii reprezintă o sursă de finanțare pentru organizația acestora (Anexa 4, A16).

În anul 2018 au intrat în vigoare noile prevederi cu privire la antreprenariat și întreprinderi care permit OSC-urilor să desfășoare și activitate de antrepreno-

⁸Program lansat în baza Cadrului Unic de Sprijin al Uniunii Europene (UE), acordat pentru Republica Moldova (2017-2020) din cadrul Instrumentului European de Vecinătate, prin intermediul proiectului „Abilitarea cetățenilor din Republica Moldova” (2019-2021), finanțat de către Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

⁹https://www.md.undp.org/content/moldova/en/home/projects/MIDL_Project_2.html

¹⁰https://mecc.gov.md/sites/default/files/lista_proiecte_castigatoare_pg_2020.pdf

¹¹https://mecc.gov.md/sites/default/files/lista_proiecte_culturale_2019_1.pdf

¹²https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102941&lang=ro

¹³http://www.justice.gov.md/public/files/dir_prof_si_serv_jurid/decizii_2020/Lista_AO_actualizata_01.06.2020.pdf

riat social. Conform art. 6 alin.(2) din Legea 86/2020, antreprenoriatul social este o formă a activității economice a asociației obștești. Asociația obștească poate desfășura activități de antreprenoriat social în conformitate cu prevederile Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi de sine stătător sau prin întreprinderile sociale pe care le fondează sub forma juridică de organizare de societăți cu răspundere limitată sau cooperative de producție. Totuși, cadrul normativ-legislativ încă nu oferă antreprenorilor sociali suficiente beneficii, prin urmare, domeniul rămâne în linii mari neexploatat. În pofida acestui fapt, întreprinderile sociale înregistrează un trend pozitiv, existând la moment mai mult de 10 întreprinderi sociale la nivel de țară și se organizează tot mai multe inițiative și programe de dezvoltare atât a întreprinderilor sociale existente, cât și de creare a unor întreprinderi noi¹⁴.

Pentru anul 2020, CNAM a contractat 16 OSC-uri pentru prestarea serviciilor medicale în sumă totală de 14.193.691,9 MDL. 4 OSC-uri din acestea sunt din RDN (AO „CASMED”, AO „Angelus Ocnița”, AO „Angelus Soroca”, AO „Moldova AID”) și au fost contractate în sumă totală de 1.175.340,15 MDL, ceea ce constituie cca 8% din suma totală aprobată pentru contractarea OSC-urilor de către CNAM pentru 2020¹⁵.

Finanțările sunt realizate din Fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente (fondul de bază), iar primele contractări ale OSC-urilor din acest fond au fost în 2006 pentru servicii de îngrijiri medicale la domiciliu. Pentru anul 2017 și 2018 contractarea OSC-urilor a fost făcută din două tipuri de fonduri: Fondul pentru achitarea serviciilor medicale curente (fondul de bază) și din Fondul măsurilor de profilaxie (de prevenire a riscurilor de îmbolnăvire).

La 30 noiembrie 2016, Guvernul a adoptat Regulamentul cu privire la mecanismul de desemnare procentuală, care este instrumentul de aplicare a „Legii 2%” fapt care reprezintă apariția unei surse potențiale de venit pentru OSC-uri. Regulamentul stabilește mecanismul prin care contribuabilii persoane fizice pot desemna 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către beneficiarii desemnării procentuale. Mecanismul de desemnare procentuală a fost pus în aplicare începând cu 1 ianuarie 2017.

Din informația prezentată de către Serviciul Fiscal de Stat, în 2019 în RDN erau 57 de OSC-uri înregistrate ca beneficiari ai mecanismului 2%. Către aceste organizații au fost efectuate 4.790 desemnări procentuale, ceea ce reprezintă 8% din totalul de desemnări efectuate la nivel național. Suma totală validată pentru desemnările procentuale este de 445.222,58 Lei pentru beneficiarii din RDN, ceea ce reprezintă 6% din suma totală desemnată pe țară (Anexa 7).

În conformitate cu Legea Contabilității 286/2017, OSC-urile sunt obligate să prezinte situații financiare. Conform datelor oferite de Biroul Național de Statistică privind situațiile financiare pentru anul 2018, 2.223 de OSC-uri din țară au raportat venituri de 1 MDL și mai mult, dintre care din zona RDN doar 123 de OSC-uri. Organizațiile din RDN au raportat venituri totale în sumă de 85.318.193 MDL, ceea ce reprezintă aproximativ 2,8% din venitul total raportat de OSC-uri la nivel național (Anexa 3).

**CU 2% NU SALVEZI LUMEA,
DAR POȚI SALVA LUMEA CUIVA!**

**DIRECȚIONEAZĂ 2% ÎN SUSȚINEREA
VÂRSTNICILOR!**

**COD FISCAL AL AO "CASMED"
1010620009171**

¹⁴<http://antreprenoriatsocial.md/index.php?pag=news&id=1178&l=ro>

¹⁵ <http://www.cnam.md/httpdocs/editorDir/file/doc/2020/Lista%20CNAM%20anul%202020.pdf>

3.2. FONDURILE LOCALE, OFERITE DE AUTORITĂȚI PENTRU FINANȚAREA OSC-URILOR

Politica statului de susținere a OSC-urilor este realizată la nivel local și de către APL. Legea nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală reglementează modul de organizare și funcționare a autorităților administrației publice, întemeiat pe principiul autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, beneficiind de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară. Pornind de la domeniile de activitate ale APL, consiliul local dezvoltă parteneriate cu organizații necomerciale și internaționale pentru realizarea politicilor locale în domeniu (art.14, alin. (2), lit. o). Aceleași atribuții se conțin în prevederile legale ce reglementează activitatea autorităților publice de nivelului doi. Autoritățile publice locale dispun, conform prevederilor legale, de dreptul de organizare a procesului de examinare a necesităților localităților de nivelul I și II în privința stabilirii tipurilor de servicii sociale, dar și de elaborare, aprobare a proiectelor și programelor de dezvoltare a serviciilor sociale.

Există câteva forme de finanțare a serviciilor OSC-urilor de către stat: subvențiile bugetare, programele de granturi și contractarea serviciilor de către APC și APL. În Republica Moldova, serviciile OSC-urilor pot fi contractate de către APL în condițiile Legii privind achizițiile publice nr. 131 din 03.07.2015, art. 6 din Legea cu privire la organizațiile necomerciale nr. 86 din 11.06.2020 și Legii nr. 179 din 10.07.2008 cu privire la parteneriatul public-privat.

Conform art.14 alin (2) lit.p1) din Legea 436/2006 cu privire la administrația publică locală, consiliul local aprobă, conform necesităților comunității, programe de dezvoltare a serviciilor sociale, iar lit.y) stipulează că același organ contribuie la realizarea măsurilor de protecție și asistență socială. Concomitent, art. 29 alin (1) din legea menționată, prevede în atribuțiile de bază ale primarului elaborarea și propunerea spre aprobare consiliului local, conform necesităților stabilite, programe de dezvoltare a serviciilor sociale (lit.i1) precum și contribuirea la realizarea măsurilor de asistență socială (lit.j).

Aceași lege în art.73 alin.(2) lasă la latitudinea consiliului local decizia cu privire la contractarea anumitor servicii publice de interes local de la persoane fizice și juridice de drept privat, în condițiile legii, iar art.78 alin.(1) stabilește că consiliul local poate contracta, în condițiile legii, lucrări și servicii de interes public în limitele sumelor aprobate în bugetul local respectiv. În acest scop, consiliul local poate utiliza diferite forme contractuale ale parteneriatului public-privat neinterzise de lege.

Prevederi similare sunt regăsite și în Legea 123/2010 cu privire la serviciile sociale, care acordă posibilitate

autorităților administrației publice centrale și locale să procure și să contracteze servicii sociale în condițiile legii (art.26 alin (4) din Lg 123/2010), iar finanțarea serviciilor sociale poate fi realizată în parteneriat de la bugetul de stat, de la bugetul unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și doi (art.27 din Lg 123/2010).

Art.7 din legea precitată stipulează că prestatori de servicii sociale pot fi persoane fizice sau persoane juridice publice ori private (alin.(1), inclusiv asociațiile obștești, înregistrate în conformitate cu legislația cu domeniul de activitate în sfera socială (alin.(3) lit.a).

Legea 179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat definește parteneriatul public-privat ca un contract de lungă durată, încheiat între partenerul public și partenerul privat pentru desfășurarea activităților de interes public, fondat pe capacitățile fiecărui partener de a repartiza corespunzător resursele, riscurile și beneficiile.

Semnarea contractelor de parteneriat public-privat în forma negociată se atribuie primarului prin art.15 alin. (2) lit.a) din lege.Pornind de la raționamentul legal (art.17 alin. (1) Lg179/2008), că parteneriatul public-privat se bazează pe cooperarea între partenerul public și partenerul privat având ca scop sporirea eficienței patrimoniului public, fiecare partener asumându-și riscuri și responsabilități concrete și că obiect al parteneriatului public-privat poate fi orice serviciu public, parteneriatul public-privat poate fi constituit având ca obiect servicii de utilitate publică existente.

Ulterior, art.18 din același act normativ, indică la faptul că parteneriatul public-privat se poate realiza prin contract de prestări servicii, având ca obiect prestarea de servicii publice contra plată de către partenerul privat.

Totodată, trebuie menționat că relația de parteneriat public-privat se stabilește doar în bază de concurs, indiferent de forma lui contractuală de realizare. Deci, pentru a încheia un contract de prestări servicii urmează a fi prezentată o ofertă către consiliul local.

Există o practică limitată de contractare de către APL-uri a serviciilor OSC-urilor. Oferta de servicii medicale a OSC-urilor este valorificată de mai mulți ani. Contractarea serviciilor de la OSC-uri se poate face printr-o procedură de achiziții și este marcată de mai multe probleme. Cel mai des, sarcina contractării serviciilor revine APL-urilor, care nu dispun de resursele necesare. Mecanismul legal de achiziționare a serviciilor de la organizații non-profit este neclar și lipsesc modele bine conturate, iar oferta de servicii sociale nu este bine dezvoltată.

Chiar dacă există premise și potențial de contractare a OSC-urilor din RDN de către autoritățile centrale și locale, acest aspect nu este în prezent exploatat pe deplin. Conform strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020, una din principalele cauze care stau la baza contractării limitate a OSC-urilor de către APL-uri este că mai mult de 80% din APL-uri au o capacitate limitată de a înființa sau contracta servicii noi și nu sunt viabile din punct de vedere financiar¹⁶.

Totodată, un alt impediment reprezintă faptul că nici reglementările actuale privind procedurile de achiziții publice și nici cele privind parteneriatul public-privat nu sunt adaptate la domeniul contractării serviciilor sociale și la specificul prestatorilor non-profit. Reieșind din situația existentă, OSC-urile depun eforturi pentru prestarea acestor servicii, spre exemplu, Asociația CASMED, care este una dintre cele mai active organizații prestatoare de servicii din nordul Moldovei, a efectuat în 2019 peste 108.000 de vizite de îngrijiri medico-sociale la domiciliu și a avut peste 2000 de beneficiari, dintre care doar 8% (cca 171 000 MDL) din bugetul provenit din sursele locale/naționale au provenit de la CNAM, pe când marea majoritate a costurilor pentru serviciilor a fost acoperită de donatori¹⁷.

Astfel, se constată că suportul financiar acordat de APL-uri este destul de limitat și posibilitățile acestora de finanțare sunt modeste. Spre exemplu, din bugetul CASMED pentru anul 2019, sursele de finanțare locale au constituit doar 6% (din totalul de 13 milioane MDL). Același lucru este valabil și pentru celelalte OSC-uri din

RDN, fapt care este confirmat de rezultatele sondajului cantitativ realizat în cadrul studiului, care relevă că în ultimii 3 ani, doar 17,8% din OSC-urile intervievate au obținut fonduri de la APL-uri (Anexa 4, A16).

OSC-urile locale din RDN nu se pot baza pe finanțarea locală. În cadrul APL-urilor de nivel I și II există practici numărate de finanțare a OSC-urilor, care sunt orientate pe finanțarea proiectelor mici din localitate/regiune, însă aceste surse sunt mai mult decât modeste spre deosebire de finanțatorii externi sau APC. Astfel de practici de finanțare există în mun. Bălți - prin intermediul Programului de granturi privind finanțarea proiectelor social-utile (cca 70.000 MDL)¹⁸, Sângerei - susținerea proiectelor Fondului pentru Tineri din orașul Sângerei de către Primăria din localitate (cca 20.000 MDL) etc.

Pe lângă sprijinul financiar, atât APL-urile cât și APC-urile pot oferi și ajutor în natură pentru OSC-urile din RDN. Acest tip de ajutor este însă mai puțin valorificat de către OSC-uri și se manifestă cel mai des prin oferirea de folosință gratuită a spațiilor pentru activitățile organizațiilor.

¹⁶https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=119202&lang=ro

¹⁷http://casmed.md/wp-content/uploads/2020/01/Raport-anual-2019-CASMED_ro.pdf

¹⁸<https://drive.google.com/file/d/0BxiVkeZu93EBNjh1RHInUmNDX1E/view>

CAPITOLUL 4

RELAȚIA OSC – AUTORITĂȚILE PUBLICE

4.1. CADRUL NORMATIV DE COLABORARE ÎNTRE AUTORITĂȚILE PUBLICE ȘI OSC-URI ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR, PLANIFICARE ȘI MONITORIZARE A SERVICIILOR PUBLICE

Diversitatea rolurilor pe care le joacă OSC-urile într-o societate este mare, ele sunt cele care abilitază cetățenii să-și revendice drepturile, contribuie la stimularea cetățeniei active, la sporirea gradului de informare și de sensibilizare a cetățenilor, influențează și monitorizează dezvoltarea și implementarea politicilor, astfel contribuind la sporirea gradului de responsabilizare a guvernului față de interesul cetățeanului, oferă servicii de bază categoriilor vulnerabile ale populației etc.

În general, OSC-urile contribuie la dezvoltarea capitalului social, sporesc încrederea în valorile comune și coeziunea socială. Ele sunt cele care veghează ca interesul cetățeanului să fie corect reflectat și integrat în politicile publice elaborate de autoritățile statului.

Există o relație clar dovedită între gradul de dezvoltare a OSC-urilor și buna guvernare. Statul trebuie să aprecieze rolul OSC-urilor ca parteneri de dezvoltare și bună guvernare pentru expertiza lor tehnică, pentru rolul lor major de avocați ai drepturilor omului, precum și pentru cunoștințele și experiența lor de muncă în comunitățile defavorizate și cu diverse grupuri vulnerabile.

Parteneriatele dintre OSC-uri și autoritățile publice permit implicarea activă și stabilirea responsabilităților, astfel încât problemele din societate să fie soluționate cât mai eficient. Funcționarea instituțiilor publice în mod transparent creează și cultivă o mai mare încredere a cetățenilor și reconfirmă legitimitatea acestor instituții. Autoritățile publice înțeleg importanța implicării OSC-urilor în soluționarea problemelor comunităților locale, contribuind la dezvoltarea mecanismelor de colaborare existente.

Participarea la lucrările diverselor organisme consultative este deschisă formal tuturor, iar OSC-urile se pot implica în funcție de experiența și expertiza proprie.

Studiul calitativ scoate în evidență faptul că experiențele de cooperare în cadrul acestor formate diferă de la grup la grup și se bucură de succes variabil în privința influențării proiectelor de politici publice. O mare parte din intervievați din rândul APL-urilor subliniază rolul major pe care îl au autoritățile în sporirea implicării cetățenilor, precum și deschiderea autorită-

ților către organizațiile societății civile. Pentru soluționarea problemelor locale și dezvoltarea comunitară, APL-urile prezintă interes față de parteneriatul cu OSC-urile, în special datorită faptului că majoritatea finanțărilor externe sunt destinate OSC-urilor (*Anexa 5, caseta 3, caseta 11*).

Unii intervievați, atât din mediul de afaceri, OSC, mass media, cât și APL, au specificat importanța Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) pentru dezvoltarea locală și regională, menționând GAL ca „un mecanism foarte bun de cooperare”.

Deci, la temelia unei democrații funcționale se află societatea civilă. Interesul major al statului față de o societate democrată este să contribuie la implicarea cât mai activă a cetățenilor săi în viața publică, pentru asta creând instrumentele necesare, inclusiv financiare, de susținere a asociațiilor benevole care vin să contribuie și să se implice în luarea deciziilor privind dezvoltarea socială, economică sau politică.

Organizăm des ateliere de lucru cu echipele multidisciplinare, oamenii sunt predispuși să se implice și să discute.

(5FG - Reprezentanți OSC)

Multe granturi vin numai pentru OSC, unde APL nu sunt eligibile, și OSC-urile au posibilitatea să lucreze cu noi în parteneriat, dar ele nu totdeauna vor. Noi cu drag acceptăm parteneriate în proiecte, chiar și cofinanțare găsim, doar să fie pentru oraș.

(5FG - Reprezentanți OSC)

Colaborarea OSC-business-APL este incipientă, dar GAL-ul este singurul mecanism care dă efect. Acest mecanism este unic, viabil și cu o perspectivă mare de dezvoltare economică. GAL-urile sunt un mecanism unic care creează locuri de muncă, crește PIB-ul raionului, crește producția. Se dezvoltă raionul, mai ales economic.

(10IA, AE, Ocnița)

4.2. MECANISME EFICIENTE ȘI PARTENERIATE SUSTENABILE ÎNTRE AUTORITĂȚILE PUBLICE ȘI OSC-URI ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR ȘI DEZVOLTAREA SERVICIILOR PUBLICE

Marea majoritate a intervievaților susține imperativ că societatea civilă trebuie să conlucreze cu APL. Părerile respondenților în aprecierea acestor colaborări sunt divizate, cu certitudine însă acolo unde există conlucrare ea este reciproc avantajoasă. Printre formele eficiente de colaborare sunt accentuate consiliile de participare, coalițiile, participarea la ședințele APL, la consultații și audieri publice, organizarea adunărilor cu cetățenii, parteneriatul în cadrul etc. (Anexa 5, caseta 3)

În opinia unor respondenți, OSC-urile pot activa fără suportul APL, iar APL este cel care are nevoie de experiența și suportul OSC-ului. O astfel de poziționare distanțează OSC-ul de APL, mai ales dacă există și divergențe la nivel personal și/sau politic între conducătorii acestor instituții.

Câțiva reprezentanți ai OSC-urilor au menționat nivelul scăzut de informare, pregătire a unor primari, reprezentanți ai APL, aspect ce le face dificilă colaborarea.

Mai mulți edili sunt preocupați de proiecte de infrastructură și nu percep importanța implementării proiectelor de informare, educare a populației. Schimbarea primarilor odată în 4 ani este și ea o provocare, dacă vin noi edili fără experiență de conlucrare cu OSC-urile, este necesar un efort suplimentar din partea ONG-urilor să stabilească aceste legături. O altă problemă în acest sens este și fluctuația personalului din APL - „nu doar primarul se schimbă, dar deseori și angajații”. Unii participanți la discuțiile de grup, din rândul cetățenilor activi au menționat că sunt primari care evită să ofere suport liderilor OSC-urilor pentru că îi identifică ca potențiali concurenți pentru următoarele alegeri.

Când vin primari noi, ei nu sunt acomodați cu conlucrarea cu OSC-urile și trebuie de început, de la zero. Fluxul de cadre în APL e mare și asta e un impediment în colaborare.

(Reprezentant OSC, 5FG)

O parte din intervievați din rândul societății civile consideră că printre impedimentele unei cooperări eficiente ar fi:

- Imaginea preponderent negativă a organizațiilor - „OSC-urile nu au respectul și aprecierea autorităților și a guvernelor. Pe noi nu ne aud. Imaginea noastră este proastă” (11A, OSC, Edineț)
- Încrederea slabă în OSC-uri - „Este necesară sporirea încrederii față de OSC, trebuie luat în considerare punctul de vedere al OSC, ele trebuie să fie auzite. Consiliile de participare sunt necesare.” (16IA, OSC, Bălți)
- Implicarea „de bifă” a OSC-urilor în anumite activități - “ONG-urile participă la consultații și audieri publice, dar doar pentru a crea senzația de implicare a societății civile.” (cetățean activ, 4FG)

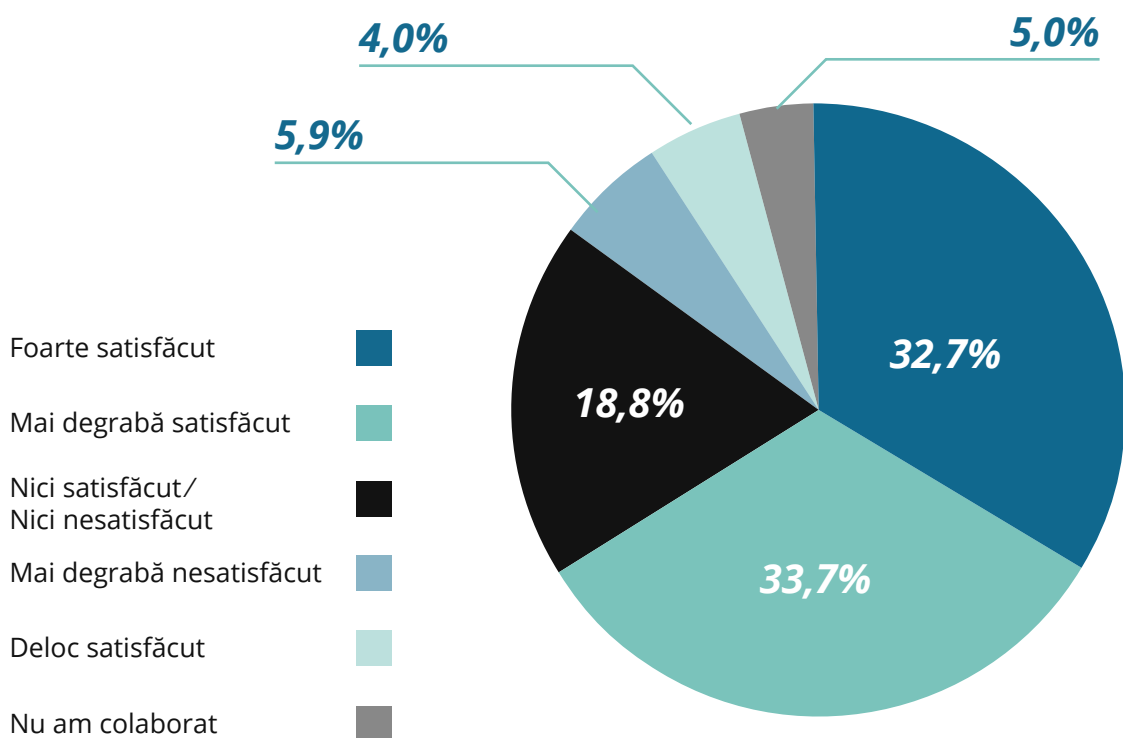
Experiența OSC-urilor denotă că colaborarea cu APL-urile, dar și cu oamenii din localitate este un lucru

care se învață. Raioanele, localitățile care au beneficiat de suportul OSC-urilor, unde au fost implementate mai multe proiecte sunt mai deschise spre conlucrări. O mare parte din participanții la studiul calitativ consideră că implementarea unor proiecte destinate dezvoltării localității, care au un rezultat vizibil, încurajează APL-urile spre deschidere și conlucrări ulterioare, cât și sporesc nivelul de implicare a cetățenilor.

Datele studiului cantitativ indică că numărul OSC-urilor din RDN care se declară mulțumite de cooperarea cu APL-urile este destul de ridicat. 66,4% din intervievați susțin că sunt foarte satisfăcuți și mai degrabă satisfăcuți de colaborarea cu autoritățile publice locale. Doar 5 organizații din 100 nu au colaborat cu APL-urile și mai puțin de 10% din OSC-urile participante la studiu se declară mai degrabă nesatisfăcute și deloc satisfăcute.

FIGURA 6 NIVELUL DE SATISFACȚIE A OSC-URILOR PRIVIND COOPERAREA CU APL-URILE

CAPITOLUL 5

RELAȚIA OSC – MEDIUL DE AFACERI

5.1. CADRUL DE COLABORARE ÎNTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI OSC-URI ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR, PLANIFICARE ȘI MONITORIZARE A SERVICIILOR PUBLICE

Colaborarea cu businessul este sporadică și se referă cu precădere la solicitări financiare sau de bunuri din partea sectorului civil pentru desfășurarea activităților, evenimentelor. La solicitare, în mare parte oamenii de afaceri contribuie, în special dacă sunt interesați de subiectul dat, îi sensibilizează acțiunea sau publicul țintă al activităților coincide cu profilul clienței lor (Anexa 5, caseta 12).

O parte din intervievați consideră cadrul legal existent ca fiind nestimulativ pentru susținerea financiară a organizațiilor societății civile.

Unii reprezentanți ai mediului de afaceri consideră că OSC-urile nu cunosc cum să convingă agenții economice să se implice în dezvoltarea comunităților și soluționarea problemelor locale.

O parte din reprezentanții OSC-urilor nu cunosc cum să se adreseze oamenilor de afaceri ca să solicite spri-

jin. Cercetarea calitativă a constatat că implicarea tinerilor, reprezentanților APL, instituțiilor de învățământ în solicitarea de fonduri pentru proiectele comunitare ar putea fi mai eficient exploatate. Unii intervievați menționează că sectorul asociativ nu valorifică pe deplin potențialul mediului de afaceri – „Majoritatea asociațiilor nu-și dau seama că atunci când finanțatorii se retrag, ei pot apela la agenți economici pentru continuarea activității” (4FG - cetățeni activi). În opinia unor respondenți, afacerile ar trebui abordate și din perspectiva implicării acestora în activitățile, proiectele OSC-urilor, nu doar a solicitării financiare, pentru că astfel se vor crea parteneriate pe termen lung, atașamente față de anumite cauze, probleme sociale etc.

OSC-urile cu experiență și cu rezonanță la nivel național abordează agenții economice mai mari în parteneriate reciproc avantajoase, în schimbul oferirii unor bunuri sau servicii, le oferă servicii de promovare a companiei în spațiul public, printre beneficiari și în

În alte țări, agenții economici sunt scutiți de taxe pentru donații OSC-urilor, dar la noi cadrul legal nu permite acest lucru. Unii agenți economici mereu zic: dacă am avea un careva interes, am fi mai darnici. Acum ei aleg între investiții în afacere și donații, nu e o alegere ușoară.

(231A, OSC, Râșcani)

Cel mai adesea, cooperarea nu este profitabilă, deoarece ONG-urile nu știu cum să-și asigure durabilitatea financiară. Ei cunosc ceva pentru a obține granturi, dar încă nu știu cum să lucreze cu agenții economici.

(511A, AE, Bălți)

cadrul evenimentelor publice. - „noi le oferim promovare, e și logic să ceară asta. Noi le oferim vizibilitate.” (42IA, OSC, Florești)

Unii reprezentanți ai OSC-urilor au menționat că la nivel local este dificil să solicite sprijinul oamenilor de afaceri, pentru că și ei se confruntă cu dificultăți financiare, totodată consideră că sprijinul OSC-urilor vine de la donatorii din afara țării. S-au exemplificat cazuri de existență a unui parteneriat între OSC-APL-business, iar după retragerea finanțatorului extern și ceilalți parteneri nu au mai oferit sprijin (Anexa 5, caseta 12).

Pentru a spori conlucrarea cu oamenii de afaceri și OSC-urile trebuie să fie consecvente în activitate, să fie transparente, să arate rezultatele și să prezinte meritele celor care au contribuit. Agenții economici se dezamăgesc, apare neîncrederea dacă OSC-ul a întâmpinat dificultăți în realizarea proiectului, activităților promise și trebuie să existe o responsabilitate din partea OSC-urilor și o comunicare intensă.

„Este nevoie de ONG-uri, dar să se promoveze, să reacționeze prompt. Fiecare se gândește la turta lui și implicarea civică este minimă, mai ales la generația mai în vârstă.” (47IA, AE, Glodeni)

Pe de altă parte, în cadrul studiului calitativ au fost identificate exemple când mediul de afaceri a beneficiat de sprijinul OSC-urilor în dezvoltarea afacerii, aportul societății civile fiind apreciat la un nivel înalt.

În cadrul cercetării calitative, doar într-un singur raion au fost identificate cazuri când mediul de afaceri este interesat de monitorizarea dezvoltării și a imple-

mentării politicilor publice, fiind evidențiată lipsa de pregătire și cunoștințe a agenților economici în acest proces, lacună care urmează a fi acoperită de experții OSC-urilor din domeniu.

Datorită la vizite de studii, seminarele pe care le-am avut am înțeles că tot ce facem noi e să vâslim împotriva apei. Pe noi nimeni altcineva nu ne învață cum să gestionăm banii, noi știm numai cu lopata, cu sapa. OSC-urile ne-au învățat cum să gestionăm resursele, cum să facem un business plan. Eu nici nu știu că trebuie să ai plan de afaceri, eu eram țăran. Băieții de la OSC ne-au împins din spate, ne-au dat aripi, ne-au ajutat mult.

(23IA, OSC, Râșcani)

Business-ul este cointerestat de sporirea transparenței în procesul decizional, de multe ori se adresează când au nevoie de monitorizat elaborarea sau implementarea unei politici publice, dar agenții economici nu știu cum se face aceasta.

(16IA, OSC, Bălți)

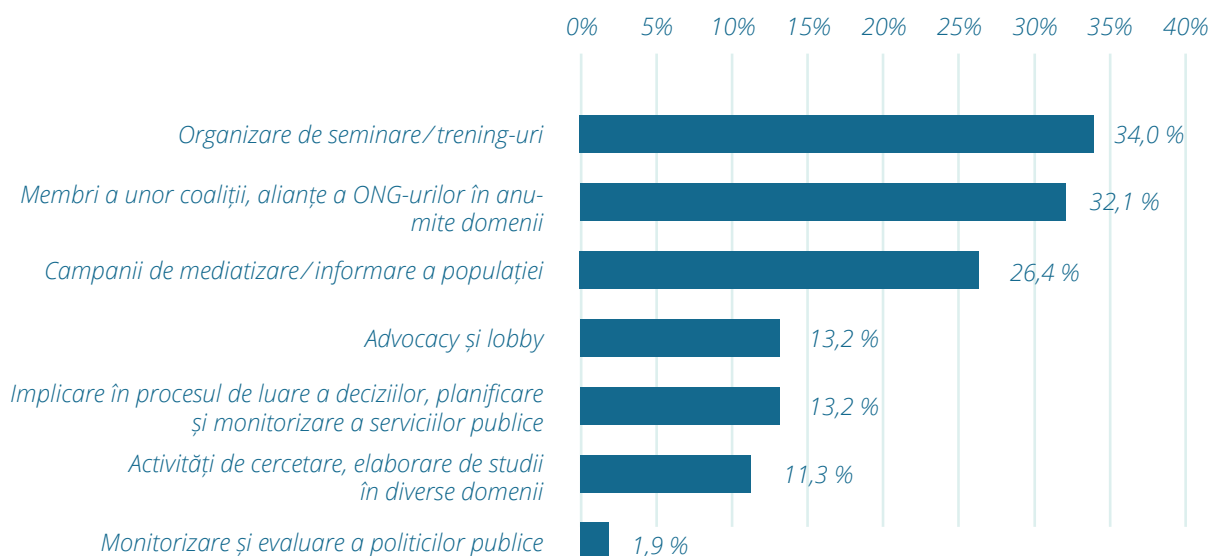
5.2. MECANISME EFICIENTE ȘI PARTENERIATE SUSTENABILE ÎNTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI OSC-URI ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR ȘI DEZVOLTAREA SERVICIILOR PUBLICE

Mediul de afaceri, după cum a fost elucidat în cercetarea calitativă, este deschis spre colaborare și acordare de ajutor societății civile, dar interesul ar fi cu mult mai mare, dacă această colaborare ar fi reciproc avantajoasă. Agenții economici sunt interesați de înlesniri fiscale, de susținerea statului la nivel legislativ, însă acestea lipsesc (*Anexa 5, caseta 12*). Pe de altă parte, mai mult de jumătate din OSC-urile intervievate în cadrul sondajului (52,5%), declară că au colaborat cu mediul de afaceri, iar 7 din 10 OSC-uri apreciază ca fiind foarte satisfăcute sau mai degrabă satisfăcute de colaborarea cu reprezentanții mediului de afaceri (*Anexa 4, A19*).

Colaborarea s-a axat în primul rând pe domeniile Organizare de seminare/training-uri (34,0%) și Campanii de mediatizare/informare a populației (26,4%). Doar 1 din 10 OSC-uri au menționat cooperarea cu agenții economici pe dimensiunea Implicarea în procesul de luare a deciziilor, planificare și monitorizare a serviciilor publice și doar 2 OSC-uri din 100 au colaborat în domeniul Monitorizare și evaluare a politicilor publice - acesta fiind și cel mai slab segment de cooperare (*Anexa 4, A19*).

FIGURA 7 DOMENII DE COOPERARE ALE OSC-URILOR CU MEDIUL BUSINESS

Unul dintre cele mai eficiente mecanisme de colaborare, menționat de mai mulți intervieuați este GAL.

Și unii reprezentanți ai mass-mediei au accentuat avantajul considerabil al mecanismului de implicare a mediului de afaceri în dezvoltarea comunitară.

În baza analizei calitative și cantitative, au fost identificate impedimentele în crearea și existența unor parteneriate solide între OSC-uri și mediul de afaceri:

Lipsa de comunicare: Cele două sectoare nu se cunosc îndeajuns, de aceea încrederea reciprocă se clădește încet și greoi.

Proiecte puține: Numărul de proiecte care se bucură de un succes adevărat, derulate în parteneriat de actori din cele două sfere este în continuare scăzut.

Comaniile nu au un concept de responsabilitate socială: Numărul agenților economici locali care au un concept sau o politică de responsabilitate socială încorporat în cultura lor organizațională este foarte mic.

OSC-urile în mare parte rezumă colaborarea cu agenții economici la suportul financiar pe care aceștia îl pot acorda: Numărul OSC-urilor care văd într-o companie numai „un sac de bani”, este încă mare. Astfel de abordări nu pot duce la întărirea cooperării dintre cele două sectoare, ci dimpotrivă, îndepărtează companiile de OSC-uri și invers.

Cele două părți nu se consideră parteneri egali:

Dacă cele două părți nu se consideră pe picior de egalitate, cooperarea este sortită eșecului. De multe ori, companiile consideră că au dreptul să dicteze în cadrul unui proiect comun, pe considerentul ca "noi dăm banii". În tabăra cealaltă, foarte multe OSC-uri uită "să țină aproape", adică, uită să implice compania în derularea proiectului pe considerentul că "e ideea noastră și știm noi mai bine ce trebuie făcut, voi trebuie sa ne dați banii și cam atât".

Cooperarea OSC-business-APL este incipientă, dar GAL este singurul mecanism care dă efect. Acest mecanism este unic, viabil și cu o perspectivă mare de dezvoltare economică. Nu numai de formă cum sunt alte proiecte. GAL creează locuri de muncă, crește PIB-ul raionului, crește producția. Se dezvoltă raionul, mai ales economic.

(10IA, AE, Ocnița)

Până la GAL nu prea am auzit de implicarea businessului și ONG.

(4IA, MM, Ocnița)

CAPITOLUL 6

RELAȚIA OSC – MASS-MEDIA

6.1. MODALITĂȚI DE COOPERARE CU MASS-MEDIA

Datele studiului calitativ au scos în evidență specificul colaborării cu mass-media tradițională (TV, radio, ziare) la nivel local ca fiind sporadică și mai degrabă o excepție. Mass-media este importantă pentru organizațiile neguvernamentale prin capacitatea acesteia de a influența imaginea lor publică. În majoritatea cazurilor, cooperarea cu reprezentanții mass-media este sporadică și depinde de tematica evenimentelor care se doresc a fi făcute publice. Modalitatea de cooperare dintre ONG-uri și structurile mass-media se rezumă de cele mai dese ori la invitarea tuturor reprezentanților mass-media locale/regionale la evenimentele publice realizate de ONG-uri. Deși majoritatea partici-

panților la interviurile aprofundate afirmă că jurnaliștii sunt „foarte deschiși” spre colaborare și participă activ la evenimentele organizate de ONG-urile locale, totuși nu există o siguranță în ceea ce privește participarea/prezența tuturor instituțiilor de presă la evenimentele publice organizate (Anexa 5, caseta 14).

O mare parte din reprezentanții mass-media interviuați se declară deschiși și interesați să susțină și să promoveze sectorul asociativ, menționând în același timp reticența unor reprezentanți ai societății civile să dea curs invitației presei.

Noi vrem să discutăm la emisiuni despre ONG-uri, populația activă este foarte puțină și este important să avem cu cine să dezbatem problemele din societate. ONG-urile și-ar face și reclamă, ar deveni vizibili și le-ar crește vocea în societate. Oamenii nu vor să-și complice viața spunând ce gândesc în emisiuni. Dar noi îi chemăm și pe probleme sociale, nu neapărat politic, ei oricum sunt reticenți spre colaborare.

(25IA, MM, Glodeni)

Mass-media clasică nu este percepută ca un element important în promovarea OSC-urilor, prioritară pentru respondenți fiind sursele on-line, rețelele sociale. Acestea din urmă sunt percepute ca fiind mai populare, mai accesibile și cu un potențial mai înalt, pot direcționa informația ținând spre beneficiari, voluntari, comunitate. Mediul online rămâne de fapt principalul spațiu de promovare a organizațiilor neguvernamentale „ONG-urile s-au orientat spre Facebook”, în timp ce mass-media tradițională abordează subiectele provenind dinspre ONG-uri de cele mai multe ori fără a recunoaște în ansamblu sectorul asociativ ca pe un element aparte al societății. Comunicarea directă,

distribuirea unor fluturași și rețelele sociale sunt percepute ca fiind eficiente în informarea cetățenilor la nivel local (Anexa 5, caseta 15).

În același timp, serviciile și instrumentele rețelelor de sociale reprezintă un mijloc informal de comunicare cu cetățeanul, dar și un pas important spre îmbunătățirea imaginii autorității publice locale. Costul redus al acestora, numărul tot mai mare de cetățeni care utilizează frecvent internetul în Republica Moldova, precum și faptul că aleșii locali pot fi în contact, în timp real, cu cetățenii, sunt argumente în favoarea folosirii acestor medii de comunicare la nivelul administrației publice locale (Anexa 5, caseta 15).

Pentru a asigura un grad înalt de participare a presei la evenimentele publice organizate de către ONG-urile locale sau pentru difuzarea informațiilor colectate în cadrul proiectelor, unii reprezentanți ai ONG-urilor aplică diferite strategii de stimulare: informarea reprezentanților media privind beneficiile locale/ale comunității obținute în baza activităților realizate, remunerarea financiară totală sau parțială a serviciului prestat de către instituțiile media (Anexa 5, caseta 14).

În cadrul studiului cantitativ, la întrebarea cu răspuns multiplu privind tipul de acțiuni întreprinse de OSC-uri în relația cu mass-media, aproximativ 75% din OSC-uri susțin că invită mass-media la diferite evenimente (75,2%), și acordă interviuri pentru mass-media (73,3%), fiecare al doilea interviuat susține că participă la emisiuni TV și Radio, o organizație din trei organizează conferințe de presă și doar 17,8% organizează campanii de colectare de fonduri prin mass-media.

În cadrul studiului calitativ au fost identificați câțiva factori care fac dificilă colaborarea dintre OSC-uri și mass-media. Marea majoritate a reprezentanților presei participanți la studiu susțin că foarte rar OSC-urile alocă bani din buget pentru produsele media, de obicei solicitând publicarea gratuită a informației.

„OSC-urile bugetează în proiectele lor toate activitățile, în afara de produsele media. Noi nu putem face totul gratuit, tot plătim salarii, plătim facturi la energie electrică și alte utilități, RedNORD nu ne întreabă câte produse media am făcut, dar ne cer bani pentru servicii.” (261A, MM, Drochia)

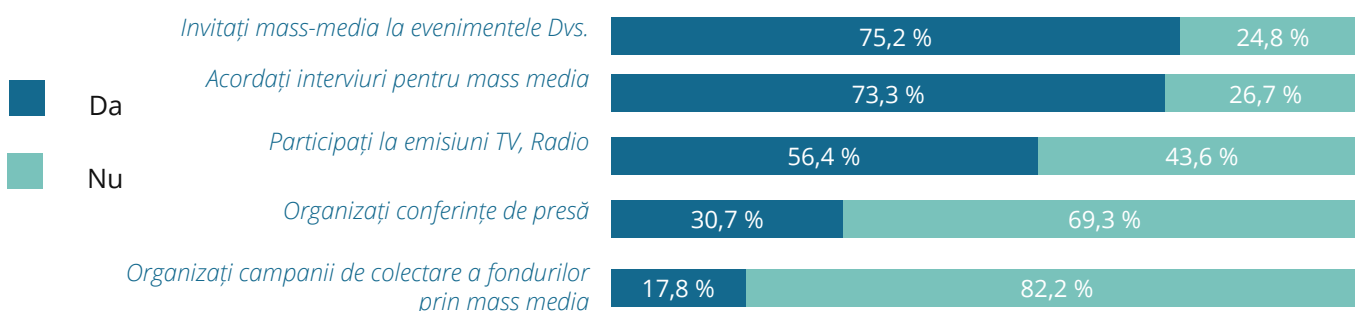
Alți factori menționați sunt actualitatea și calitatea informației livrate de OSC-uri, care nu mereu prezintă interes pentru public - „Publicarea materialelor însă depinde de mai mulți factori precum actualitatea subiectului, cât de important este” și adresabilitatea scăzută a OSC-urilor către presă - „OSC-urile se adresează rar pentru mediatizarea activităților/rezultatelor sale”. Reprezentanții mass-media care sunt dispuși să promoveze sectorul asociativ, declară că un număr redus de organizații au capacitatea de a-și introduce temele pe agenda publică (Anexa 5, caseta 14).

În cadrul interviurilor au fost menționate câteva activități organizate de OSC-uri, considerate atractive atât de organizatori, cât și de reprezentanții presei, precum: forumuri regionale și internaționale ale antreprenorilor, tinerilor agricultori; târguri cu expoziții și vânzări; amenajarea unor locuri de recreere; evenimente publice care mobilizează comunitatea; evenimente destinate promovării turismului etc (Anexa 5).

FIGURA 8

TIPURI DE INTERACȚIUNI CU MASS-MEDIA

CAPITOLUL 7

COOPERARE ÎNTRE OSC-URILE DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD

7.1. CADRUL DE ASOCIERE LA NIVEL LOCAL ȘI REGIONAL

Majoritatea ONG-urilor cartografiate din RDN colaborează intens cu alte organizații neguvernamentale la nivel local/regional (78,2%). Activitățile în cadrul cărora acestea preponderent colaborează sunt organizarea de seminare și instruirii (64,6%), campanii de informare a populației (41,8%). Aproape un sfert din organizațiile care dețin experiență de conlucrare cu alte organizații, cooperează cu alte OSC-uri în activități de cercetare și elaborare de studii, monitorizare și evaluare a politicilor publice, advocacy și lobby. Aproape toate OSC-urile chestionate, 93,7%, se declară satisfăcute și mai degrabă satisfăcute de cooperare (Anexa 4, A18).

Factorul cheie care stimulează parteneriatele locale este asemănarea din punctul de vedere al domeniului și tipurilor de servicii prestate. Cele mai multe colaborări sunt între ONG-urile care activează în domenii similare. Domeniile de colaborare diferă în funcție de aria de acoperire a organizației.

La nivel național se colaborează pentru promovarea unor schimbări normative, instruirii, preluări de bune practici (Anexa 5, caseta 17, caseta 18).

7.2. MECANISME DE ASOCIERE ȘI COOPERARE, PREMISE ȘI IMPEDIMENTE ÎN CREAREA ȘI FUNCȚIONAREA COALIȚIILOR, ALIANȚELOR ȘI ALTOR FORME DE COOPERARE LA NIVEL LOCAL ȘI REGIONAL

Cooperarea OSC-urilor are loc mai mult la nivel de Platforme naționale organizate după domeniul de activitate/ grup țintă de beneficiari și foarte redusă la nivel local/ regional. De asemenea, OSC-urile din teritoriu sunt frecvent parteneri în implementarea unor activități ale organizațiilor din municipiul Chișinău sau la nivel local stabilesc parteneriate în desfășurarea proiectelor, care vizează activități în mai multe localități. Capacitatea ONG-urilor la nivel local este un obiectiv al unor OSC-uri care activează la nivel național sau regional. Astfel, acestea creează parteneriate, proiecte comune, iar ulterior pot transmite responsabilitatea ONG-ului local pe care l-a ghidat.

În opinia unor reprezentanți ai societății civile, în colaborarea OSC-urilor este important să se formeze parteneriate, astfel ca fiecare ONG să contribuie cu experiența și calificarea sa, să se distribuie sarcinile astfel încât să fie valorificat potențialul membrilor acestora. Colaborarea dintre OSC-uri este afectată și de lipsa

transparenței financiare a unor entități în raport cu partenerii pe care îi au.

Reprezentanții societății civile au vociferat în diferite contexte că societatea civilă cooperează puțin, chiar comparativ cu 5-10 ani în urmă - „*fiecare OSC lucrează pentru el*”. Dacă unii participanți la studiu consideră o necesitate ca OSC-urile să comunice, să lucreze împreună, ca să reușească să atingă anumite obiective, alții consideră că această distanțare este un proces firesc, dat fiind faptul că de multe ori aceste ONG-uri concurează pentru aceleași fonduri. În acest context, s-a sugerat că pentru stimularea conlucrării OSC-urilor ar fi bine ca finanțatorii, donatorii să condiționeze accesarea granturilor în parteneriat, participarea la concursuri de colaborare între OSC-uri.

CONCLUZII

OSC-urile din RDN a Republicii Moldova se confruntă în mare parte cu probleme de ordin instituțional, financiar și de imagine. În pofida acestor curențe, sectorul asociativ continuă să activeze în interesul public, chiar dacă opinia publică este ignorantă și reticentă față de acesta.

Deși în RM există cca 10725 de OSC-uri, doar 13% dintre acestea își au sediul sau activează în Regiunea de Nord, iar numărul activ al acestora este și mai mic, constituind doar 11% (161 de OSC-uri), fapt care ne arată discrepanța mare între mediul de activitate al OSC-urilor din RND față de zona centrală sau mun. Chișinău unde sunt concentrate majoritatea OSC-urilor active, cât și a resurselor.

OSC-urile din RDN înregistrează diferite niveluri de dezvoltare, respectiv au nevoie de sprijinul, experiența și cunoștințele organizațiilor resursă, cât și de suport instituțional în diferite domenii. Totodată, în conformitate cu datele și argumentele supuse cercetării, s-a constatat că legislația în vigoare are nevoie de amendamente suplimentare pentru a putea corespunde realităților și necesităților sectorului civil.

Deși APL s-a declarat deschisă pentru cooperarea cu OSC-urile, lansând în acest sens diferite mecanisme, inițiative și sprijin, rezultatele acestora sunt încă destul de modeste. Acest lucru se întâmplă din motivul că în practică nu se respectă prevederile acestor mecanisme, existând curențe la capitolul implicării OSC-urilor în procesul de consultare publică și al celui decizional, iar societatea civilă se află la o anumită distanță față de procesul real de luare a deciziilor.

Statul și APL-urile acordă un sprijin financiar infim în comparație cu donatorii externi, fapt care face OSC-urile dependente de aceste resurse. Durabilitatea financiară a OSC-urilor nu trebuie să se rezume preponderent la sprijinul financiar din partea donatorilor internaționali. Or, societatea civilă va deveni și mai vulnerabilă, iar în caz de limitare a acestor resurse de către autorități, OSC-urile ar putea să devină și mai vulnerabile. Din acest motiv, acestea trebuie să mizeze pe fonduri locale alternative, pe contracte din partea statului, pe sprijin financiar din partea mediului de afaceri și, de asemenea, pe dezvoltarea de activități economice proprii, cât și prestarea serviciilor (inclusiv desemnarea procentuală și cotizațiile de membru).

Implicarea sau participarea cetățenilor în actul administrativ este deosebit de importantă pentru „sănătatea” sistemului administrativ. O guvernare eficientă nu poate avea loc decât cu sprijinul cetățenilor. La rândul lor, cetățenii sunt cu atât mai motivați și mai interesați de administrație, cu cât se simt mai implicați în procesul administrativ și văd aplicat în practică rezultatul implicării lor. Participarea stakeholderilor (grupurilor interesate) la luarea deciziilor de către administrația publică constituie un element care contribuie la sustenabilitatea și acceptarea socială a acestor decizii și asigură transparență la nivelul politicilor publice.

Cetățenii își doresc să fie informați cu privire la utilizarea banului public, să fie implicați în procesul decizional pentru a contribui la bunul mers al societății, iar instituțiile și autoritățile publice trebuie să aibă o atitudine proactivă și să vină în sprijinul nevoilor acestora. Fie că este vorba de cultivarea unui dialog constant sau de optimizare a practicii dialogului social, atât față în față, cât și online, deschiderea sistemului decizional pentru cetățeni trebuie să constituie o prioritate pe agenda autorităților publice.

Principalele pârghii pentru a convinge oamenii să se implice mai mult în activități comunitare sunt considerate a fi: comunicarea în vederea informării și convingerii persoanelor; asigurarea transparenței activităților; oferirea propriului exemplu; sporirea încrederii populației în forțele proprii; stabilirea participativă a domeniilor de interes și a problemelor de soluționat.

De asemenea, cercetarea dată relevă probleme în ceea ce privește relaționarea OSC-urilor cu mediul de afaceri. În pofida acestui fapt, există potențial în colaborarea cu acesta, mediul de afaceri fiind deschis să colaboreze și să acorde sprijin societății civile, dar interesul ar fi cu mult mai mare dacă această colaborare ar fi reciproc avantajoasă, ca în cadrul parteneriatelor la nivel de GAL dintre APL - mediul de afaceri - OSC.

Societatea civilă se dezvoltă odată cu instituțiile de stat, reprezentanții mediului de afaceri, statul per ansamblu. Or, eficientizarea sectorului asociativ poate genera evoluții în celelalte sectoare și viceversa. Prin urmare, consolidarea sectorului neguvernamental le va influența pozitiv pe celelalte două, contribuind atât la dezvoltarea comunităților, cât și la democratizarea societății.

RECOMANDĂRI SPECIFICE

Activism civic și dezvoltare:

- Dezvoltarea unui mecanism-cadru de cooperare dintre OSC-uri și APL de nivel 1 și 2, care să asigure reprezentativitatea, implicarea și dezvoltarea OSC-urilor locale.
- Asigurarea bunei administrări interne a instituțiilor publice care să asigure implementarea corectă a legislației privind furnizarea informațiilor de interes public.
- Asigurarea transparenței procesului decizional de către toate instituțiile publice, prin utilizarea adecvată a modalităților prevăzute de mecanismul de consultare publică, informare direcționată și respectare a termenelor legale pentru toate etapele de consultare a proiectelor de decizie.
- Creșterea nivelului de implicare a OSC-urilor în activități de analize și monitorizare a politicilor publice prin dezvoltarea capacităților membrilor OSC-urilor în acest domeniu.
- Diversificarea domeniilor de activitate în funcție de specificul problemelor comunitare. Astfel, implicarea OSC-urilor să aibă loc nu doar în funcție de prioritățile donatorilor, dar și de necesitățile cetățenilor din regiune.
- Promovarea și mediatizarea mai intensă a activităților și proiectelor desfășurate de către OSC-uri (atât în presă, mediul online, cât și în comunitate), astfel încât să fie prezentate exemplele de bune practici și inițiativele pozitive, fapt care va stimula implicarea cetățenilor în activitățile/proiectele comunitare și voluntariat.
- Dezvoltarea capacităților membrilor sectorului asociativ, în special în domeniul scrierii de proiecte, managementului de proiecte și identificare de fonduri.

Durabilitate financiară:

- Dezvoltarea la nivel național a mecanismelor de susținere a OSC-urilor de către APL pe baza celor mai bune practici naționale și internaționale.
- Adoptarea unui mecanism cu condiții și proceduri uniforme de finanțare directă a OSC-urilor de către stat, care să prevadă implicarea reprezentanților OSC-urilor la stabilirea priorităților de finanțare și la selectarea, monitorizarea și evaluarea programelor de finanțare (cu respectarea principiilor de transparență, acces egal la resurse și responsabilitate).
- Planificarea, includerea și alocarea constantă atât din Bugetul de stat cât și din bugetele locale a resurselor referitoare la finanțarea activității OSC-urilor (programuri de granturi, finanțarea inițiativelor cetățenilor și a organizațiilor) cât și pentru contractarea serviciilor oferite de OSC-uri, eventual cu alocarea banilor cu destinație specială în bugetele APL.
- Introducerea în Legea bugetului de stat anual și/sau aprobarea unei mecanism sau Hotărâri de Guvern privind reglementarea modului de dare în locațiune a încăperilor și clădirilor care se află în proprietatea publică în gestiunea OSC-urilor sau în gestiunea organizațiilor de utilitate publică.
- Introducerea în Legea bugetului de stat anual a unei prevederi legate de finanțarea programului de dezvoltare a societății civile, care ar diversifica formele de finanțare directă a OSC-urilor de către stat, finanțând inclusiv proiecte de dezvoltare organizațională. Alocarea mijloacelor pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile și a Planului de acțiuni pentru implementarea ei pentru perioada 2018–2020.
- Ajustarea procedurilor de achiziționare de servicii din bugetul de stat pentru a elimina barierele de contractare pentru OSC-uri.

- Diversificarea tipurilor/formelor de finanțare directă a OSC-urilor de către stat în scopul consolidării parteneriatului cu OSC-urile și contribuției în mod direct la dezvoltarea durabilă a lor și a comunităților.
- Modificarea legislației în vigoare privind facilitarea condițiilor fiscale și a legislației cu privire la filantropie, mecanismului de compensare și stimulare a filantropiei, simplificarea procedurilor acordării facilităților fiscale etc.
- Diversificarea surselor de venit ale OSC-urilor și orientarea acestora către surse alternative de venit altele decât obținerea granturilor: dezvoltarea activităților economice și antreprenariat social, colectare de fonduri de la companii și persoane fizice, 2%, crowdfunding etc..
- Oferirea de micro-granturi pentru OSC-urile din mediul rural, pentru a stimula activitatea acestora și a acumula o experiență pozitivă.
- Implicarea voluntarilor în activități de colectare de fonduri și motivarea corespunzătoare a acestora pentru activitatea desfășurată prin carnetele și certificate de voluntar, scrisori de recomandare etc.

Cooperare și parteneriate:

- Crearea unei platforme de dialog dintre APL - mediul de afaceri - OSC în vederea identificării priorităților locale, participării la procesul decizional și posibilității conjugării eforturilor comune care ar contribui la dezvoltarea locală și la soluționarea problemelor locale.
- Extinderea domeniilor de cooperare între stat și OSC cu finanțarea directă a proiectelor.
- Creșterea nivelului de cooperare între OSC-urile locale și cele naționale, prin schimb de experiență și bune practici.

Vizibilitate, Imagine și Mass-media:

- Sporirea nivelului de informare a APL despre posibilitățile soluționării problemelor comunitare în parteneriat cu sectorul asociativ.
- Creșterea nivelului de vizibilitate a OSC-urilor la nivel local, prin comunicare directă și implicarea liderilor locali în procesul de informare a cetățenilor despre activitatea OSC-urilor și rolul acestora în dezvoltarea comunității.
- Dezvoltarea unor parteneriate cu mass-media locale (pe bază contractuală sau nu) pentru organizarea de emisiuni/invitarea periodică a reprezentanților OSC-urilor locale, care să informeze cetățenii despre activitatea OSC-urilor din RDN.
- Prevenirea și sancționarea de către organele de resort a atacurilor orientate împotriva OSC-urilor de către persoanele publice, cât și a mass-mediei afiliate politic.

ANEXE

ANEXA 1 TABEL 1

INFORMAȚII OBTINUTE DE LA INSTITUȚII DE STAT

Nr.	Instituția vizată	Informația obținută
1	Serviciul Fiscal de Stat	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul organizațiilor necomerciale care au depus declarația pe venit și cuantumul contribuțiilor obligatorii de stat achitate de OSC-uri (forma ONG-17) • Numărul beneficiarilor și contribuabililor desemnării procentuale 2% și sumele direcționate
2	Biroul Național de Statistică	Veniturile ONG-urilor din Regiunea de Nord al RM conform situațiilor financiare prezentate pentru anii 2016-2018
3	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	Registrul de evidență a instituțiilor gazdă a activității de voluntariat
4	Casa Națională de Asigurări Sociale	Informația privind contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și achitate în perioada anilor 2017-2019
5	Agenția Servicii Publice	Registrul de stat al unităților de drept privind organizațiile necomerciale înregistrate în Republica Moldova din 13.07.2020
6	Ministerul Justiției	Lista organizațiilor cu statut de utilitate publică pe zona de nord

ANEXA 1 TABEL 2

DESIGN-UL CERCETĂRII: DISCUȚII DE GRUP (FOCUS GRUP)

Nr.	Categoria respondenților	Numărul respondenților	Raioane	Data realizării
1FG	Populație generală	7	Soroca, Bălți, Edineț, Râșcani, Ocnița	06.06.2020
2FG	Populație generală	6	Florești, Sângerei, Edineț, Soroca, Glodeni, Bălți	06.06.2020
3FG	Cetățeni activi	7	Bălți, Drochia, Edineț, Soroca, Glodeni, Râșcani	07.06.2020
4FG	Cetățeni activi	5	Edineț, Soroca, Florești, Fălești, Bălți	07.06.2020
5FG	Reprezentanți ai OSC	7	Soroca, Briceni, Sângerei, Bălți	09.06.2020
	Total	32		

Nr.	Categoria respondenților	Numărul interviuri (IA)	Descrieri/ remarci
1	Reprezentanți ai OSC	24	Au fost realizate câte 2 interviuri aprofundate cu reprezentanții OSC din fiecare raion
2	Reprezentanți ai APL	11	Au fost realizate interviuri cu reprezentanții APL din fiecare raion, excepție fiind raionul Drochia
3	Reprezentanți ai mediului de afaceri	12	Au fost realizate interviuri cu câte un agent economic din fiecare raion
4	Reprezentanți mass-media	9	Au fost realizate câte un interviu cu reprezentanții mass-media în fiecare raion în care există mass-media locală/regională.
	Total	56	

Caracteristici/ formă juridică de organizare	Asociație	Fundație	Instituție privată
Dobândirea personalității juridice se face printr-o procedură stabilită de drept	Da	Da	Da
Este persoana juridică de drept privat	Da	Da	Da
Există un număr minim de fondatori	3 fondatori	Nu	Nu poate fi mai mult de un fondator
Consemnarea calității de membru	Da	Nu există membrii	Nu există membri
Există un nivel minim al patrimoniului inițial	Nu	Patrimoniul inițial al fundației îl constituie mijloacele materiale și/sau financiare transmise acesteia de către fondator	Fondatorul finanțează parțial sau integral activitatea
Există membri /Adunare generală	Da	Nu	Nu
Conducerea este asigurată de un organ deliberativ.	Da (Adunarea generală)	Da (Consiliul de Administrare/ Consiliul Director)	Nu (Fondatorul unipersonal)
Conducerea și administrarea este asigurată de același organ deliberativ.	Nu (Consiliul de Administrare asigură punerea în executie hotărârilor Adunării Generale)	Da (cu precizarea că Consiliul Director poate delega punerea în executie a hotărârilor sale către un nivel executiv, instituit însă nu în baza legii, ci la inițiativa sa)	Da (cu precizarea că Fondatorul poate delega administrarea unui executiv la inițiativa sa)
Sursele de venituri identificate de lege sunt aceleași.	Da	Da (cu excepția cotizațiilor care există numai în cazul asociațiilor)	Da (cu excepția cotizațiilor care există numai în cazul asociațiilor)
Există posibilitatea legală de a desfășura activități comerciale.	Da	Da	Da
Există obligativitatea controlului financiar intern, prin prezența instituției cenzorului.	Da	Da	Da

ANEXA 3 VENITURILE ONG-URILOR DIN REGIUNEA DE NORD AL RM CONFORM SITUAȚIILOR FINANCIARE PREZENTATE PENTRU ANII 2016-2018

Nr.	UAT	Numărul ONG-urilor care au prezentat situații financiare			Numărul ONG-urilor care au prezentat situații financiare cu venituri 1 leu și mai mult			Venituri Total (lei)		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
1	Briceni	1			1			16.923		
2	Ocnița	3	3	2	3	2	2	574.117	277.044	387.535
3	Edineț	3	5	2	3	5	2	3.733.383	4.938.705	698.291
4	Dondușeni	3	4	4	2	3	3	1.618.523	1.979.486	1.577.584
5	Soroca	11	12	15	6	8	8	3.251.274	5.404.903	7.627.671
6	Drochia	15	11	16	9	8	13	2.250.630	2.695.746	3.086.097
7	Râșcani	10	10	9	9	10	7	4.406.854	4.231.277	4.130.110
8	Glodeni	2	3	4	2	3	4	680.653	651.469	1.289.542
9	Fălești	6	10	8	6	9	5	1.949.490	2.215.859	2.100.447
10	Florești	6	6	8	5	6	6	2.828.100	2.013.765	2.993.272
11	Sângerei	3	4	2	3	4	2	647.457	303.620	244.862
12	Mun. Bălți	68	75	91	55	61	71	75.537.162	83.275.469	61.182.782
	Total RDN	131	143	161	104	119	123	97.494.566,0	107.987.343,0	85.318.193,0
	Total Țară	2.767	2.860	2.986	1.828	1.977	2.223	2.664.930.615	2.808.962.327	3.099.224.678

Sursa: Biroul Național de Statistică al RM

DATE STUDIU CANTITATIV OSC NORD - POTENȚIALUL SOCIETĂȚII CIVILE LOCALE: EVOLUȚIE, STRUCTURĂ, PREZENȚĂ GEOGRAFICĂ, ACTIVITATE
ANEXA 4, A1
SPUNEȚI-MI VĂ ROG, ONG-UL DVS. ACTIVEAZĂ MAI MULT LA NIVEL ...?

Local/comunitar

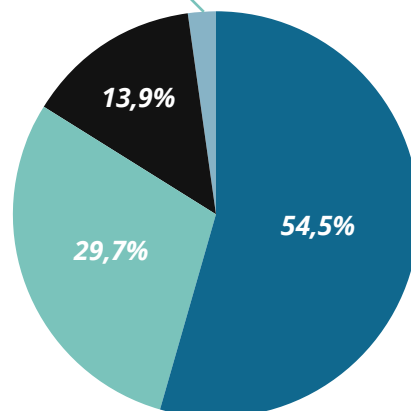
Regional

Național

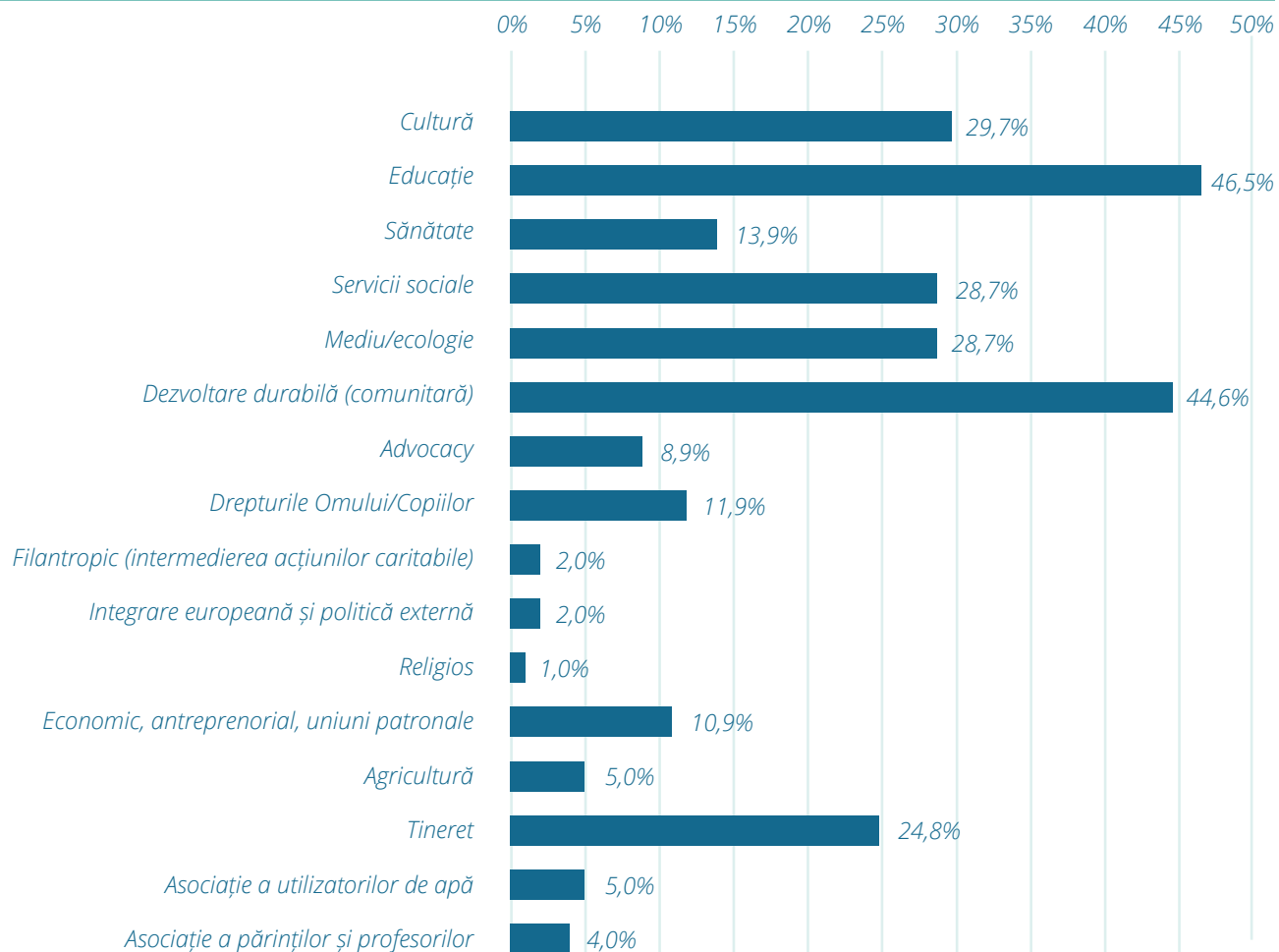
Transnațional/internațional

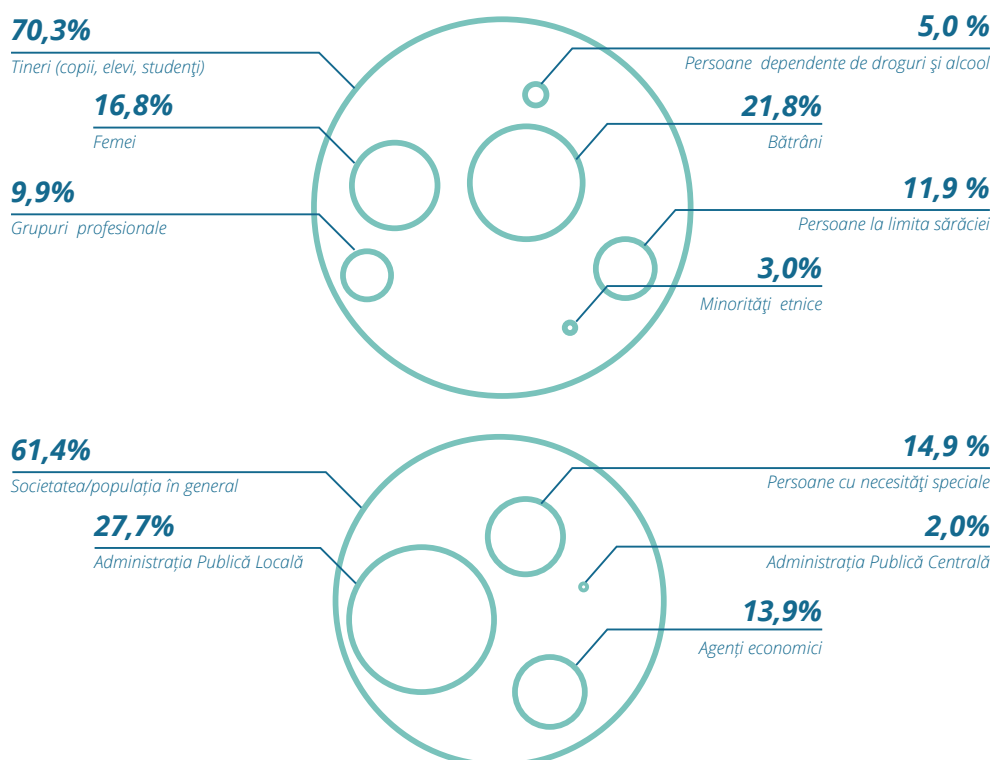
2,5%

ANEXA 4, A2 CARE SUNT PRINCIPALELE TREI DOMENII DE ACTIVITATE ALE ORGANIZAȚIEI DVS.?

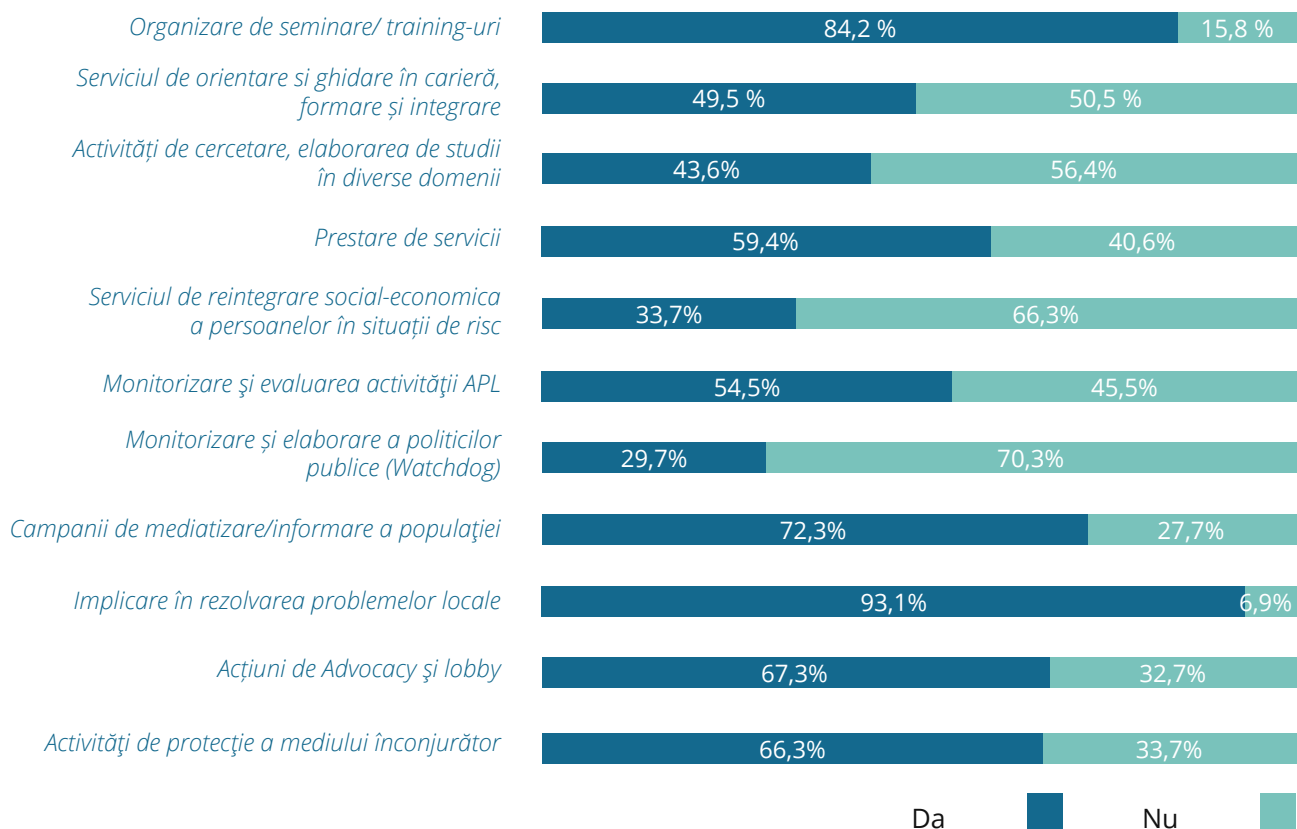

ANEXA 4 A3 CARE SUNT GRUPURILE ȚINTĂ/ BENEFICIARII DVS? (RĂSPUNS MULTIPLU)

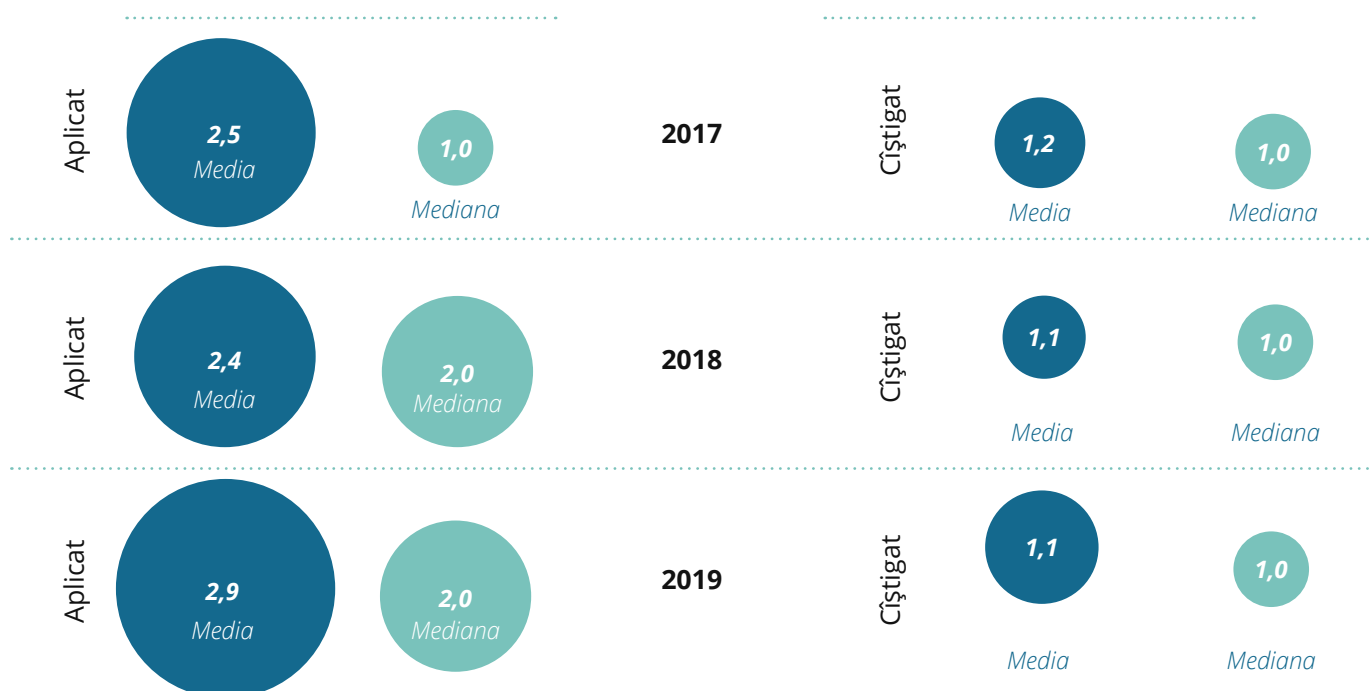
ANEXA 4, A4

CE TIPURI DE ACTIVITĂȚI A REALIZAT ORGANIZAȚIA ÎN ULTIMII 3 ANI?

ANEXA 4, A5

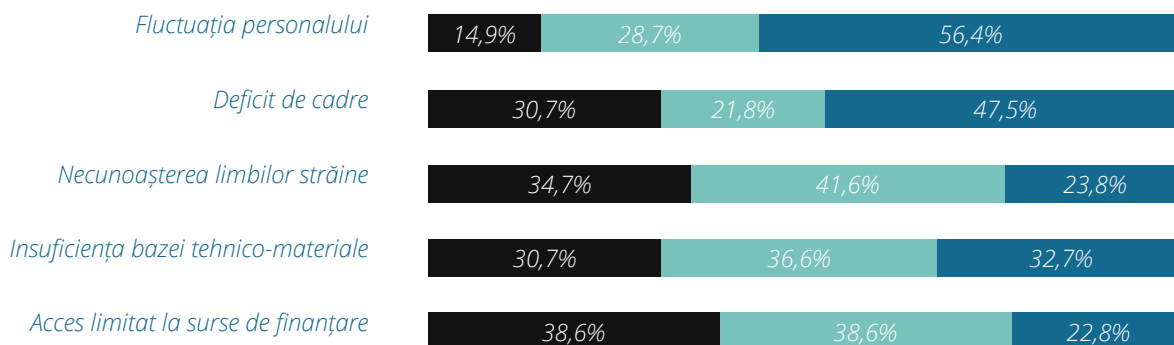
SPUNEȚI-MI VĂ ROG LA CÂTE PROIECTE AȚI APLICAT ÎN ANII 2017-2019 ȘI CÂTE DIN ELE LE-AȚI CÂȘTIGAT?

CAPACITATEA ORGANIZAȚIONALĂ

ANEXA 4, A6

SPUNEȚI-MI VĂ ROG, ÎN CE MĂSURĂ URMĂTOARELE ASPECTE REPREZINTĂ O PROBLEMĂ PENTRU ORGANIZAȚIA DVS.?

Este o problemă gravă

Este o problemă nu prea gravă

Nu este o problemă

ANEXA 4, A7

DOTAREA TEHNICĂ A SEDIULUI

Câte computere funcționale există în ONG?

Media 3,2

Mediana 2

Care este suprafața sediului/ De câți metri pătrați dispune sediu organizației?

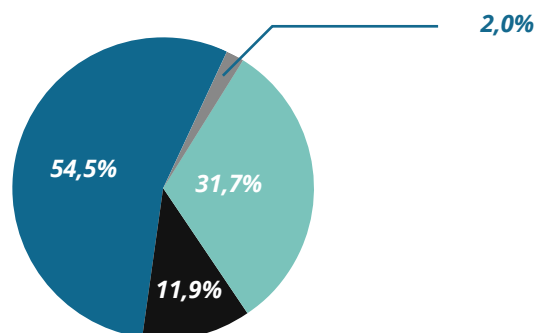
Media 95,5

Mediana 30

ANEXA 4, A8

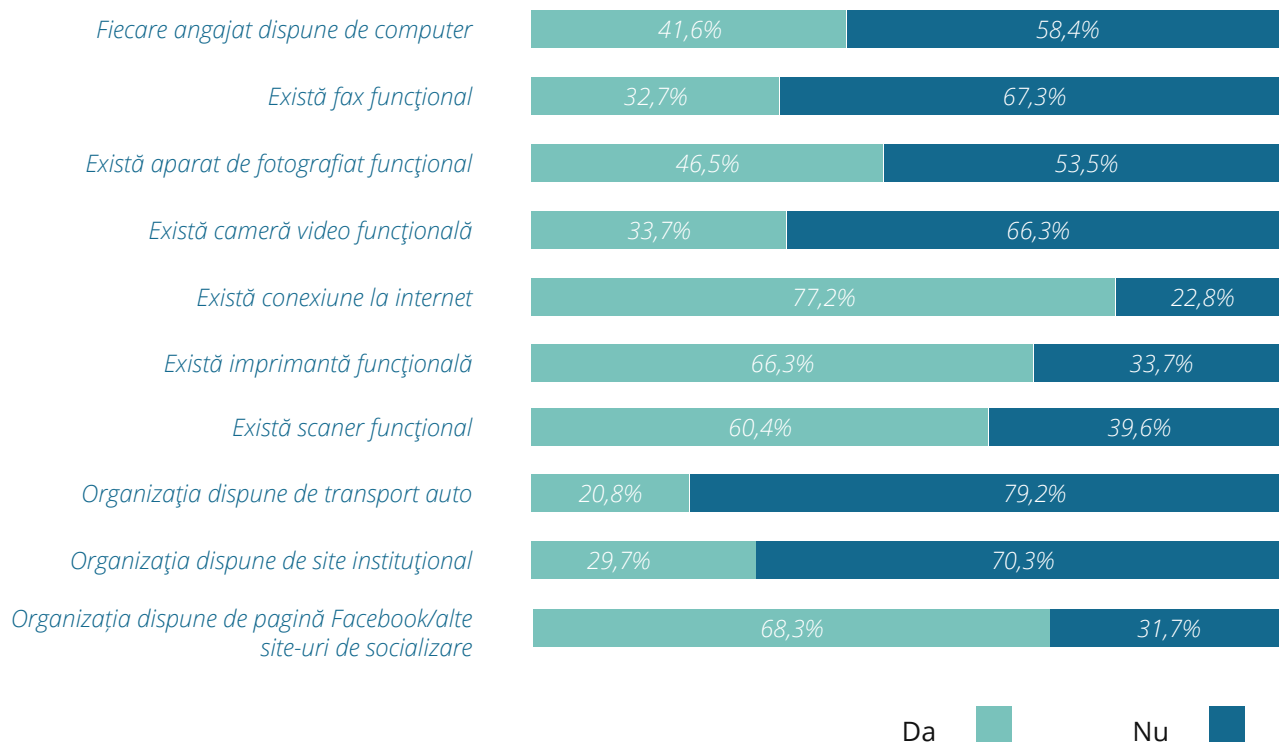
SEDIUL ORGANIZAȚIEI DVS. ESTE...

- Spațiu oferit gratuit
- Locuința unui membru al organizației
- Spațiu închiriat
- Spațiu - proprietate a organizației

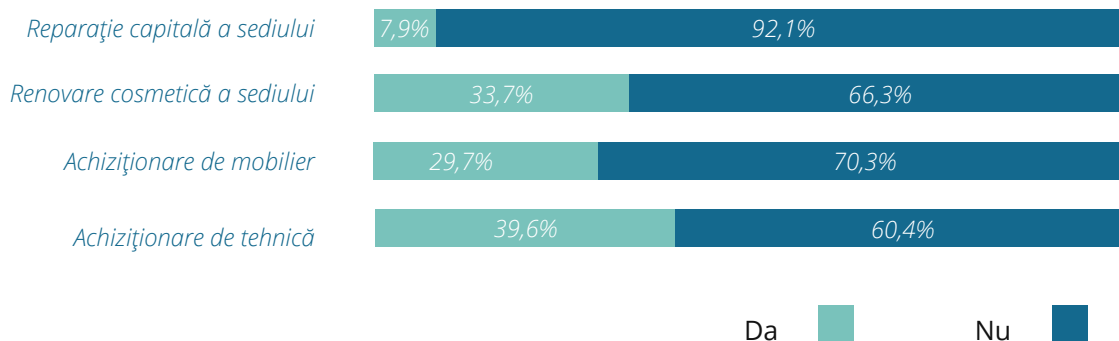
ANEXA 4, A9

SPUNEȚI-MI VĂ ROG DACĂ EXISTĂ SAU NU EXISTĂ URMĂTOARELE ... ÎN INSTITUȚIA DVS.?

ANEXA 4, A10

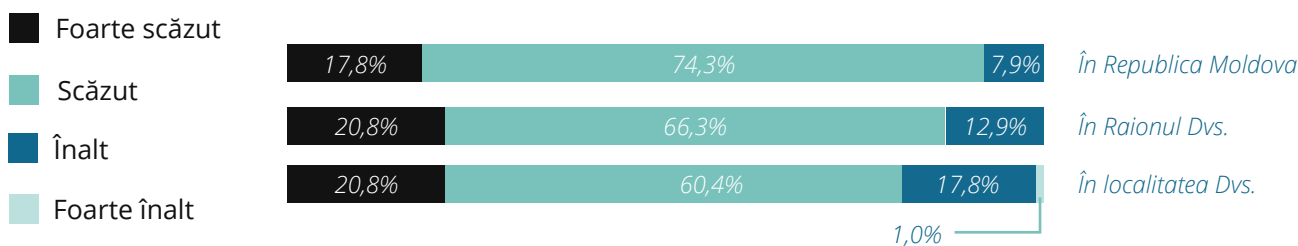
ÎN ULTIMII 3 ANI AU FOST REALIZATE URMĂTOARELE LUCRĂRI / ACHIZIȚII?

RELAȚIA OSC – CETĂȚEAN ȘI ACTIVISMUL CIVIC AL CETĂȚENILOR

ANEXA 4, A11

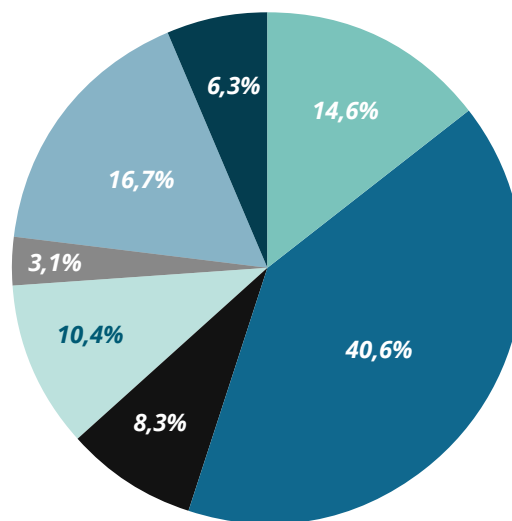
ÎN GENERAL, CUM AȚI EVALUA NIVELUL DE IMPLICARE A CETĂȚENILOR ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR ȘI ÎN DEZVOLTAREA COMUNITARĂ?

Daca la întrebarea A11 a fost menționat răspunsul foarte scăzut sau scăzut, s-a adresat întrebarea A12, dacă nu s-a menționat răspunsul foarte scăzut sau scăzut, s-a trecut la întrebarea A13

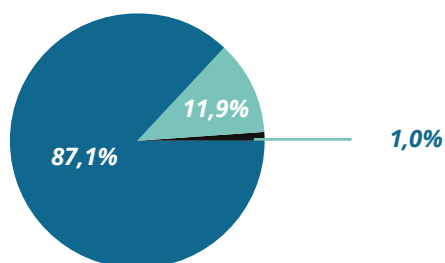
ANEXA 4, A12 DE CE CREDEȚI CĂ CETĂȚENII SE IMPLICĂ PUȚIN ÎN ACTIVITĂȚILE COMUNITĂȚII?

- Lipsa de informare/nu cunosc
- Indiferența față de situația din comunitate
- Lipsa de timp
- Lipsa resurselor financiare
- Frica
- Lipsa de încredere în instituții
- Altă variantă, indicați

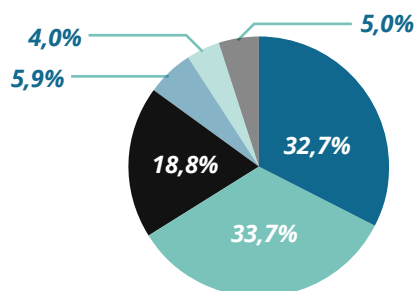
ANEXA 4, A13 ÎN OPINIA DVS., CÂT DE NECESARĂ CREDEȚI CĂ ESTE LA MOMENT IMPLICAREA CETĂȚENILOR ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR ȘI ÎN DEZVOLTAREA COMUNITARĂ?

- Foarte necesară
- Mai degrabă necesară
- Deloc nu este necesară

ANEXA 4, A14 CÂT DE SATISFĂCUȚI SUNTEȚI DE COLABORAREA ORGANIZAȚIEI DVS. CU APL?

- Foarte satisfăcut
- Mai degrabă satisfăcut
- Nici satisfăcut / nici nesatisfăcut
- Mai degrabă nesatisfăcut
- Deloc satisfăcut
- Nu am colaborat

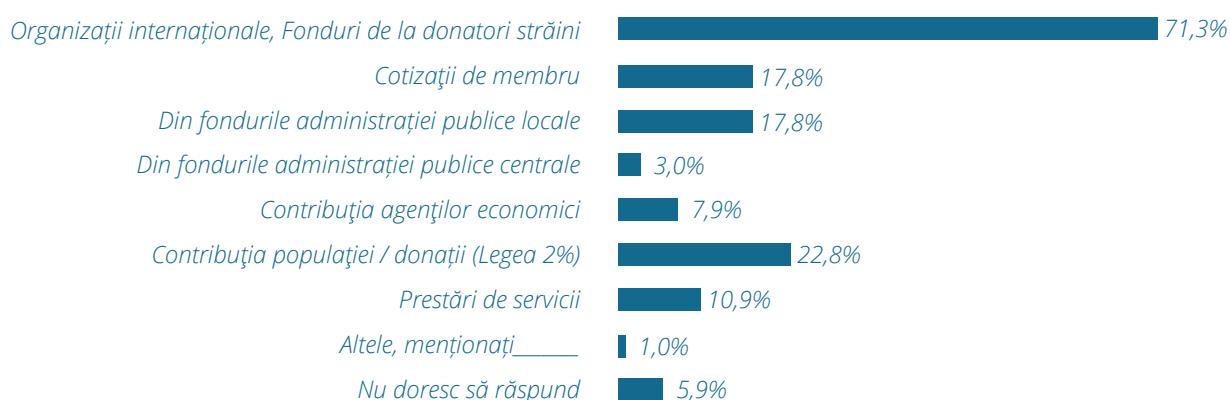
DURABILITATEA FINANCIARĂ A OSC-URILOR

ANEXA 4, A15 VĂ RUGĂM SĂ SPECIFICAȚI CARE ESTE BUGETUL ORGANIZAȚIEI PENTRU ANII?

	2017	2018	2019
Media	568625,91	687433,14	835456,75
Mediana	8250	10000	45000

ANEXA 4, A16 CARE AU FOST PRINCIPALELE SURSE DE FINANȚARE ALE ORGANIZAȚIEI DUMNEAVOASTRĂ ÎN ULTIMII TREI ANI?

(menționați, vă rog toate sursele de finanțare)

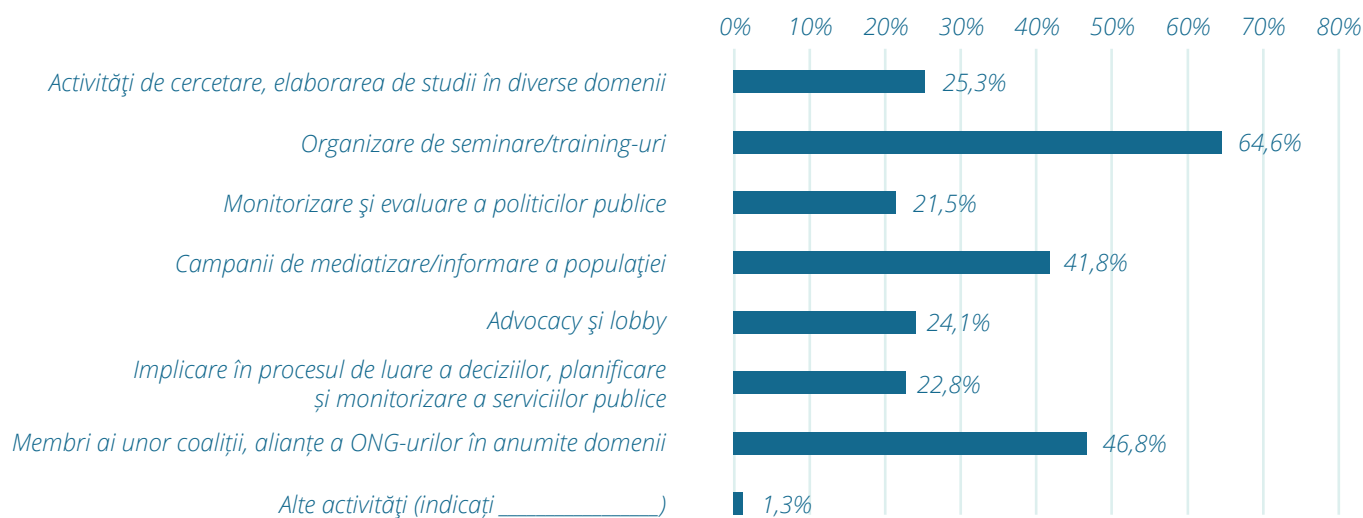
ANEXA 4, A18

S-A ÎNTÂMPLAT VREODATĂ CĂ COOPERAȚI CU ONG DIN REPUBLICA MOLDOVA...?

ANEXA 4, A18.1

ÎN CADRUL CĂROR ACTIVITĂȚI AȚI COOPERAT? (RĂSPUNS MULTIPLU)

ANEXA 4, A18.2

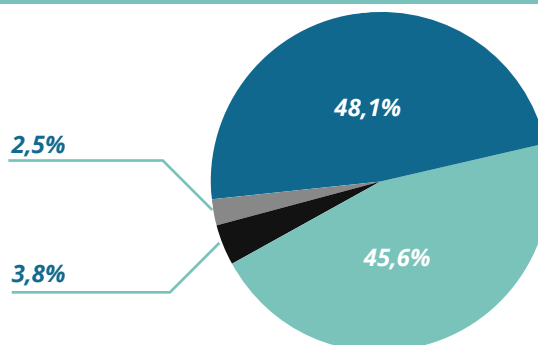
CÂT DE SATISFĂCUȚI SUNTEȚI DE COLABORAREA ORGANIZAȚIEI DVS. CU ALTE OSC?

Foarte satisfăcut

Mai degrabă satisfăcut

Nici satisfăcut/ Nici nesatisfăcut

Nu am colaborat

ANEXA 4, A19

S-A ÎNTÂMPLAT VREODATĂ SĂ COOPERĂȚI CU MEDIUL DE AFACERI DIN REPUBLICA MOLDOVA?

Da

Nu

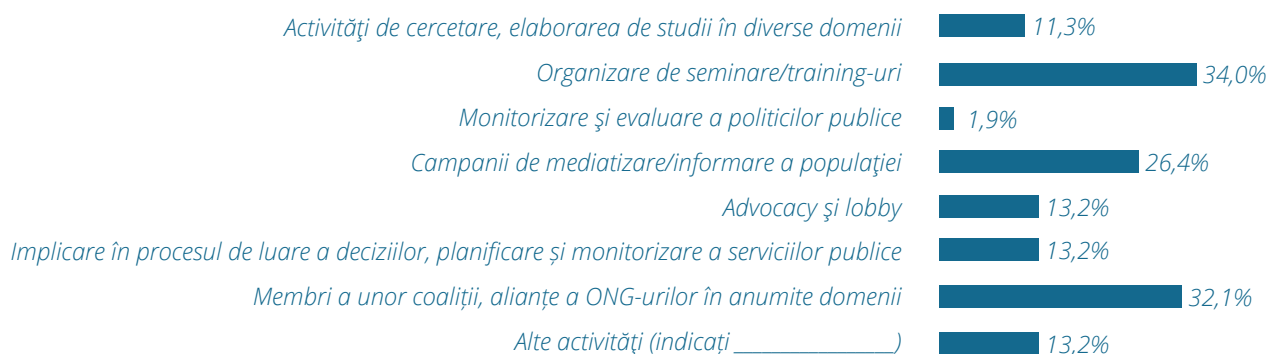
52,5 %

47,5 %

ANEXA 4, A19.1

ÎN CADRUL CĂROR ACTIVITĂȚI AȚI COOPERAT? (RĂSPUNS MULTIPLU)

ANEXA 4, A19.2

CÂT DE SATISFĂCUȚI SUNTEȚI DE COLABORAREA ORGANIZAȚIEI DVS CU MEDIUL DE AFACERI?

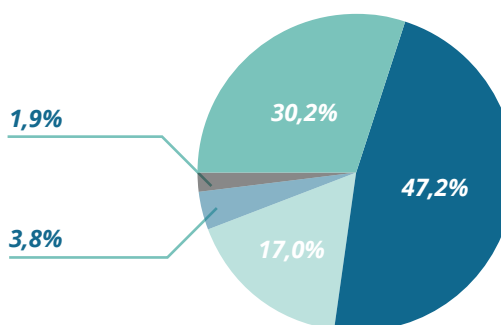
Foarte satisfăcut

Mai degrabă satisfăcut

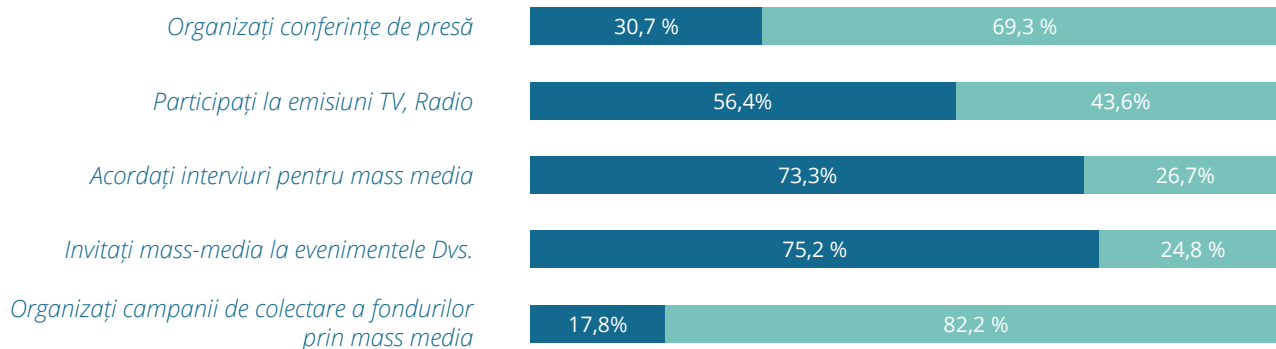
Nici satisfăcut / nici nesatisfăcut

Mai degrabă nesatisfăcut

Deloc satisfăcut

ANEXA 4, A20

SPUNEȚI-MI VĂ ROG, DACĂ ORGANIZAȚIA DVS.
ORGANIZEAZĂ ACȚIUNI DE TIPUL ... ?

Da

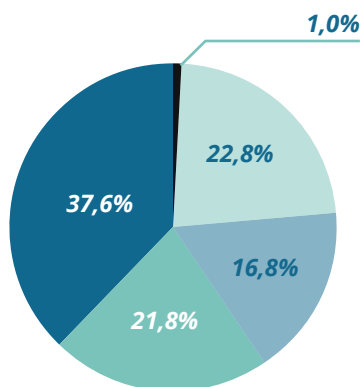

Nu

INFORMAȚII DESPRE RESPONDENT

Q1.

DE CÂT TIMP ACTIVAȚI
ÎN CADRUL ORGANIZAȚIEI?

Mai puțin de un an

Între 1 an – 3 ani

Între 3 ani – 5 ani

Între 5 ani – 10 ani

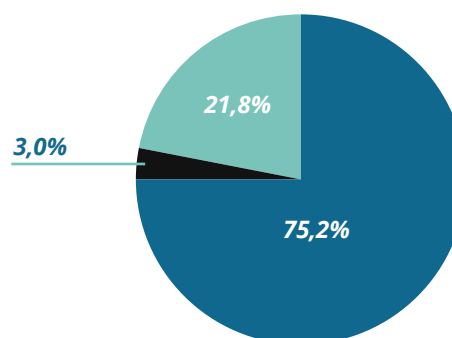

Mai mult de 10 ani

Q2.

CE FUNCȚIE DEȚINEȚI ÎN CADRUL ONG?

Președinte / Director

Membru ONG

Vicepreședinte

CASETA 1. ANALIZA OSC DIN REGIUNE ȘI PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE

- „Foarte bine ar fi să existe un specialist pe proiecte și investiții în primărie, și eu să mă adresez direct la el.” (21A, OSC, Ocnița)
- „În regiuni nu este atenție suficientă, nu sunt direcționate eforturi și resurse.” (10IA, AE, Ocnița)
- „Activitatea ONG-urilor este foarte slabă, avem puțini oameni activi, ei sunt slab informați, slab organizați și cu inițiative slabe.” (10IA, AE, Ocnița)
- „[Trebuie] mai multe OSC-uri active, mai multe inițiative, mai multe proiecte.” (24IA, APL, Rîșcani)
- „Numărul celor active [OSC-uri] nu este suficient, chiar foarte mic.” (25IA, MM, Glodeni)
- „Pe hârtie sunt foarte multe, active sunt foarte puține. Nu înțeleg de ce mai trebuie atâtea înregistrate dacă nu are nicio activitate și nu face nimic.” (28IA, MM, Edineț)
- „Nu sunt suficiente, noi când apelăm la proiecte, nu avem de unde alege.” (40IA, APL, Glodeni)
- „Avem multe asociații fantomă, ca și satele din Florești. Fie că nu au finanțări, fie că persoanele active au emigrat. Poate APL nu era atât de deschis spre colaborare și ei s-au dezamăgit și au abandonat, dacă APL ar fi mai colaborativi, poate și OSC-uri ar apărea.” (42IA, OSC, Florești)
- „OSC active nu sunt suficiente, deoarece cu cât mai multe sunt, cu atât participarea civică a cetățenilor crește, crește și numărul problemelor, care pot fi soluționate de către societate.” (46IA, APL, Bălți)
- „ONG-urile nu sunt cunoscute și nu sunt promovate. Inițiativele lor sunt uneori bune, dar puține.” (49IA, APL, Florești)
- „Activitatea OSC-urilor este bună și aportul lor este unul considerabil pentru societate și comunitate. Numărul OSC-urilor este insuficient la moment, pe lângă acest fapt se mai atestă și fenomenul că numărul acestora nu crește ci chiar descrește, până în prezent mai multe OSC-uri încheindu-și activitatea din lipsă de finanțare sau susținere.” (54IA, MM, Sîngerei)
- „În fiecare domeniu trebuie să fie câte un ONG care controlează lucrurile care se întâmplă (monitorizarea serviciilor publice)” (1FG - populație generală)

CASETA 2. IMPLICAREA OSC ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR, PLANIFICARE ȘI MONITORIZARE A SERVICIILOR PUBLICE

- „ONG-urile să asculte părerea cuiva și doleanțele, să consulte societatea și apoi să le pună pe hârtie și să încerce să rezolve problemele. Dacă ascuți, poți consolida, chiar dacă societatea e divizată și dezbinată.” (21A, OSC, Ocnița)
- „Unii reprezentanți ai APL conștientizează importanța implicării OSC-ului în monitorizarea serviciilor publice, dar majoritatea sunt foarte sceptici. Eu presupun că sunt incompetenți, nu cunosc toate beneficiile și avantajele din aceste procese.” (23IA, OSC, Rîșcani)
- „Trebuie obligativitatea APL de a implica OSC în activitatea lor, la toate nivelurile, altfel APL se teme de OSC.” (29IA, OSC, Soroca)
- „Se organizează regulat consultări publice cu participarea OSC, Primăria este transparentă, se publică proiecte de decizii, ideile de decizii. La consultările bugetului în deosebi sunt active OSC. Am consultat referitor la acordarea cetățeniei de onoare. Permanent monitorizăm sinteza făcută în baza propunerilor. Începând cu 2017 în mun. Bălți se implementează proiectul municipal Bugetul civic. Au crescut de la 30 mii la 1 milion alocațiile pentru inițiative civice.” (46IA, APL, Bălți)
- „Până acum nu știam de nimic, dar acum șeful nostru este consilier și cunoaștem cum funcționează administrația.” (50IA, OSC, Florești)
- „Atunci când o asociație cere o schimbare – e mai real de realizat, decât când cere un pacient.” (4FG - cetățeni activi)
- „Noi trebuie să fim implicați în elaborarea de legi și autoritățile publice să asigure transparență!” (5FG - reprezentanți OSC)

CASETA 3. COOPERAREA OSC CU AUTORITĂȚILE PUBLICE ȘI CRD NORD

„OSC-urile nu au respectul și aprecierea autorităților și a guvernelor. Pe noi nu ne aud. Imaginea noastră este proastă.” (11A, OSC, Edineț)

„Nu este suficientă atenția statului față de ONG, ei ne permit să trăim, dar susținerea din partea lor nu este ok. De multe ori susținerea se face sub presiunea partenerilor externi. Vrem o colaborare mai mare cu statul.” (15IA, OSC, Rîșcani)

„O problemă cu care m-am ciocnit – un număr limitat de oportunități de participare la granturi pentru APL, iar OSC au un acces mai mare la finanțare. Mi-aș dori ca atunci când apare o oportunitate de finanțare, OSC să meargă și pe componente de infrastructură unde se poate, stimulând APL să intervină, să vină la primărie la momentul de elaborare a proiectului, noi înțelegem avantajele cooperării.” (46IA, APL, Bălți)

„Am format o coaliție din societatea civilă și ei vor face cu primăria un buget transparent.” (49IA, APL, Florești)

„Una din principalele forme de colaborare sunt participarea la ședințele APL, transmiterea online a ședințelor cât și adunările de cartier organizate.” (52IA, OSC, Sîngerei)

„ONG-urile participă la consultații și audieri publice, dar doar pentru a crea senzația de implicare a societății civile. Când am înțeles că verbal (oral) nu ne înțelegem, am început să ne adresăm în scris, oficial, cu demersuri la APL ca să includă anumite întrebări pe ordinea de zi.” (4FG - cetățeni activi)

„Noi folosim instrumente de presare pentru a implica APL în activitățile noastre.” (4FG - cetățeni activi)

„Când vin primari noi ei nu sunt acomodați cu conlucrarea cu OSC-urile și trebuie de început de la zero. Fluxul de cadre în APL e mare și asta e un impediment în colaborare.” (5FG - reprezentanți OSC)

CASETA 4. PERCEPȚIILE CETĂȚENILOR PRIVIND CONCEPTUL DE IMPLICARE CIVICĂ

„Foarte puțin se implică oamenii, fiecare cu grijile lor. Nu vor, nu au motivație, așa sunt educați. Majoritatea oamenilor cer să li se dea, fără a oferi ceva în schimb.” (20IA, AE, Br)

„Sunt categorii de persoane care refuză implicarea, „noi plătim datoriile în fața statului și nu avem nimic cu asta.” (21IA, OSC, Donușeni)

„Asta e parodie a audierilor publice, am participat și eu. Oamenii au venit că i-au invitat, dar nimeni nu a înțeles de ce a venit, ce se întâmplă acolo.” (25IA, MM, Glodeni)

„Oricum implicarea cetățenilor acum este mai mare ca în trecut. Generația de azi este mai implicată și mai activă, chiar dacă nu toți. Dar schimbări sunt.” (28IA, MM, Edineț)

„Autoritățile trebuie să vină la lume, nu numai la alegeri, dar și în timpul exercitării mandatului.” (31IA, MM, Soroca)

„Comunitatea are nevoie de informare, raportare corectă și loială, discuții cu oamenii pe loc, să vină decidenții la om, să-l întrebe de probleme, atunci și oamenii o să fie interesați, vor cere de la instituțiile de stat.” (38IA, OSC, Bălți)

„Mai des de așezat la masa de discuții, comunicarea de eficientizat. O comunicare regulată, nu cu raportări, dar poate cu informare, ar fi foarte benefică pentru toate părțile implicate.” (46IA, APL, Bălți)

„Persoanele conștientizează că trebuie să se implice mai mult în activitățile organizate în comunitate și în procesul decizional la nivel local. Totodată cetățenii încep să conștientizeze că odată cu implicarea lor activă pot fi soluționate problemele locale.” (54IA, MM, Sîngerei)

„Pentru implicarea mai mare a comunității, trebuie oferite cât mai multe exemple de bune practici și mediatizat/promovate cât mai mult oportunitățile disponibile și lucrurile bune care se organizează.” (56IA, APL, Sîngerei)

„Ca să fie unire în sate, oamenii trebuie să se înțeleagă, să comunice. Trebuie să vedem în vecinii noștri plusuri, nu minusurile, că fiecare le are.” (1FG - populație generală)

„Dacă ar fi transparentă, oamenii ar fi mai cointeresați să se implice” (2FG - populație generală)

CASETA 5.
**FORMELE DE IMPLICARE A CETĂȚENILOR ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR,
PLANIFICARE ȘI MONITORIZARE A SERVICIILOR PUBLICE**

„Organizăm des ateliere de lucru cu echipele multidisciplinare, oamenii sunt predispuși să se implice și să discute.” (22IA, OSC, Drochia)

„La audieri publice cetățenii lipsesc, APL nici nu îi informează corect și nu pot să-i implice pe cetățeni. Dialog între ei nu este.” (25IA, MM, Glodeni)

„Implicarea cetățenilor nu e binevenită pentru APL. Acestea din urmă doar mimează consultări și audieri publice. Dacă cineva insistă, își strică relațiile cu APL.” (29IA, OSC, Soroca)

„Spiritul de voluntariat este molipsitor.” (31IA, MM, Soroca)

„Luarea deciziilor depinde de consiliile locale, acolo e bătălie. Deciziile se iau cu ochii închiși, toți votează fără ca să se gândească. Organizații puternice care să se implice nu sunt.” (34IA, OSC, Drochia)

„Oamenii se implică și sunt interesați când îi informezi, la audieri 17 oameni au intrat în discuție, primarul a discutat cu ei, oamenii erau interesați că sunt ascultați.” (37IA, OSC, Fălești)

„Avem un grup de cetățeni activi, locuitori ai orașului. S-a format în cadrul proiectului cu transparența. Ne adunăm la primărie, discutăm despre ce se întâmplă în localitate, cum să comunicăm cu populația, unde să amplasăm panourile de informare.” (40IA, APL, Glodeni)

„Sunt situații când pe noi tot ne ignoră, dar acum e mult mai bine, comparativ cu anii trecuți. Ține de cât de vocali sunt reprezentanții civili, trebuie să fie mai persistenți, mai convingători, mai push-i. Trebuie să fie insistenți, nu poți zice că dacă o dată nu te-a au ascultat, nu te vor asculta niciodată.” (42IA, OSC, Florești)

„La ultimele consultări (referitor la amplasarea unui parc de distracții) au venit vreo 40 de persoane, sunt interesați de cele ce se petrece în oraș.” (48IA, APL, Soroca)

CASETA 6.
**ATTITUDINEA CETĂȚENILOR PRIVIND ACTIVITATEA OSC-URILOR
DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD**

„Comunitatea este pasivă, dar cetățenii se implică în cazul nostru, avem fermieri care au dezvoltat afaceri, astfel de informații se răspândesc repede și oamenii singuri se adresează la noi.” (34IA, OSC, Drochia)

„Impactul activității OSC-urilor e mic și lumea nu vede rezultate. Proiectele sunt mici, episodice (în afară de LEADER).” (35IA, OSC, Glodeni)

„ONG ăsta e ajutor pentru persoanele nevoiașe, pentru oamenii săraci.” (1FG - populație generală)

„Ridică întrebări globale, ajută oamenii, sunt finanțate din exterior (din alte țări), sunt cu ochiul pe conducerea țării, cum se iau deciziile, hotărârile” (2FG - populație generală)

„ONG-urile motivează oamenii și tinerii ca să facă ceva pentru localitate.” (2FG - populație generală)

CASETA 7.
PRACTICI DE SUCCES A IMPLICĂRII CETĂȚENILOR

„Mobilizăm oamenii prin exemplu propriu (oameni vii, simpli, care au încercat și au reușit)” - (1IA, OSC, Edineț)

„APL este deschisă către toți cetățenii și ne mândrim că avem cetățeni care nu numai cer, de obicei oamenii așteaptă să li se dea. Noi avem cetățeni activi care se implică.” (33IA, APL, Dondușeni)

„Dacă implici oamenii în procesul de luare a deciziilor, ei se simt parte din activitate și respectiv au senzația că ei decid, au o importanță în localitate.” (5IA, APL, Ocnița)

„Pe măsura ce noi facem mai multe activități în localitate, tot mai mult crește implicarea cetățenilor.” (8IA, APL, Edineț)

„Oferim suport financiar pentru proiectele implementate de tineri și asta îi motivează. Se simt importanți în gestionarea unor fonduri, chiar și mici. Se mândresc când implementează ceva, cu reușitele sale.” (23IA, OSC, Rîșcani)

„Un merit e al GLZ la implicarea cetățenilor. În proiectul cu alimentare cu apă, GLZ a avut niște reguli stricte și APL erau nevoiți să le respecte: contribuția, implicarea oamenilor, comitetul local. Li înveți pe oameni să lucreze, bună metodă.” (37IA, OSC, Fălești)

„Am implicat toate instituțiile, poliția, primăria la masă rotundă, toți au chemat colaboratorii lor, ne-am promovat bine. I-am unit în jurul unui scop comun și i-am convins: ducem discuții cu oamenii, dintr-un grup de prieteni, unul e lider și influențează mai mult, noi lucrăm cu liderii. Dar o dilemă e politicienii, fruntașii care dau exemple rele. Dacă primarul aruncă gunoi, de ce Ion trebuie să strângă?!” (42IA, OSC, Florești)

„Consiliile de cartier ar putea fi o modalitate teritorială de extindere la scară largă a bunelor practici și exemplilor pozitive.” (52IA, OSC, Sîngerei)

„Pe lângă transmiterea online a ședințelor consiliului orașului Sîngerei, un alt mecanism de colaborare este și organizarea adunărilor de sector unde se identifică problemele din oraș, aceste discuții fiind înregistrate și filmate. În anul curent, au fost câteva exemple de bune practici unde locuitorii unei regiuni din or. Sîngerei au venit cu inițiativa de a veni cu bani pentru reparația drumurilor și APL a contribuit suplimentar într-o proporție mai mare.” (56IA, APL, Sîngerei)

„Am colectat fonduri pentru renovarea pieței, cei care donau îi scriam pe panou, ulterior veneau sătenii și întrebau: „De ce cumătra e pe panou, dar eu nu, ea ce e mai bogată ca mine?” și donau și ei.” (4FG - cetățeni activi)

„Am făcut un stadion, tineretul nu avea unde se distra, noi am decis că trebuie ceva de făcut. Fără buget, fiecare de acasă a adus: un șurub, o piatră. După ce s-au văzut rezultatele – ne mândream enorm, că fără bani – am realizat ceva.” (1FG - populație generală)

CASETA 8. SURSELE DE FINANȚARE ALE OSC-URILOR DIN REGIUNEA DE DEZVOLTARE NORD

„Nu prea sunt promovate fondurile locale, ca să știm că este oportunitatea.” (9IA, OSC, Edineț)

„Mecanism 2% - "filkina gramota" asta, bătaie de cap cu fiscul – numai la poliție lucrează mecanismul 2%, au dat ordin și ei se duc și dau 2% unde trebuie la organizația lor.” (14IA, OSC, Dondușeni)

„Ne bazăm pe subvenționarea GAL-urilor prin ministerul agriculturii, legea care a fost aprobată anul acesta.” (15IA, OSC, Rîșcani)

„Avem linii de buget pentru inițiativele societății civile. Uneori Cancelaria de Stat nu acceptă, pentru că este legea finanțelor care permite să acorzi sau să nu acorzi finanțare.” (24IA, APL, Rîșcani)

„Sunt scutiri de taxe pe venit pe suma donată, dar procesul e destul de complicat pentru contabilitatea noastră și sumele nu sunt atât de mari. E dificil documentar să demonstrezi că ai donat banii aceștia.” (27IA, AE, Rîșcani)

„Nu este un mecanism legal care să încurajeze agenții economici să susțină OSC.” (29IA, OSC, Soroca)

„Dacă voi avea mai multe finanțări continuitate și rezultatele vor fi tangibile.” (35IA, OSC, Glodeni)

CASETA 9. MODALITĂȚI DE SUSȚINERE A OSC DIN BUGETELE LOCALE – REGLEMENTĂRI LEGISLATIVE ȘI EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

„Noi suntem receptivi, dacă avem bani în buget.” (5IA, APL, Ocnița)

„Situația politică din consiliu nu ne permite să-i susținem (pe OSC) mereu.” (8IA, APL, Edineț)

„Minus pentru APL – legea privind asociațiile obștești care este – avem posibilitatea să le dăm în comodat/arendă spații, dar altă lege ne interzice și ne obligă ca ONG-urile să achite taxa pentru chirie. Uneori ONG-urile nu au proiecte și nu au de unde achita arenda. Dar vine comisia și ne obligă să achităm plata pentru arendă.” (8IA, APL, Edineț)

„Cadru legal trebuie să fie puțin mai flexibil în privința finanțării programelor OSC, să fie finanțate direct de APL. Nu sunt eligibile finanțările de la APL. APL nu poate transfera bani pentru activități direct OSC-urilor. Sunt unele proiecte, se necesită contribuția directă din contul OSC, dar OSC nu are alte surse de finanțare decât donații și contribuții ale membrilor, pentru asta ne-ar trebui niște resurse care vin de la APL. În multe cazuri APL este deschis să finanțeze, dar structurile de control restricționează aceste tranzacții.” (23IA, OSC, Rîșcani)

„Avem surse financiare, dar nu suntem selectați de finanțatori, proiectele depuse sunt slabe, au nevoie și APL de instruire în scrierea proiectelor.” (24IA, APL, Rîșcani)

„Ne trebuie legislație care să prevadă susținere din partea statului măcar pentru proiectele deja aprobate, care necesită contribuții.” (29IA, OSC, Soroca)

„APL spun că nu au dreptul să ne susțină, trebuie ei înșiși instruiți.” (32IA, OSC, Soroca)

„Primăria nu poate aplica la granturi, la majoritatea, chiar dacă aplicăm nu mereu reușim să luăm proiectele. Trebuie un plan la nivel de țară: bugetar și de acțiuni care să stipuleze că APL poate aplica la fonduri împreună cu OSC privind dezvoltarea comunitară.”

(33IA, APL, Dondușeni)

„Inițial nu eram luați în serios, era ceva nou pentru raion. Însă odată ce am majorat numărul de activități, de beneficiari, suntem invitați la fiecare ședință, de luare a deciziilor, avem un buget destul de mare din partea APL.” (3FG - cetățeni activi)

CASETA 10.

CADRUL LEGAL DE COLABORARE ÎNTRE AUTORITĂȚILE PUBLICE ȘI OSC-URI ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR, PLANIFICARE ȘI MONITORIZARE A SERVICIILOR PUBLICE

„Primarul de acum nu este receptiv, nu consideră rolul OSC ca fiind unul important în societate. În ultimii 2 ani noi am adus 3 mln lei în localitate și tot rolul nostru nu este văzut ca important.” (2IA, OSC, Ocnița)

„APL cheamă la audieri pentru că așa solicită legea, dar este doar de formă. Am avut experiență când am participat și am avut propuneri, care nu au fost luate în considerare. Nu există dialog între APL și ONG pe acest domeniu.” (15IA, OSC, Rîșcani)

„Aleșii locali sunt în mare parte incompetenți, nu știu ce-i asta plan de acțiuni, parteneriate. Acolo unde sunt aleși oameni competenți, care știu și înțeleg ce se întâmplă în comunitate, lucrurile merg destul de bine.” (16IA, OSC, Bălți)

„La nivel de cadru legal, APL să fie obligate, prin lege, să facă nu doar consultări publice formale, la care vin doar funcționarii publici și discută între ei, aceasta e o mimare a procesului transparent. Să fie obligați să implice OSC-urile în acest proces. Expertiza OSC este necesară la elaborarea proiectelor de decizii.” (23IA, OSC, Rîșcani)

„Nu avem școli de primari pentru ca aceștia să cunoască cum să lucreze cu ONG-urile.” (37IA, OSC, Fălești)

CASETA 11.

MECANISME EFICIENTE ȘI PARTENERIATE SUSTENABILE ÎNTRE AUTORITĂȚILE PUBLICE ȘI OSC-URI ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR ȘI DEZVOLTAREA SERVICIILOR PUBLICE

„Monitorizăm planurile locale anticorupție în mai multe raioane de la Nord, interacționăm cu CNA, ANI, elaborăm rapoarte alternative, facem advocacy la nivel local, monitorizăm serviciile prestate de judecătorii – servicii publice de acces la justiție.” (38IA, OSC, Bălți)

„Căutăm modalități mai simple, nu vrem să intimidăm pe cineva și să stricăm relațiile cu APL, sunt sceptici APL.” (21IA, OSC, Dondușeni)

„Autoritățile ne vedeau ca revizor și control [în procesul implementării unui proiect de monitorizare a serviciilor publice]. Ei camuflau procesul. Ne-am stricat relațiile, inclusiv personale.” (1IA, OSC, Edineț)

„Liderii de ONG – ei sunt persoane capabile să monitorizeze sau să se implice în procesul de luare a deciziilor.” (41IA, APL, Fălești)

„APL are un rol major în sporirea implicării cetățenilor, noi suntem coagulatorii.” (8IA, APL, Edineț)

„Nu există suficiente exemple de succes de colaborare. Dacă ar fi promovate mai intens aceste abordări, exemplificate colaborări de succes APL-OSC, ar fi un exemplu care ar sta la baza schimbării atitudinii. Moldoveanul învață de la vecini, prin exemplu. Este bariera aceasta de a fi primul, este necesitate de exemple de succes.” (9IA, OSC, Edineț)

„Noi găsim „cheița la inimioara fiecărui primar.” (34IA, OSC, Drochia)

„Rolul liderilor comunitari și a membrilor ONG trebuie de sporit. Si acești lideri trebuie să implice comunitatea. Altfel nu are cine.” (37IA, OSC, Fălești)

„Deschiderea organizațiilor statului spre cooperare loială ar motiva OSC să se implice.” (38IA, OSC, Bălți)

„Multe granturi vin numai pentru OSC, unde APL nu sunt eligibile, și OSC au posibilitatea să lucreze cu noi în parteneriat, dar ele nu totdeauna vor. Noi cu drag acceptăm parteneriate în proiecte, chiar și cofinanțare găsim, doar să fie pentru oraș.” (48IA, APL, Soroca)

„Cea mai bună formă de conducere e adunarea de oameni, nu primarul.” (3FG - cetățeni activi)

CASETA 12.**CADRUL LEGAL DE COLABORARE ÎNTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI OSC-URI ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR, PLANIFICARE ȘI MONITORIZARE A SERVICIILOR PUBLICE**

„În alte țări, agenții economici sunt scutiți de taxe pentru donații OSC-urilor, dar la noi cadrul legal nu permite acest lucru. Unii agenți economici mereu zic: dacă am avea un careva interes, am fi mai darnici. Acum ei aleg între investire în afacere și donații, nu e o alegere ușoară.” (23IA, OSC, Rîșcani)

„Să le dea Dumnezeu sănătate, datorită la studii, vizite de studii, seminarele pe care le-am avut am înțeles că tot ce face noi e vâslim împotriva apei. Pe noi nimeni altcineva nu ne învață cum să gestionăm banii, noi știm numai cu lopata, cu sapa. Ei ne-au învățat cum să gestionăm resursele, cum să facem un business plan. Eu nici nu știam că trebuie să ai plan de afaceri, eu eram țaran. Băieții de la OSC ne-au împins din spate, ne-au dat aripi, ne-au ajutat mult.” (12IA, AE, Sîngerei)

„Acum cred că e kpymo să fiu fermier, până acum credeam că stau la coada vacii, dar acum sunt kpymoŭ.” (12IA, AE, Sîngerei)

„Ne-ar interesa niște scutiri de la impozite sau alte forme de asistență din partea statului pentru agenții economici care oferă suport ONG-urilor și astfel s-ar extinde numărul celor care ajută sau donează. Creșterea implicării statului în ajutorul agenților economici.” (30IA, AE, Soroca)

„Este nevoie de ong-uri, dar să se promoveze, să reacționeze prompt. Fiecare se gândește la turta lui și implicarea civică este minimă, mai ales la generația mai în vârstă.” (47IA, AE, Glodeni)

„Cel mai adesea, cooperarea nu este profitabilă datorită faptului că ONG-urile nu știu să se finanțeze până la urmă. Ei știu ceva pentru a primi subvenții, dar încă nu au stabilit un model de lucru cu agenții economici.” (51IA, AE, Bălți)

„Agentul economic se implică dacă ține de interesele sale, de domeniul lui de activitate, în funcție de interesele sale.” (3FG - cetățeni activi)

CASETA 13.**MECANISME EFICIENTE ȘI PARTENERIATE SUSTENABILE ÎNTRE MEDIUL DE AFACERI ȘI OSC-URI ÎN PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR ȘI DEZVOLTAREA SERVICIILOR PUBLICE**

„GAL-ul este un mecanism foarte bun de cooperare.” (2IA, OSC, Ocnîța)

„Până la GAL nu prea am auzit de implicarea businessului și ONG.” (4IA, MM, Ocnîța)

„Ei (agenții economici n.a.) așteaptă să le dai ceva, caută profit din colaborare. Noi încercăm să le arătăm oportunitățile, să-i cointeresăm.” (9IA, OSC, Edineț)

„Colaborarea OSC-business-APL este incipientă, dar este singurul mecanism (GAL) care dă efect. Acest mecanism este unic, viabil și cu o perspectivă mare de dezvoltare economică. Nu numai de formă cum sunt alte proiecte. GAL-urile sunt un mecanism unic care creează locuri de muncă, crește PIB al raionului, crește producția. Se dezvoltă raionul, mai ales economic.” (10IA, AE, Ocnîța)

„Business-ul este cointerestat de sporirea transparenței în procesul decizional, de multe ori se adresează când au nevoie de monitorizat elaborarea sau implementarea unei politici publice, dar agenții economici nu știu cum se face aceasta.” (16IA, OSC, Bălți)

„Agenții economici organizează acțiuni și noi îi ajutăm cu datele pentru beneficiari, sau cu organizarea, le dăm șansa AE să doneze personal, le arătăm familia și le spunem că pot merge direct - fără intermediari.” (21IA, OSC, Dondușeni)

„Au o frică de a ne co-finanța, neavând încredere în experiența OSC de a gestiona aceste surse.” (23IA, OSC, Rîșcani)

„Noi le oferim promovare, e și logic să ceară asta. Noi le oferim vizibilitate.” (42IA, OSC, Florești)

„Există cei care caută beneficii și cei care cred că a da e mai bine decât a primi. În Occident, acest lucru este inoculat de la o vârstă fragedă, noi încă nu îl avem. Poate ar trebui de introdus o disciplină la școală, toleranța au început s-o predea în școli, dar cum să ajute un vecin nu învață. Este necesar să educăm de la școală pentru a fi prietenoși social.” (51IA, AE, Bălți)

„Colaborarea e bazată pe avantaje/beneficii pentru ambele părți. Niciunul din parteneri nu e mai presus, e o colaborare de la egal la egal și agenți economici caută avantaje pentru activitatea lor.” (4FG - cetățeni activi)

„Majoritatea asociațiilor nu-și dau seama că atunci când finanțatorii se retrag, ei pot apela la agenți economici pentru continuarea activității.” (4FG - cetățeni activi)

„Ajutăm agenți economici să aplice la granturi, oferim consultanță. Facem și ședințe regulate cu participarea APL și agenți economici și îi implicăm în planificare și proiecte.” (5FG_ reprezentanți OSC)

CASETA 14.

MODALITĂȚI DE COOPERARE CU MASS-MEDIA. CADRU LEGAL ȘI APLICAREA ÎN PRACTICĂ

„Noi vrem să discutăm la emisiuni despre ONG-uri, populația activă este foarte puțină și este important să avem cu cine să dezbaterem problemele din societate. ONG-urile și-ar face și reclamă, ar deveni vizibili și le-ar crește vocea în societate. Oamenii nu vor să-și complice viața spunând ce gândesc în emisiuni. Dar noi îi chemăm și pe probleme sociale, nu ne-apărat politic, ei oricum sunt reticenți spre colaborare.” (25IA, MM, Glodeni)

„Partea financiară - Nu avem surse de finanțare pentru a face reportaje gratuite, avem nevoie și de transport, salarii etc. Astfel, la reportaje neplătite nu prea mergem.” (25IA, MM, Glodeni)

„Ei bugetează în proiectele lor toate activitățile, în afara de produsele media. Noi nu putem face totul gratuit, tot plătim salarii, plătim facturi la energie electrică și alte utilități, RedNORD nu ne întrebă câte produse media am făcut, dar ne cer bani pentru servicii.” (26IA, MM, Drochia)

„Acordăm gratuit tuturor OSC. Sunt împăcată că pot ajuta.” (31IA, MM, Soroca)

„În proiecte de obicei punem promovarea media. Am înțeles cât e de important.” (32IA, OSC, Soroca)

„Noi avem activități serioase și interesante pentru ei (pentru presă n.a.): forum al antreprenorilor, forum al tinerilor agricultori, târgul femeilor antreprenoare.” (37IA, OSC, Fălești)

„Nu ne place mass-media. Majoritatea sunt din Chișinău și vin doar atunci când sunt interesați ei, nu sunt interesați de OSC, sunt interesați de senzații. Atât timp cât presa nu va fi liberă, vom avea probleme.” (38IA, OSC, Bălți)

„Consiliul ne roagă să nu publicăm dacă beneficiarii nu achită serviciile, dar noi ne străduim să facem gratis, din porniri civice, pentru că fac lucruri bune. Ne străduim să introducem o propoziție că consiliul a avut o contribuție, că ședința a avut loc la sediul consiliului, ca să nu reproșeze cei de la consiliul raional.” (44IA, MM, Fălești)

„Îmbunătățirea situației financiare ar contribui la cooperarea între ziar și OSC-uri. Acest lucru poate fi făcut atât pentru scutirile de taxe pentru OSC-uri cât și stimulente financiare pentru mass-media. Un alt factor care ar contribui la îmbunătățirea cooperării între mass-media și OSC-uri ar fi și achitarea după posibilitate a serviciilor de promovare de către OSC-uri și pentru articolele publicate însă la moment puține ONG-uri își pot permite acest lucru.” (54IA, MM, Sîngerei)

„OSC-urile se adresează rar pentru mediatizarea activităților/rezultatelor sale. Publicarea materialelor însă depinde de mai mulți factori precum actualitatea subiectului, cât de important este, dacă este achitată publicarea sau nu.” (55IA, MM, Bălți)

CASETA 15.

REFLECTAREA PROBLEMELOR ȘI A POLITICILOR LOCALE ȘI REGIONALE ÎN MASS-MEDIA

„Am avut experiență proastă când informația a fost schimonosită, distorsionată.” (1IA, OSC, Edineț)

„Reflectă bine problemele locale, „chipărat”. (2IA, OSC, Ocnița)

„ONG-urile s-au orientat spre Facebook, dar, localnicii consumă TV și radio local, nu stau pe Facebook. Conform unui studiu făcut de noi (pe vizualizări), cei mai activi pe Facebook sunt oamenii din Consiliul Raional și primarii, ei stau cel mai mult în timpul zilei pe Facebook și site-uri, ei au timp.” (26IA, MM, Drochia)

„ONG-urile dacă au ce promova și despre ce informa, noi facem, de cele mai multe ori ei nici nu au informație utilă sau nu fac lucruri utile.” (28IA, MM, Edineț)

„Problema este că reporterii care vin de la TV văd într-un mod ce vor să publice, iar noi trebuie să-i ghidăm în conformitate cu obiectivele noastre, ca ei să nu distorsioneze mesajul, să includă toate elementele pe care le cere finanțatorul.” (34IA, OSC, Drochia)

„Publicul este interesat de știrile ce vizează OSC-urile deoarece prin mediatizarea acestora ei află despre evenimentele organizate în regiune (și respectiv ar putea participa la ele).” (55IA, MM, Bălți)

„Mass media nu prea scrie, puțină info despre cine sunt ONG-urile, ce fac.” (2FG - populație generală)

CASETA 16.

CADRUL LEGAL DE ASOCIERE LA NIVEL LOCAL ȘI REGIONAL

„S-au distrus piloni care stăteau la baza societății civile, acum noi nu avem aceste alianțe lucrative și forumuri. Alianțele care există acum și-au pierdut eficiența. Fiecare ONG își vede de treaba lui și de proiectele lor, fără a mai activa ca centre resursă.” (37IA, OSC, Fălești)

„Societatea civilă slab conlucrează în echipă. Fiecare OSC lucrează pentru el, nu sunt ședințe comune, forumuri comune. Înainte erau, acum nu mai sunt” (5FG - reprezentanți OSC)

CASETA 17. MECANISME DE ASOCIERE ȘI COOPERARE LA NIVEL REGIONAL ȘI LOCAL

- „Datorită GAL-ului sunt deja schimbări mari, avem primari activi care propulsează GAL-ul, ei au partea de consolidare.” (10IA, AE, Ocnița)
- „Coaliția a avut o foarte mare implicare, în ea sunt practicienii care au reușit să schimbe ceva, inclusiv ministerul ne consultă și ne solicită informații – date statistice, indicatori, modificări în lege, analize.” (22IA, OSC, Drochia)
- „Alianța la nivel regional (cu alte OSC-uri din domeniu N.A.) e neoficializată, dar eficientă.” (35IA, OSC, Glodeni)
- „Sunt benefice cunoștințe despre alte organizații care fie acționează într-un domeniu, fie în domenii conexe pentru a cunoaște mai bine segmentul în care activăm, dar și să știm cu cine putem încheia parteneriate. (38IA, OSC, Bălți)
- „Pentru noi e foarte binevenită această formă de asociere, ei vin cu oportunități, suport când avem nevoie. Ne ajută privind regulamentele de activitate, legislație, ei au o vastă experiență. De puțin timp facem parte din CNTM, dar e sesizabil, tangibil suportul lor.” (42IA, OSC, Florești)
- „Sunt asociații de talie națională care câștigă granturi și le reorientează spre asociații mici, din țară. E un avantaj pentru cele mici” (4FG - cetățeni activi)

CASETA 18. PREMISE ȘI IMPEDIMENTE ÎN CREAREA ȘI FUNCȚIONAREA COALIȚIILOR, ALIANȚELOR ȘI ALTOR FORME DE COOPERARE LA NIVEL LOCAL ȘI REGIONAL

- „Dacă suntem mai mulți, suntem mai puternici.” (3IA, OSC, Ocnița)
- „Coalițiile au o influență mai mare asupra politicilor publice și ne ajută la promovarea intereselor.” (16IA, OSC, Bălți)
- „Aplicăm la proiecte în paralel, ne ajutăm reciproc. Ne străduim să nu promovăm concurența, egoismul, deși uneori se simte.” (23IA, OSC, Rîșcani)
- „Sunt benefice, avem acces la formări, discutăm în rețea, promovăm niște cauze comune.” (32IA, OSC, Soroca)
- „Trebuie (1) o platformă de comunicare între persoanele active comunitar, pe aceeași platformă trebuie făcute (2) instruirii continue și (3) elemente de fundraising, ca oamenii să știe cum pot colecta bani” (4FG - cetățeni activi)
- „Reticența altor asociații, lipsa de experiență, de cunoștințe și abilități să se implice” (5FG - reprezentanți OSC)
- „E o necesitate ca OSC-urile să lucreze împreună, ca să reușescă mai multe, trebuie să comunicăm mai mult între noi.” (5FG - reprezentanți OSC)
- „Trebuie să înțelegem că nu suntem concurenți, putem prelua practici, trebuie să ne focusăm pe necesitățile comunității.” (5FG - reprezentanți OSC)

CASETA 19. DEZVOLTARE ORGANIZAȚIONALĂ, NECESITĂȚI DE INSTRUIRE

- „Să fie experți din inspecția muncii, care să ne explice legislația, procesele și amenzile, ca să fim pregătiți de control.” (1IA, OSC, Edineț)
- „Avem nevoie de dezvoltare instituțională. Noi vrem să ne dezvoltăm, vrem să evoluăm, avem nevoie de traininguri, coaching. Avem nevoie de instruirii în toate domeniile” (3IA, OSC, Ocnița)
- „Avem nevoie de instruirii, toate domeniile ne interesează, ceva mai mult, ceva mai puțin, dar toate reprezintă interes. Mai mult accent – prestare de servicii, implicarea în luarea deciziilor.” (9IA, OSC, Edineț)
- „Scrierea de proiect este o artă cam greu de preluat.” (22IA, OSC, Drochia)
- „Cu cât populația e mai neinstruită, cu atât e mai ușor pentru politicieni.” (25IA, MM, Glodeni)
- „Specialiști instruiți la periferie să vină, am avea nevoie de legislație care să prevadă susținerea din partea statului măcar pentru proiectele deja aprobate, care necesită contribuții.” (29IA, OSC, Soroca)
- „Formarea în domeniul juridic ne-ar ajuta foarte mult în implicare.” (32IA, OSC, Soroca)

ANEXA 6. LISTA ORGANIZAȚIILOR NECOMERCIALE DIN REGIUNEA DE NORD A REPUBLICII MOLDOVA CARE DEȚIN STATUTUL DE UTILITATE PUBLICĂ

Nr.	Denumirea organizației necomerciale	Regiunea	Data eliberării certificatului (pe termen de 3 ani)
1	A.O. Asociația de binefacere „LUMINA”	Mun. Bălți	28.08.2017
2	A.O. Asociația Femeilor de Afaceri din Mun. Bălți	Mun. Bălți	03.11.2017
3	A.O. Federația Ecvestră din Republica Moldova	Mun. Bălți	03.11.2017
4	A.O. „Școala de Fotbal din Bălți”	Mun. Bălți	29.12.2017
5	A.O. Onoarea și Dreptul Femeii Contemporane	Mun. Bălți	29.12.2017
6	A.O. Moldova Dance Sport Associaton	Mun. Bălți	29.12.2017
7	A.O. Centrul de Asistență Socială „Casa Speranțelor”	Or. Soroca	29.10.2018
8	A.O. Speranța Terrei	Mun. Bălți	22.02.2019
9	A.O. Centrul de Asistență Socio - Medicală la Domiciliu "AO „CASMED"	Mun. Bălți	28.11.2019
10	A.O. Asociația „Respirația a Doua pentru oamenii în Etate și Inactivi din municipiul Bălți”	Mun. Bălți	26.05.2020
11	A.O. Clubul Sportiv de Fotbal „Bălți”	Mun. Bălți	26.05.2020
12	A.O. Uniunea de Susținere Socială a Tutorilor, a Familiilor Nepline și Cetățenilor Singuri "SPERANȚA"	Mun. Bălți	26.05.2020

Sursa: Ministerul Justiției RM

SERVICIUL FISCAL DE STAT – REZULTATELE DESEMNĂRII PROCENTUALE 2%
ANEXA 7 TABEL 1. NUMĂRUL BENEFICIARILOR ȘI SUMELE CE LE-AU FOST TRANSFERATE
Serviciul Fiscal de Stat - Numărul beneficiarilor și sumele ce le-au fost transferate

Nr.	UAT	Nr. de desemnări procentuale			Nr. de beneficiari înregistrați UAT			Suma totală desemnată validată, în lei		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1	Briceni	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
2	Ocnîța	1	4	0	1	1	0	18,37	4.085,56	0,00
3	Edineț	55	332	534	3	7	8	13.446,58	47.229,76	60.667,88
4	Dondușeni	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
5	Soroca	366	689	1.226	5	5	5	54.658,93	106.503,21	88.313,91
6	Drochia	60	58	412	3	3	4	22.855,17	26.963,90	59.474,12
7	Râșcani	53	159	761	1	2	2	6.093,64	26.635,64	57.201,49
8	Glodeni	0	0	43	0	0	2	0,00	0,00	7.816,44
9	Fălești	18	47	48	2	6	2	2.126,42	3.780,60	2.398,59
10	Florești	66	86	289	4	7	8	6.459,87	9.307,24	15.442,49
11	Sângerei	7	73	154	1	4	5	2.333,44	10.887,70	7.842,05
12	Mun. Bălți	415	530	1.323	14	16	21	68.053,38	111.646,10	146.063,61
	Total RDN	1.041	1.978	4.790	34	51	57	176.045,80	347.039,71	445.220,58
	Total Țară	16.182	25.519	62.002	302	393	504	2.821.243,60	5.631.042,36	7.691.666,30

Sursa: Biroul Național de Statistică al RM

ANEXA 7 TABEL 2. NUMĂRUL CONTRIBUABILILOR CARE AU EFECTUAT DESEMNAREA PROCENTUALĂ ȘI SUMELE TRANSFERATE CĂTRE BENEFICIARI
Serviciul Fiscal de Stat - Nr. contribuabililor care au efectuat desemnarea procentuală și sumele transferate către beneficiari

Nr.	UAT	Nr.contribuabililor care au efectuat desemnarea procentuală			Suma totală desemnată validată, lei		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
1	Briceni	347	442	456	47.399,75	73.274,01	84.864,96
2	Ocnița	500	726	519	63.376,31	98.289,76	85.828,29
3	Edineț	367	630	619	52.933,03	97.887,95	115 402,68
4	Dondușeni	133	182	231	19.931,11	30.880,29	41.801,67
5	Soroca	494	768	1.279	70.024,49	127.461,47	184 991,89
6	Drochia	293	355	652	48.917,77	76.380,06	130.436,23
7	Râșcani	313	466	784	35.551,47	72.372,89	119.341,86
8	Glodeni	222	248	320	30.902,51	42.092,57	55.705,14
9	Fălești	356	418	499	46.099,61	72.228,96	83 404,86
10	Florești	318	423	582	37.495,35	63.523,89	86 107,26
11	Sângerei	192	312	494	25.122,00	49.502,77	69 182,04
12	Mun. Bălți	846	1.004	1.358	135.113,55	215.124,60	288.559,43
	Total RDN	4.381	5.974	7.793	612.866,95	803.894,62	517.978,15
	Total Țară	16.182	25.519	34.066	2.821.243,60	5.631.042,36	7.691.666,30

Sursa: Serviciul Fiscal de Stat

I. LEGISLAȚIE

1. Codul Civil
2. Codul Fiscal
3. Legea nr. 837 din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești
4. Legea nr. 581 din 30 iulie 1999 cu privire la fundații
5. Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală
6. Legea nr. 764 din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova
7. Legea nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional
8. Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație
9. Legea nr. 181 din 25 iulie 2014 privind finanțele publice și responsabilitățile bugetar-fiscale
10. Legea nr. 397 din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale
11. Legea nr. 845 din 03 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (completată prin Legea 223/2017 cu capitolul despre antreprenoriatul social)
12. Legea nr. 51 din 23 martie 2018 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020
13. Hotărârea Guvernului nr. 967 din 09 august 2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional
14. Hotărârea Guvernului nr. 188 din 03 aprilie 2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet
15. Hotărârea Guvernului nr. 1286 din 30 noiembrie 2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la mecanismul desemnării procentuale

II. MATERIALE INFORMATIVE, STUDII DE CAZ, EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

1. Registrul de Stat al Organizațiilor Necomerciale
2. Barometrul Opiniei Publice din decembrie 2019 (Institutul de Politici Publice)
3. Indexul Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile din Moldova, pentru anul 2018 (Centrul de Instruire și Consultanță Organizațională)
4. Raport statistic privind desemnarea procentuală 2% pentru anul 2017, 2018, 2019, Serviciul Fiscal de Stat
5. Raport de monitorizare a transparenței activității administrației publice locale de nivelul II pentru 2019 (Asociația Promo-LEX)
6. O sută de întrebări și răspunsuri pentru o bună guvernare în Moldova (Vasile CIOARIC, coordonator de proiecte, Centrul Contact)
7. Accesul la informație și transparența în procesul decizional: atitudini, percepții, tendințe (Raport de monitorizare, Acces Info)

8. Organizațiile societății civile din Republica Moldova: evoluția, sustenabilitatea și participarea la dialogul politic (Studiu IDIS Viitorul)
9. Studiu privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova (Brighidin, Godea, și a.)
10. Studiu de analiză a cadrului legislativ privind organizațiile necomerciale din Republica Moldova (Efrim, Roșca și a.)
11. Finanțarea directă a organizațiilor societății civile de către stat în Republica Moldova (Studiu)
12. Rolul organizațiilor neguvernamentale în implementarea politicii sociale a Republicii Moldova (Horozov Serghei, teză de doctor)
13. Rolul instituțiilor societății civile în dezvoltarea comunității locale. Cazul Republicii Moldova, (Carolina Budurina-Goreacii, teză de doctor)
14. Studiu de evaluare a impactului programelor de cooperare transfrontalieră ale UE privind dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova (Bulat, Elsing, Iovu)
15. Raport privind implementarea pe parcursul anului 2018 a PLANULUI DE ACȚIUNI pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020, Cancelaria de Stat
16. Studiu privind situația antreprenoriatului social și posibilitățile antreprenoriale ale tinerilor în Republica Moldova (Asociația Națională a Tinerilor Manageri)
17. Studiu Dezvoltarea antreprenoriatului social în rândul centrelor de tineret (Dinu Manole)
18. Raport de analiză a situației actuale și a provocărilor în ceea ce privește dezvoltarea antreprenoriatului social în R. Moldova (GIZ Moldova)
19. Mecanismul Independent de Raportare (IRM): Moldova Raport de Progres 2016–2017 (Diana Mîrza-Grișco)
20. Raport Implicarea tinerilor pentru o schimbare socială pozitivă în Republica Moldova 2017, (Fundația SO-ROS-Moldova, Ovidiu Voicu, Victoria Cojocariu)

ASOCIAȚIA OBȘTEASCĂ CENTRUL DE ASISTENȚĂ
SOCIO-MEDICALĂ LA DOMICILIU "CASMED"

www.casmed.md

+373 231 2 76 74

CASMED - 10 ANI DE SPRIJIN ȘI ÎNCREDERE

[casmed.md](https://www.facebook.com/casmed.md)

[casmed_md](https://www.instagram.com/casmed_md)